

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์
Uttaradit Rajabhat University

วารสาร

วิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES AND
SOCIAL SCIENCES UTTARADIT

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

Vol. 9 No. 2 July-December 2019

ISSN 2651-1363

GRADUATE SCHOOL

วัตถุประสงค์ (Aims)

เพื่อรวบรวม ตีพิมพ์ เผยแพร่ ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (การศึกษา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น และสังคม) ให้กับนักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนบุคคลอื่นที่สนใจ

ขอบเขตของงานวิจัย (Scope)

ผลงานในวารสารฉบับนี้ เน้นนำเสนอในรูปแบบบทความวิชาการ บทความวิจัยหรือบทความวิทยานิพนธ์ กรณีศึกษา และบทความปริทัศน์ โดยมีขอบเขตข้อมูลเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศึกษาศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการ การตลาด การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ นิเทศศาสตร์ สื่อสารมวลชน มนุษยศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ สังคมวิทยา การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและสังคม

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.พินิติ รตะนานุกูล

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐรดา วงษ์นายะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชิตาภา สุขพล้า

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวิณี สัตยาภรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ เวชกามา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ภา ธรรมสิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรวัดน์ ชมระกา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินินท์ นนทโคตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ อินทุวงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชัย ไจกล้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.ธัญญา จันทร์ตรง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.กิตติ เมืองคุ้ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.ประหยัด จิระวรพงศ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.กุลทิพย์ ศาสตรเจริญ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.พรชนก ทองลาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารีย์ วงศ์วัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรุณสิริ ใจมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

JOURNAL OF GRADUATE STUDIES
AND SOCIAL SCIENCES

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินบทความ

Peer Review

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

มหาวิทยาลัยคริสเตียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย พานิช

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณี ยะหะกร

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพร ศรียากุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี กาสยานนท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นงลักษณ์ ปิยะมั่งคลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญใจ คงถาวร

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

อาจารย์ ดร.วาทัญญู สุวรรณเศรษฐ์

มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ ดร.ณัฐ รัตนศิรินิขกุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อาจารย์ ดร.ปรัชญา เปี่ยมการุณ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.พันธุ์ทิพย์ ลิ้มปะพันธุ์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร

รองศาสตราจารย์กึ่งแก้ว เพ็ชรราช

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์กา ธรรมสิทธิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎาภิมิ สีขมภู

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.รติ ธนารักษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.วาทัญญู ขลิบเงิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาจารย์ ดร.สุภาภรณ์ หนูเมือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้พัฒนาให้เป็นวารสารที่รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีความหลากหลาย และเกิดจากการศึกษาค้นคว้าวิจัย ทดลอง สังเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่สนใจจนเกิดเป็นองค์ความรู้หรือแนวปฏิบัติใหม่ที่ทันสมัย สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาคน พัฒนางาน ชุมชน ท้องถิ่นและสังคมต่อไป

กองบรรณาธิการวารสารของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้ดำเนินงานและทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมองค์ความรู้จากทุกศาสตร์สาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง โดยในปีนี้เป็นปีที่ 9 เรายังคงยึดมั่นในแนวนโยบายที่จะรักษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานในทุก ๆ กระบวนการของการดำเนินงาน เพื่อให้วารสารของเราได้รับการยอมรับและยกระดับการพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป สำหรับวารสารปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2562 นี้ มีผลงานที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้ประเมินอิสระหรือพิชญพิจารณ์ (Peer Review) จำนวนทั้งสิ้น 12 ผลงาน

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพและสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับผู้ที่สนใจ ขอขอบพระคุณผู้ประเมินผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบคุณภาพและให้แนวทางการพัฒนาผลงานเรื่องให้สมบูรณ์พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะ หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะประการใดที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวารสารวิชาการฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โปรดให้ข้อเสนอแนะมายังกองบรรณาธิการ เพื่อจะได้นำไปพัฒนาต่อไป

สารบัญ

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารตามหลัก1

ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดเชียงราย

กนกวรรณ วรรณจักร

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ 15

ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

ณัฐธยาน์ ทับทอง

การสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา 25

โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ด็อค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนป่าจี่วิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

ปริศนา กาคำ

การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์..... 35

ของนักกราฟิกมืออาชีพ

ปิยาพัชร เดชบุญ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 47

ตอนปลายโรงเรียนอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

พรรษาศิริ บุญคุ้ม

ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงาน..... 55

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

พรศิริ สังข์ทอง

CONTENTS

- การใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการในการสอนเรื่อง โวหารภาพพจน์ 69
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
มนัสยา จินะแปง
- การพัฒนาความสามารถ การอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R 77
ร่วมกับแผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
มะลิวัลย์ อ่วมน้อย
- การสังเคราะห์งานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็กและภาคีเครือข่าย 89
รุ่งทิวา ปราบบริบูรณ์ และคณะ
- รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุ: 105
กรณีศึกษา บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านต่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์
วริศรา ดวงตาน้อย และ วรพรรณ รัตนทรงธรรม
- การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง 115
ร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี
วุฒินันท์ น้อยหัวหาด
- การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 125
เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติงาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์
อักษรสิริ ตาคม

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

STRATEGIC DEVELOPMENT ON SCHOOL ADMINISTRATION TO PROMOTE
MANAGEMENT COMPETENCIES ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF
SCHOOL ADMINISTRATORS OF PRIVATE SCHOOLS IN SPECIAL
ECONOMIC ZONE OF CHIANG RAI PROVINCE

กนกวรรณ วรรณจักร*

Kanokwan Wannaja*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ศักดิ์ ศรีสม

Assistant Professor Narongsak Srisomj, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลิ้มตระกูล

Assistant Professor Suchart Leetrakul, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสงระวี ณ ลำพูน

Assistant Professor Saengrawee Na Lamphun, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน ในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย จำนวน 300 คน ดำเนินการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่าน โดยมีนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยพบว่า

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Doctor of Philosophy (Education and Social Development), Chian Rai Rajabhat University

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง หลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารออกกฎระเบียบโดยให้ทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วม ใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม หลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์รับผิดชอบ จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม หลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างโปร่งใสและตรงไปตรงมา หลักความมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หลักความรับผิดชอบต่อพบว่า ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อใส่ใจในปัญหาแก้ไขปัญหา และหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า ส่วนปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวม อยู่ในระดับมาก หลักนิติธรรม พบว่า มีปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความกระตือรือร้น ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อพบว่า มีปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความกระตือรือร้น ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อพบว่า มีปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน หลักความโปร่งใส พบว่า มีปัญหางบประมาณที่ขาดความชัดเจน หลักความมีส่วนร่วม พบว่า มีปัญหาการบริหารงานที่ขาดความชัดเจน หลักความรับผิดชอบต่อพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานที่ล่าช้า และหลักความคุ้มค่า พบว่า มีปัญหาการจัดสรรตำแหน่งงาน ซึ่งทางโรงเรียนมีคณะกรรมการทำงาน

2. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสามารถพยากรณ์ตัวแปรได้ร้อยละ 41.7 เรียงตามลำดับ พบว่า ปัจจัยด้านองค์การ และปัจจัยด้านชุมชนมีผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

3. ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ด้านองค์การ บริหารจัดการตามโครงสร้างและระเบียบการบริหารสถานศึกษาที่มีการปรับให้เป็นปัจจุบันและปฏิบัติได้จริง สร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งสร้างเครื่องมือที่ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน ด้านผู้บริหาร พัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของตลาดแรงงาน พัฒนาระบบการการจัดการเรียนการสอน ทั้งแผนการสอน เทคนิควิธีการสอน สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เอื้อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน สนับสนุนให้ครูและผู้เรียนได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ โดยการพัฒนานวัตกรรมวิจัย ทั้งวิจัยสถาบันและวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งโครงการวิชาชีพ ด้านบุคลากร ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ วัฒนธรรมประเพณีอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีความรู้คู่ความดีอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักสามัคคีในหมู่คณะ รักครู รักโรงเรียนรักครอบครัว ชุมชน สังคม และชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านชุมชน บริการวิชาชีพต่อชุมชนและสังคม โดยยึดความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดในการจัดทำโครงการและกิจกรรม ชักชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการ โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์, การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล, เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study condition and problems school administration according to good governance of school administrators of private schools in special economic zone of Chiang Rai

province, study the factors Affecting school administration, and study strategic school administration according to good governance of school administrators. The sample group included 300 Administrators and teachers in school private schools in special economic zone of Chiang Rai province. Researchers conducted group discussions 12 experts who are experts and school administration experts for strategic school administration according to good governance. The results of research were as follows.

1. The condition school administration according to good governance of school administrators private schools in special economic zone of Chiang Rai province overview are at the middle level. Rule of law were administrators issued regulations by allowing everyone in the department to participate use rules equally and fairly, morality were administrators perform their duties with honesty responsibility sincerity adherence to goodness, transparency were administrators disclosed information that was beneficial to the school transparently and honestly, participation were administrators provide opportunities for those involved in educational management by participating in the comments, responsibility were administrators responsible for paying attention to problems and solving problems and value were administrators plans to use the budget worthily. Problems school administration according to good governance of school administrators private schools in special economic zone of Chiang Rai province overview are at the high level. Rule of law were problems with personnel lacking knowledge and understanding lack of enthusiasm Lack of discipline Lack of operational responsibility, Moral were problems with conflicts in schools, transparency were problems with lack of clear budget, participation were problems with management lack clarity, responsibility were problems with delay in performance and value were problems with job allocation In which the school has a working committee.

2. Factors Affecting school administration according to good governance of school administrators overview are at the high level and predict variables at 41.7 percent, respectively found that organizational factors and community factors affecting school administration according to good governance.

3. The strategic school administration according to good governance of school administrators of private schools in special economic zone of Chiang Rai province were organization management. Create a school education standard produce quality graduates by providing systematic and continuous quality assurance in accordance with the set standards and ready to receive external quality assessment at all times, as well as to create a tool used as a guide. Complete the work. Administrators to curriculum development are a competency-based curriculum that focuses on the learner. Be recognized and trusted by the labor market. Improve the teaching process. The lesson plan Techniques, teaching methods, teaching materials and evaluation to be effective and productive maximum benefit to students. Encourage teachers and learners development of knowledge by developing innovative research Institutional and classroom research including professional projects. Staff to instill in the students moral, ethical, professional. Natural and environmental conservation develop students in the body, mind, emotions, society and intellect. I have a good knowledge of the good in the society. Immerse yourself

in the love of unity among the loving teachers, the school of love for the family community, the society and the nation. Community to professional services to the community and society. The needs and satisfaction of the service recipient is determined by the project and activity. The community is involved in education. Encourage students to participate in community activities. Establish a good relationship with the establishment involved in the management of the school.

Keyword : Strategic development, School administration, Good governance, Special economic zone

บทนำ

สถานศึกษาเอกชนหรือโรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีใช้สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมาย เป็นหน่วยงานในสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จากการที่สถานศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคลระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งมีอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างเต็มที่ เมื่อผู้บริหารมีอำนาจการบริหารสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม (ปัญญา ฉายะจินตาวงศ์ และธวัช ภู่อะกุล, 2554 : 35)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ได้ให้ความสำคัญในการเตรียมเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความปลอดภัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยกระบวนการสร้างคนด้วยการให้การศึกษาและการฝึกอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึงเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย จะทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ อันก่อให้เกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และได้หลักสูตรการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ

พิเศษชายแดนที่มีคุณภาพ จึงต้องมีจุดหมายให้นักเรียนทุกคนของโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ได้รับโอกาสและประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านความรู้และทักษะในดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จากความร่วมมือร่วมใจของทุกหน่วยงาน โรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาโดยดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา งานการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ งานวัดประเมินผล และเทียบโอนผลการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย โดยมีความสนใจว่า เขตเศรษฐกิจชายแดน เป็นพื้นที่มีลักษณะแตกต่างไปจากพื้นที่อื่น กล่าวคือเศรษฐกิจชายแดนเป็นพื้นที่เชื่อมต่อกันของ 2 ประเทศ ที่กำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวกทั้งในด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ดำเนินการครอบคลุม 3 อำเภอ ประกอบด้วย

ด้วยอำเภอแม่สาย เป็นประตูการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว อำเภอเชียงแสน เป็นเมืองท่าสำหรับการค้า การท่องเที่ยวและขนส่งทางแม่น้ำโขง และอำเภอเชียงของ เป็นประตูการค้า การลงทุน การขนส่งทางน้ำและทางบก เชื่อมโยงประเทศอนุภาคลุ่มน้ำโขง (กิตติมา ปรีดีถลก, 2552 : 22) ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนเขตเศรษฐกิจชายแดนในด้านการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว โดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่จะ ศึกษาถึงสภาวะแวดล้อม เพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ ชายแดน โดยสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เน้นความเป็นท้องถิ่นความหลากหลายของชุมชน ความ ต้องการของชุมชนและสร้างเครือข่ายการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพศึกษา คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคม ในเขตเศรษฐกิจชายแดน เพื่อยกระดับคุณภาพ สถานศึกษา สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่า ด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ที่ดี พ.ศ.2542 ควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่ บนพื้นฐานของหลักสำคัญหรือหลักธรรมาภิบาล และ แนวทางปฏิบัติ เร่งรัดให้เกิดราชการและการปฏิรูป การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน อย่างต่อเนื่อง ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย และ ในเขตชายแดนภูมิภาคอื่นที่มีสถานการณ์คล้ายคลึงกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (สุธี สุทธิสมบุรณ์, 2556 : 17)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขต เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายสามารถแก้ไขปัญหาการ บริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลได้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขต เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด เชียงราย
3. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขต เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขต เศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายนำยุทธศาสตร์การ บริหารสถานศึกษาไปใช้ทำให้มีประสิทธิภาพตามหลัก ธรรมาภิบาล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนใน เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนประจำปี การศึกษา 2560 ในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และ อำเภอเชียงของ

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การพัฒนายุทธศาสตร์ การบริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย การกำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนายุทธศาสตร์ และการประเมินยุทธศาสตร์

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ปัญหาบุคลากรไม่เข้าใจกฎระเบียบ ปัญหาบุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ปัญหาความไม่ชัดเจนในการใช้งบประมาณ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงาน ปัญหาการปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบ และปัญหาการขาดจิตสำนึกในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า

3. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มี 4 ปัจจัย ได้แก่

3.1 ปัจจัยด้านองค์การ ประกอบด้วย วัฒนธรรมองค์การ การสื่อสารภายในองค์การ และบรรยากาศในองค์การ

3.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหาร และแรงจูงใจในการทำงานของผู้บริหาร

3.3 ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบด้วย ความมุ่งมั่นของบุคลากร การรับรู้เป้าหมายของบุคลากร และการรับรู้บทบาทหน้าที่ของบุคลากร

3.4 ปัจจัยด้านชุมชน ประกอบด้วย การสอนให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในครอบครัวและชุมชน การเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในชุมชน และการให้ความช่วยเหลือหรือบริการชุมชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษา ปัญหาการบริหารสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย และขั้นตอนที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 236 คน และครูผู้สอน จำนวน 514 คน ในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประจำปีการศึกษา 2560 ในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 94 คน และครูผู้สอน จำนวน 206 คน ในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประจำปีการศึกษา 2560 ในอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดสัดส่วนแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีแนวคำถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษามีวิธีการสร้างเครื่องมือเนื้อหาของแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา เงินเดือน ประสบการณ์ทำงาน ขนาดของสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยปัญหาบุคลากรไม่เข้าใจกฎระเบียบ ปัญหาบุคลากรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ปัญหาความไม่ชัดเจนในการใช้งบประมาณ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการทำงาน ปัญหาการปฏิบัติงานล่าช้าขาดความรับผิดชอบ และปัญหาการขาดจิตสำนึกในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย ปัจจัยด้านองค์การ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านชุมชน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดกรอบแนวคิดและ

สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสอดคล้องกับนิยามศัพท์และขอบเขตของการวิจัย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. สร้างเครื่องมือ และเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

5. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของเครื่องมือ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีค่าในระดับมากขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแก้ไข ขอรับความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในด้านการบริหารสถานศึกษา

7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา ได้แก่ อำนวยการแม่สาย อำนวยการเชียงแสน และอำนวยการเชียงของ จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประสานงานกับสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืน จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

3. การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

4. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ โดยนำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย และการปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย จากนั้นจึงดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการกำหนดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยวิธีการตีความและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยการพรรณนา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจ

พิเศษ จังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง หลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักนิติธรรม โดยการออกกฎระเบียบโดยให้ทุกคนในหน่วยงานมีส่วนร่วม ใช้กฎระเบียบอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม จนเป็นที่ได้รับการยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักคุณธรรม โดยการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์รับผิดชอบ จริงใจ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม หลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักความโปร่งใสหลักความโปร่งใส โดยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างโปร่งใสและตรงไปตรงมา หลักความมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักความมีส่วนร่วม โดยการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจปัญหาสำคัญ การมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักความรับผิดชอบต่อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักความรับผิดชอบต่อ โดยมีความรับผิดชอบต่อใส่ใจในปัญหาแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ถ้าที่จะยอมรับผิดชอบต่อผลการบริหารงานและหลักความคุ้มค่า พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีการบริหารสถานศึกษาตามหลักความคุ้มค่า โดยการวางแผนการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า การติดตามตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ การรณรงค์ให้ทุกฝ่ายใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก หลักนิติธรรม พบว่า มีปัญหาบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความ

กระตือรือร้น ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ปัญหาในการปฏิบัติงานจากบุคลากรไม่ได้รับการอบรม เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน ปัญหาส่วนตัวของบุคลากร เช่น การแต่งกายของครูที่ผิดระเบียบ การไม่มีการเตรียมแบบแผนการสอน การไม่มองปัญหาในการทำงานเป็นตัวตั้ง หลักคุณธรรม พบว่า มีปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน ปัญหาการลงโทษบุคลากร เช่น การเรียกพบคุย การปรับความเข้าใจ การตักเตือน หลักความโปร่งใส พบว่า มีปัญหางบประมาณที่ขาดชัดเจน ปัญหาการจัดทำรายงานต่อต้นสังกัด และปัญหาการตรวจสอบจากต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ หลักความมีส่วนร่วม พบว่า มีปัญหาการบริหารงานที่ขาดความชัดเจน เนื่องจากมีคณะกรรมการบริหารซึ่ง ประกอบด้วย ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ชุมชน เจ้าหน้าที่รัฐ นักเรียน มีเจ้าหน้าที่และต้นสังกัด ปัญหาการให้คำแนะนำในการบริหารงาน และปัญหาตรวจสอบการปฏิบัติงาน หลักความรับผิดชอบ พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติงานที่ล่าช้า ปัญหาบุคลากรขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ปัญหาบุคลากรเรียงลำดับความสำคัญของงานไม่ถูกต้อง และปัญหาการตักเตือน ชี้แจงเมื่อมีการกระทำผิด และหลักความคุ้มค่า พบว่า มีปัญหาการจัดสรรตำแหน่งงาน ซึ่งทางโรงเรียนมีคณะกรรมการทำงาน เพื่อประชุมจัดสรรบุคลากร ให้ตรงตามสายงานและความถนัด ปัญหาการตัดสินใจร่วมกันทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างยากลำบาก ปัญหาการรายงานความต้องการใช้สิ่งต่าง ๆ ถึงแม้ให้ทำบันทึกขึ้นมา แต่ก็ยังไม่ตรงกับความเป็นจริงและความต้องการของทุกคน

2. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร วิสัยทัศน์ในการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร กลยุทธ์องค์กร การเน้นการทำงานที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร การเคารพความคิดเห็น และความแตกต่างของบุคคล ความรู้ของผู้นำ การดูแลเอาใจใส่ต่อบุคลากร การสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากร และการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ปัจจัย

ด้านผู้บริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ ความรู้ด้านวิชาการ ความโปร่งใสในการทำงาน การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่าย และการที่ผู้นำให้การสนับสนุน ชื่นชม กำลังใจ ผู้ได้บังคับบัญชา ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ วิสัยทัศน์ในการทำงาน ความรับผิดชอบของบุคลากร การมีส่วนร่วมในการทำงาน การพัฒนาตนเองของบุคลากร ความเป็นเอกภาพ องค์กร การอบรมเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน ความพร้อม อุทิศตนในการทำงานอย่างเต็มที่ ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ยอมรับในการทำงาน การมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องของการทำงาน ปัจจัยด้านชุมชน ความร่วมมือกับชุมชน การมีส่วนร่วมกับชุมชน การสร้างความศรัทธากับชุมชน การเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชน การให้ความช่วยเหลือชุมชน การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน การสนับสนุนในด้านภูมิปัญญา ดนตรี ลูกเสือ ศิลปะ แก่ชุมชนโดยจิตอาสาไม่คิดค่าใช้จ่าย

3. ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย มีดังนี้

3.1 ด้านองค์การ บริหารให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับท้องถิ่น และนโยบายของโรงเรียน มีการบริหารจัดการตามโครงสร้างและระเบียบการบริหารสถานศึกษาที่มีการปรับให้เป็นปัจจุบันและปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นกรอบในการดำเนินงาน สร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดและพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งสร้างเครื่องมือที่ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน

3.2 ด้านผู้บริหาร มีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของตลาดแรงงาน พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ทั้งแผนการสอน

เทคนิควิธีการสอน สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เอื้อประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน สนับสนุนให้ครูและผู้เรียน ได้มีการพัฒนา องค์ความรู้ โดยการพัฒนานวัตกรรมการวิจัย ทั้งวิจัย สถาบันและวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้งโครงการวิชาชีพ

3.3 ด้านบุคลากร ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ วัฒนธรรมประเพณี อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีความรู้คู่ความดีอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักสามัคคีใน หมู่คณะ รักครู รักโรงเรียนรักครอบครัว ชุมชน สังคม และชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3.4 ด้านชุมชน มีการบริการวิชาชีพต่อชุมชน และสังคม โดยยึดความต้องการและความพึงพอใจของ ผู้รับบริการมากำหนดในการจัดทำโครงการและกิจกรรม ชักชวนชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ สนับสนุนให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับสถานประกอบการ โดยให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับของความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึก มีความรับผิดชอบต่อการบริหาร งานในสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาออกกฎระเบียบเป็น ที่ยอมรับและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และผู้บริหารสถาน ศึกษาใส่ใจปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการบริหารการศึกษา เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน

เช่น ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรม รวมทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคล ดังกล่าว เป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและ ไม่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เป็นความพยายามที่ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษาร่วมกันกระทำ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็น สมาชิกที่ดี ของสังคมในทุก ๆ ด้านโดยมีการใช้ทรัพยากร บริหาร คือ คน เงิน วัสดุ และวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการทำงานของกลุ่มที่มุ่งมั่นพัฒนาสมาชิกของ สังคม ให้เจริญงอกงามโดยการนำเอาทฤษฎีและหลักการ บริหารทั่วไปมาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักการและวิธีการ จัดการศึกษาดำเนินการให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิม เทียงธรรม (2554) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสนธิ์เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาพสนธิ์เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับ ของความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ บุคลากรขาดความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน รองลงมา ผู้บริหาร สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน และบุคลากรในสถานศึกษามีความขัดแย้งกับ เพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานเป็น ปัญหาที่ทำทลายความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน และผู้เกี่ยวข้องทุก ๆ ฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารหรือสถานศึกษา ควรฝึกกลยุทธ์ในการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการที่มีความน่าเชื่อถือ

เนื่องจากสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่ดี ผู้บริหาร ย่อมถือได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามภารกิจและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหารที่มีอยู่มา บูรณาการในการทำงานให้พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหาร ต้องอาศัยยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการที่จะดำเนินงานไปสู่ ความสำเร็จ และในปัจจุบันนี้การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ เป็นนวัตกรรมทางการบริหารที่มีการนำมาใช้กันอย่าง กว้างขวางในหลายองค์กร รวมทั้งองค์กรทางการศึกษา จัดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาสถานศึกษา ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชอบ โปธิ์หล้า (2558) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาภาคสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคณาภิบาล เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับ พบว่า ด้านที่มี สภาพการบริหารงานสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ทั่วไป รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ และ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการสัมพันธ์กับชุมชน ตามลำดับ และงานที่มีสภาพการบริหารงานต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับ ของความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ชุมชนให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ รองลงมา องค์กรใช้การ สื่อสารภายในองค์กรเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน และ บุคลากรให้ความร่วมมือในการทำงานกับสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนมีประโยชน์ เนื่องจากชุมชนช่วยให้เกิดความ เข้าใจอันดีต่อกัน โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน

ในโครงสร้างสังคมปัจจุบัน การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ย่อมช่วยให้ทั้งสององค์กรอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและ เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้น ชุมชนช่วย แก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากโรงเรียนและชุมชนต่างมี บทบาทหน้าที่ของตนและต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และบางครั้งอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้ การสร้างความ สัมพันธ์อันดีระหว่างกันย่อมช่วยให้แก้ปัญหาความขัดแย้ง ได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย และ ชุมชน ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยปัจจุบันโรงเรียน ต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างมาก และไม่ใช่เพียง การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนด้านทรัพยากรเหมือน ในอดีตเท่านั้น แต่โรงเรียนต้องการให้ตัวแทนชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทั้งด้านการวางแผน การพัฒนาหลักสูตร การร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน การบอก ความต้องการของชุมชน ฯลฯ ขณะเดียวกันชุมชน ก็ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการโดย โรงเรียนคือแหล่งวิชาการของชุมชน เป็นศูนย์ประสานงาน ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงการให้บริการสถาน ที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน ดังนั้นการมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกันย่อมช่วยให้ทั้งสององค์กรมีส่วนร่วมสนับสนุน ซึ่งกันและกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของวรชัย สิงห์ฤกษ์ (2556) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร จัดการของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด พบว่า ปัจจัยวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยความชัดเจนของ ยุทธศาสตร์ ปัจจัยภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยความ เหมาะสมด้านโครงสร้างของหน่วยงาน และปัจจัยการ มีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ ของชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด โดยสามารถอธิบายรวมกันได้ร้อยละ 81.90

3. ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริม สมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัด เชียงราย พบว่า ยุทธศาสตร์ด้านองค์กร บริหารตามหลัก

นิติธรรม โดยมีการบริหารให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ ว่าด้วยการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับท้องถิ่น และนโยบายของโรงเรียน มีการบริหารจัดการตามโครงสร้างและระเบียบการบริหารสถานศึกษาที่มีการปรับให้เป็นปัจจุบันและปฏิบัติได้จริง รวมทั้งมีแผนยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นกรอบในการดำเนินงาน บริหารตามหลักคุณธรรม โดยมีการสร้างมาตรฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพโดยจัดให้ มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในระดับปฏิบัติทั้งครูและเจ้าหน้าที่ที่มีความรักและผูกพันกับองค์กร มีการใช้หลักการบริหารที่เป็นธรรม วาจาเป็นมิตร มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นด้วยความเข้าใจ บริหารตามหลักความโปร่งใส โดยมีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการประเมินคุณภาพภายนอกต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างเครื่องมือที่ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน บริหารตามหลักความมีส่วนร่วม โดยมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ประกอบกับการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัยทั้งในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้สอนและผู้สนับสนุนให้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน บริหารตามหลักความรับผิดชอบ โดยมีการประเมินคุณภาพภายนอกต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างเครื่องมือที่ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างครบถ้วน บริหารตามหลักความคุ้มค่า โดยมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนและสังคม มีการพัฒนาอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้มีความเพียงพอ และเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านองค์การ ด้านผู้บริหาร ด้านบุคลากร และด้านชุมชนมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมสมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร นอกจากนั้น ยุทธศาสตร์เป็นแผนการอันชาญฉลาดสำหรับใช้ทำงานพัฒนาเรื่องหนึ่งเรื่องใดให้บรรลุเป้าหมาย มีหลักวิชาการรองรับและ

เป็นหลักวิชาการที่ถูกต้องเป็นวิทยาศาสตร์ ใช้ข้อมูลสภาพจริงของท้องถิ่นแห่งนั้นมาช่วยในการกำหนดยุทธศาสตร์และเป็นแผนการที่คนทั่วไป หรือฝ่ายตรงกันข้ามไม่คั่นเคຍมาก่อนเมื่อดำเนินการตามแผนการนี้จะได้ผลอย่างคุ้มค่า หรือคุ้มทุน และเป็นการทำให้เจริญกว่าที่เป็นอยู่ซึ่งเป็นผลผลิต เป็นวิธีการที่แยบคาย ที่บ่งบอกถึงลักษณะการเคลื่อนไหวขององค์กรว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคตได้อย่างไร เป็นรูปแบบของวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย นโยบายหลัก รวมถึงแผนงานต่าง ๆ ที่ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุความสำเร็จระยะยาว ได้ตามที่ต้องการ เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการเปลี่ยนแปลงจากตำแหน่งปัจจุบันไปสู่ตำแหน่งที่ต้องการในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินารล นันท์วัฒนภิมย์ (2551) ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน พบว่า ข้อเสนอแนะในการบริหารงาน คือด้านวิชาการควรมีการจัดอบรมในการทำหลักสูตร และควรมีการทำหลักสูตรในรูปแบบคณะกรรมการด้าน งบประมาณ ควรมีการจัดอบรมการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการบริหารบุคคล ควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดการอัตราค่าจ้างที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และด้านการบริหารทั่วไป ควรมีการประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ในการจัดหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้แก่ผู้รับผิดชอบ และที่สำคัญผู้บริหารควรนำหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการบริหารงาน ในสถานศึกษา ร่วมกับหลักการบริหารอื่นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐาน

สมรรถนะที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของตลาดแรงงาน เพื่อให้ครูในโรงเรียนนำไปใช้ในการสอนนักเรียน และควรปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชาชีพ วัฒนธรรมประเพณี อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

2. จากผลการศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ควรมีการบริการวิชาชีพต่อชุมชน/สังคม โดยยึดความต้องการและความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นตัวกำหนดในการจัดทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในท้องถิ่น

3. จากผลการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ควรบริหารให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับท้องถิ่น และนโยบายของโรงเรียน เพื่อให้ครูในโรงเรียนนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย ของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อหาปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จตามยุทธศาสตร์

2. ควรมีการศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนเอกชนในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายในหลาย ๆ รูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีติก. (2552). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาระดับต้น*. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิพัฒน์.
- เฉลิม เทียงธรรม. (2554). *พฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชอบ โพธิ์กล้า. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (2554). *ธรรมาภิบาลกับสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- วรชัย สิงห์ฤกษ์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการของชุมชนมสหรณ์อ้อมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิรินารถ นันทวัฒน์ภรณ์. (2551). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุธี สุทธิสมบุรณ์. (2556). *หลักการบริหารเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สวัสดิการสำนักพิมพ์ ก.พ.

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND
ACADEMIC MANAGEMENT COMPETENCIES OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ณัฐธยาน์ ทับทอง*

Natthaya Tubthong*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.จิราพรพรณ์ พงสรภักศสรณ์

Jirapan Pongsorapaksorn, Ph.D.

ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู*

Surath Chaichompu, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 308 คน และทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามเกี่ยวกับ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* Student in Master of Education (Educational Administration), Burapha University

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .21-.85 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .37-.84 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, สมรรถนะการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The purposes of this study were to investigate the relationship between transformational leadership and academic management competencies of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3. The sample included 308 teachers in primary schools under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3 in the academic year of 2016. Based on Krejcie and Morgan Sample Size Table (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608), the sample, derived by means of stratified random sampling, using school size as a criterion. The instrument used for collecting data was five scale rating questionnaire. The questionnaire on transformational leadership with the discriminating power of items between .21-.85 and the reliability at .95 and questionnaire on academic management competencies with the discriminating power of items between .37-.84 and the reliability at .96.

The research results were as follows;

1. The transformational leadership of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3, both as a whole and in each particular aspect, were found at a high level.
2. The academic management competencies of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3, both as a whole and in each particular aspect, were found at a high level.
3. The relationship between transformational leadership and academic management competencies of school administrators under the Chonburi Primary Educational Service Area Office 3, overall there is a relationship at high level.

Keywords : transformational leadership, academic management competencies

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนในเชิงสถาบันระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นขององค์กรต่าง ๆ จึงได้ให้ความสำคัญกับรูปแบบการเป็นผู้นำของผู้บริหาร ดังนั้นมาตรฐานของผู้บริหารสถานศึกษาจึงถูกบรรจุไว้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 1)

ภาวะผู้นำนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล ความสำเร็จในงานมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดผู้บริหารมีบทบาทที่สุดที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในความเป็นผู้นำในการบริหารงาน เพื่อรวมพลังและใช้ประโยชน์จากบุคลากรที่มีอยู่ให้ช่วยกันทำงานและต้องรู้จักเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจและก่อให้เกิดความร่วมมือจากผู้ร่วมงานเต็มที่ ทั้งนี้เพราะหากภาวะผู้นำของผู้บริหารตรงกับความคาดหวังของผู้ร่วมงานมากเพียงใดผลผลิตขององค์กรจะสูงขึ้นเท่านั้น (Stogdill, 1974, p. 311)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการ

ตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ของทีมและขององค์การ จูงใจให้ผู้ร่วมงานมองที่ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขา ไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มองค์กรหรือสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานของบาส และอวลิโอ (Bass & Avolio, 1994, pp. 124-125) ได้เสนอภาวะผู้นำแบบเต็มรูปแบบ (Model of full range of leadership) โดยใช้ผลการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบภาวะผู้นำตามรูปแบบภาวะผู้นำที่เคยเสนอในปี ค.ศ. 1985 โมเดลนี้จะประกอบด้วยภาวะผู้นำ 3 แบบใหญ่ คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) ภาวะผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional leadership) ภาวะผู้นำแบบปล่อยตามสบาย (Laissez-faire leadership)

สมรรถนะเป็นคุณลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่าหรือเหนือกว่าเกณฑ์/ เป้าหมายที่กำหนดไว้ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1970) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า สมรรถนะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องลงมือปฏิบัติและทำให้เกิดขึ้น กล่าวคือความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการบรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้ทักษะ (Know-how) และเจตคติ/ ลักษณะนิสัย หรือบุคลิกภาพต่าง ๆ (Attitude) ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไขสถานการณ์หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง นาโตแลค (Nadailac, 2003) ได้เสนอสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารว่า ประกอบด้วย ด้านบริหารจัดการ การเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้สถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

จากผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2557 ผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษาบางตัวชี้วัดยังไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ อาจเนื่องจากปัญหาการขาดแคลน

ครูวิชาหลัก ครูมีภาระงานมาก สถานศึกษาขาดแคลน อัตรากำลังครู สัดส่วนครูต่อนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ขาดบุคลากรด้านการเงิน/ การบัญชี/ พัสดุ ระดับโรงเรียน การพัฒนาครูที่ต้องนำครูออกจากโรงเรียน ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอนยังไม่เกิดประโยชน์สูงสุด อาจเนื่องมาจากครูขาดความรู้ความชำนาญ ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเข้ามามีบทบาทเพื่อให้เกิดความสำเร็จ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3, 2558)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน นโยบายของรัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 มีความสัมพันธ์กัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,552 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2559 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 308 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 จำนวน 40 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประยุกต์ตามแนวทางของลิเคิร์ต (Likert, 1976, p. 247) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .21-.85 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 จำนวน 30 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ประยุกต์ตามแนวทาง

ของลิเคิร์ต (Likert, 1976, p. 247) มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .37-.84 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ขอนหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ถึงผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. ติดตามเก็บแบบสอบถามคืนเพื่อให้ได้แบบสอบถามครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้โดยผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ จำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98

4. นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายข้อ รายด้าน และในภาพรวมการแปรผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง วรรณสุด, 2542)

4.51-5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 วิเคราะห์ระดับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายข้อ รายด้าน และในภาพรวมการแปรผลค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงระดับคะแนน (Class interval) 5 ระดับ ดังนี้ (ประคอง วรรณสุด, 2542)

4.51-5.00 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง สมรรถนะการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) แล้วเทียบกับเกณฑ์ของ ประคอง กรรณสูต (2542) ดังนี้

- .91-1.00 มีความสัมพันธ์ในระดับ สูงมาก
- ระหว่าง .71-.90 มีความสัมพันธ์ ในระดับสูง
- ระหว่าง .31-.70 มีความสัมพันธ์ ในระดับปานกลาง
- ระหว่าง .30 และต่ำกว่า มีความสัมพันธ์ ในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการสร้างบารมี ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา ตามลำดับ

1.1 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้นำมาติจากการประชุมในข้อ 19 ไปสู่การปฏิบัติโดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดและวิธีปฏิบัติอย่างทั่วถึง มีสุขภาพจิตดี มองโลกในแง่บวก และสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้เสนอกิจกรรม/ โครงการที่เป็นประโยชน์ และผลักดันให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ

1.2 ด้านการสร้างบารมี พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เป็นผู้มีความสามารถในการบริหารงานและริเริ่มโครงการที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความศรัทธา เคารพนับถืออย่างจริงจัง และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพการเรียนของนักเรียน ตามลำดับ

1.3 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความสามารถในการทำงานและมีความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพอย่างเท่าเทียมกันและต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ตามลำดับ

1.4 ด้านการกระตุ้นเชาวน์ปัญญา พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้แก้ปัญหาในการทำงาน กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเสนอแนวความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความคิดใหม่ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานคิดหาแนวทางใหม่ ๆ ในเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ตามลำดับ

2. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ ด้านการนิเทศ

การจัดการเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดทำ/ จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ผู้สอนใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งประเมินผลที่เกี่ยวข้อง และกำหนดแนวทางการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลการประเมินผลไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตามลำดับ

2.2 ด้านบริหารจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลาย สนับสนุนให้จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนด และมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ

2.3 ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ สนับสนุนให้ผู้สอนที่ทำหน้าที่ผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถในการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินการเรียนการสอนของตนเอง และดำเนินการให้มีการนิเทศภายในโรงเรียน ตามลำดับ

2.4 ด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้สอนได้ศึกษา หรือฝึกอบรมด้านการจัดทำวิจัย สถานศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง จัดการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ทั้งด้านการทำวิจัยสถานศึกษา และการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และส่งเสริมให้ผู้สอน

ในเครือข่ายสถานศึกษาได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำวิจัยสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนจะมองเห็นการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นโอกาส การทราบวิธีการค้นหาการเปลี่ยนแปลงที่ถูกต้อง และทราบวิธีที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมมารดี สุโรคา (2553) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนารินทร์ เดชสะท้าน (2557) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับมาก

2. สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามและหน้าที่ของผู้บริหารได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ ทักษะ ความเป็นผู้นำของตนเองจนสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จนเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียนและผู้อำนวยความสะดวกได้ปฏิบัติตาม บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน โดยยึดหลักการบริหารงานบุคคล หรือหลักความเหมาะสม โดยการใช้คน

ให้เหมาะสมกับงานและความรู้ความสามารถซึ่งการปฏิบัติ เช่นนี้ย่อมทำให้บุคคลมีความพึงพอใจ และมีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นและเกิดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมีผลทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ (2552) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของแสงเดือน จรบารุง (2556) ได้ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทฤษฎีของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีระดับในการปฏิบัติอยู่ระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถที่จะสร้างประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการได้เป็นอย่างดี และส่งผลถึงความมีประสิทธิภาพของการทำงานของครูผู้สอนเพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพรรณ ทองปั้น (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล สุขทนารักษ์ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะ

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการสร้างบารมี ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการบริหารงานจัดการภายในโรงเรียน
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการเอาใจใส่และติดตามการทำงานของผู้ร่วมงานพร้อมให้ปรึกษาแนะนำอย่างสร้างสรรค์
3. การกระตุ้นเขานับปัญญา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และทบทวนวิธีการแก้ปัญหาทั้งข้อดีและข้อด้อย เพื่อสรุปเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้น
4. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญ ดูแลและเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล
5. ด้านบริหารการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
7. ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการติดตามและตรวจสอบการนิเทศการสอน
8. ด้านการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้ผู้สอนจัดทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

นารินทร์ เดชชะท้าน. (2557). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพลันธุ์เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.

ประคอง วรรณสุด. (2542). *สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พีรพรรณ ทองปั้น. (2552). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

เพียรพันธ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศศิวิมล สุขทนารักษ์. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สมมารถ สุโรคา. (2553). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการศึกษาศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3. (2558). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2559-2562*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

แสงเดือน จรบำรุง. (2556). *สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

Bass, B. M. & Avolio, B. J. (1994). *Improving organizational effectiveness through transformational leadership*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Likert, R. (1976). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

McClelland, D. C. (1973). Testing for competence rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 28, 1-14.

Nadailac, A. (2003). *The definition of competencies*. Retrieved 14 January 2017, from: <http://competency.rmutp.ac.th>

Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership a survey of the literature*. New York: Free Press.

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา
โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจี้วิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า
จังหวัดเชียงราย

THE CONSTRUCTION OF READING COMPREHENSION EXERCISE PACKAGE USING
LANNA FOLKTALE AND MURDOCH INTEGRATED APPROACH (MIA) FOR
PRATHOMSUKSA 2 STUDENTS AT PANGIU SCHOOL, WIANG PA PAO DISTRICT,
CHIANG RAI PROVINCE

ปริศนา กำคำ*

Pritsana KaKham*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ยุพิน จันทร์เรือง

Associate Professor Yupin Chanroung

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง อินทร์ไชย

Assistant Professor Somwang Inchai, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพ เพื่อหาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนป่าจี้วิทยาคม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เครื่องมือที่ใช้คือ 1) ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) จำนวน 8 ชุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts in Teaching Thai Chiang Rai Rajabhat University

การทดสอบ T-Test

ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) มีประสิทธิภาพ 83.53/85.67 มีประสิทธิภาพสูงกว่า 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ผลการหาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.35 คิดเป็นร้อยละ 67.85 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.74 คิดเป็นร้อยละ 85.67 ซึ่งพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความก้าวหน้าทางการเรียน 5.40 คิดเป็นร้อยละ 17.96 3. ความพึงพอใจของนักเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจี่วิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.39) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความ, หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค

ABSTRACT

The objectives of this study were to construct and to verify the efficiency of reading comprehension exercise package using Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA) for Prathomsuksa 2 Students at Pangiu School, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province based on the 80/80 standard criteria, to compare the learning achievements before and after implementation of reading comprehension package using Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA) for Prathomsuksa 2 Students at Pangiu School, Wiang Pa Pao District, Chiang Rai Province. The samples were Prathomsuksa 2 students in their 2nd semester of academic year 2017. The research instruments were reading comprehension exercise package using Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA), lesson plans, reading comprehension achievement test, and students' satisfaction questionnaire.

The results revealed that 1) The 8 sets of reading comprehension exercise package using Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA) for Prathomsuksa 2 students at Pangiu School showed the efficiency scores at 83.53/85.67 which were higher than the 80/80 standard proportion. 2) The students' learning achievement based on Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA) indicated that the students' pre-test mean score was 20.35 that accounted for 67.85%, and their posttest mean score was 25.74 that accounted for 85.67. The posttest mean score was thus higher than the pre-test. This meant that the students learning progress was at 5.40 that accounted for 17.96%. 3) The students' satisfaction towards the reading comprehension instruction based on Lanna folktale and Murdoch Integrated Approach (MIA) showed that majority of the students were satisfied with this approach at the highest level in all 10 items ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.39). The students also rated every individual item at the high and highest satisfaction.

Keywords : Reading Comprehension, Murdoch Integrated Approach

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และการดำรงชีวิตร่วมกันได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณี และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1) เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้บรรลุผล และตอบสนองความสำคัญดังกล่าว ทักษะที่สำคัญต่อการรับสารคือทักษะการอ่าน เพราะการอ่านเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้ และประสบการณ์ และทักษะที่สำคัญต่อการส่งสารคือการเขียน เพราะการเขียนเป็นทักษะของการสื่อสารเรื่องราว ความรู้ และความรู้สึกนึกคิด ให้อื่นรับรู้ด้วยลายลักษณ์อักษรด้วย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 : 7) การสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องของการสอนภาษาไทย เพราะการอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นทักษะที่เด็กควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านออก และต้องเข้าใจความหมายของคำ เมื่อเข้าใจ

ความหมายของคำแล้ว ต้องสามารถจับใจความได้ว่า สาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการที่จะสื่อ นั่นคืออะไร และต้องการให้ผู้อ่านได้อะไรจากการอ่าน นอกจากนี้แล้ว การอ่านยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้ และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวางด้วย (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์, 2540 : 1) อาจกล่าวได้ว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต เพราะการอ่านเป็นกิจวัตรประจำวันอย่างหนึ่งของมนุษย์ส่วนใหญ่ที่ขาดไม่ได้

การอ่านจับใจความ เป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นในการเรียนรู้เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการอ่าน เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาสาระ ให้อ่านรู้จุดมุ่งหมายในการอ่านว่าอ่านเพื่ออะไร อ่านทำไม หรืออ่านอะไร คือต้องวางแผนเกี่ยวกับการอ่าน หรือตั้งคำถามทุกครั้ง ก่อนการจับใจความสำคัญ จึงจะได้ใจความสำคัญ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้ และควรมีขั้นตอนในการอ่านจับใจความดังนี้คือ อ่านผ่าน ๆ อย่างรวดเร็ว อ่านโดยละเอียด อ่านซ้ำเฉพาะตอนที่ไม่เข้าใจ เพื่อจับใจความสำคัญแต่ละย่อหน้า ตอบคำถามหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากอ่าน และสรุปความด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งถ้านักเรียนไม่เข้าใจทักษะพื้นฐานเหล่านี้แล้ว ย่อมทำให้การอ่านมีอุปสรรค และไม่ได้ความรู้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระอื่น ๆ ต่ำกว่ามาตรฐาน (สุรีย์ ชินะโร, 2553 : 2)

สำหรับเนื้อหาที่ใช้ในการสอนนั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท1.1 ได้กล่าวว่าให้ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน โดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน แสดงความ

คิดเห็นและคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน จากการอ่านนิทาน เรื่องเล่าสั้น ๆ บทเพลงและบทร้อยกรองง่าย ๆ เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 6)

นิทานเป็นเนื้อหาหนึ่งที่หลักสูตรระบุว่าสามารถนำมาใช้ในการสอนอ่าน ซึ่งนิทานเป็นเรื่องเล่าที่เล่ากันมาแต่โบราณ มิได้ตั้งใจแสดงประวัติหรือความเป็นมาของสิ่งใดส่วนใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งสอดแทรกคติเพื่อสอนใจ โดยมีการพัฒนาตามลำดับในยุคก่อนประวัติศาสตร์ นิทานจะมาจากการเล่าเรื่องในครอบครัว หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ต่าง ๆ โดยมีเจ้าของเรื่องราวเป็นผู้เล่า และมีคนอื่นเล่าต่อกันมา จนถึงยุคประวัติศาสตร์ที่เริ่มมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านภาษา จึงมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรลงในกระดาษปาปิรัส และแผ่นดินเหนียว และเมื่อถึงยุคใหม่รูปแบบของนิทานก็ปรับเปลี่ยนไป มีการเขียนนิทานเป็นความเรียง และบทร้อยกรองหลายประเภท จนกระทั่งถึงยุคปัจจุบันได้มีผู้เขียนนิทานสำหรับเด็กหลายประเภท และมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงมีการนำนิทานมานำเสนอหลายลักษณะ (นิตยา เหล่าไพบุลย์พิพัฒน์, 2549 : 1)

ผู้วิจัยเห็นว่านิทานพื้นบ้านเป็นนิทานลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจที่จะนำมาเนื้อหาใช้ในการสอนอ่าน เพราะนิทานพื้นบ้านเป็นนิทานที่เล่าต่อ ๆ กันมาจนถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง นิทานประเภทนี้ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดโดยมุขปาฐะ สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมนั้น ๆ นิทานพื้นบ้านไทยจึงเป็นข้อมูลสำคัญอย่างหนึ่ง สามารถจะนำไปใช้ในการศึกษาถึงลักษณะสังคม และวิถีชีวิตในท้องถิ่นต่าง ๆ ของคนไทย เป็นเรื่องราวที่สะท้อนสภาพความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของคนไทยในท้องถิ่นต่าง ๆ ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านทราบถึงลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้พบปัญหาในการอ่านจับใจความของนักเรียน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากการทำข้อสอบกลาง (LAS) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

รายวิชาภาษาไทย ที่ใช้ทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งลักษณะข้อสอบจะเป็นการอ่านเรื่องและตอบคำถาม ผลการสอบในปีการศึกษา 2559 พบว่านักเรียนไม่สามารถอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 46.47 นับว่ามีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงครึ่ง ในระดับชั้นอื่น ๆ ก็เช่นกัน ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีการสอนที่จะนำมาใช้เพื่อพัฒนาการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านจับใจความสำคัญขึ้นโดยใช้นิทานพื้นบ้านมาเป็นเนื้อหาในการสอน

วิธีการสอนที่ผู้วิจัยคิดว่าจะช่วยพัฒนาประสิทธิภาพทางการอ่านของนักเรียนให้พัฒนาขึ้นได้ คือ การจัดการเรียนรู้การอ่านโดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อคตามแนวคิดของเมอร์ต็อค ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการคิด โดยมีขั้นตอนที่กำหนดให้นักเรียนทำความเข้าใจคำศัพท์ (Understanding Vocabulary) นักเรียนจะต้องใช้ความคิดในด้านความรู้ ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกถึงรายละเอียดเรื่องราวประสบการณ์ทั้งหมด ตลอดจนสามารถจำความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ด้านความหมาย ความหมายแฝงของคำศัพท์ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น คำยาก ศัพท์เทคนิค เป็นต้น

ด้วยเหตุที่การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลาย ๆ ด้าน และยังถือว่าเป็นหัวใจในการเรียนรู้ทุกวิชาที่ปรากฏมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะสร้างพื้นฐานที่ดีในด้านทักษะการอ่านตั้งแต่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความและนำเรื่องราวจากการอ่านมาปรับใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการของเมอร์ต็อคในการสร้างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ้อยวิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน และการจับใจความของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อหาความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการทดลองที่ดัดแปลงมาจากแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียว (One Group Pretest Design) โดยจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน ซึ่งเขียนเป็นแผนภาพ ดังนี้

O ₁ (Pretest) ทดสอบก่อน การทดลอง	X (Treatment) ดำเนินการทดลอง	O ₂ (Posttest) ทดสอบหลัง การทดลอง
--	------------------------------------	---

แผนภาพที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design)

O₁ หมายถึง ทดสอบก่อนเรียน

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความด้วยนิทานพื้นบ้าน โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค

O₂ หมายถึง ทดสอบหลังเรียน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 ห้อง 31 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) จำนวน 8 ชุด

2. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) จำนวน 8 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์หนังสือจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยไปยังโรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

2. ขอความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้อำนวยการโรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองที่โรงเรียนป่าจ๋าววิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธี ประเมินผลการเรียน

3.2 ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้ หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) เป็นแบบสอบถาม ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้ หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) จำนวน 8 ชุด ใช้เวลาสอน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 4 สัปดาห์

3.4 ทำการทดสอบหลังเรียนโดยแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการอ่าน จับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้าน โดยใช้หลักการบูรณาการ ของเมอร์ดีอค (MIA) เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 1 ชั่วโมง

3.5 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึง พอใจต่อการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้าน โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) จำนวน 10 ข้อ

3.6 นำกระดาษคำตอบของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้าน โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) แบบสอบถามความพึงพอใจ มาตรวจให้คะแนนแล้ว นำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ (IOC) (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 13) โดยผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่าน จับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้าน โดยใช้หลักการบูรณาการ ของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โดยการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยใช้สูตร (E_1/E_2) (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 82)

3. หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกตามสูตร (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 22-23)

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและ หลังเรียน ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงตรงแบบ Kuder-Richardson (KR-20) (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 16-18)

5. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (\bar{X}) (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 329)

6. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (นพพร ธนะชัยพันธ์, 2552 : 329)

7. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียน กับหลังเรียน โดยใช้กลุ่ม t-test (Dependent Samples) (บุญชุม ศรีสะอาด, 2540 : 109)

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทาน พื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่าชุดฝึกทักษะทั้ง 8 ชุด มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 คือ 83.53/85.67 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

2. ความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน จับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการ บูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อน เรียนเท่ากับ 20.35 คิดเป็นร้อยละ 67.85 คะแนนเฉลี่ย หลังเรียนเท่ากับ 25.74 คิดเป็นร้อยละ 85.81 ซึ่งพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความก้าวหน้าทางการ เรียน 5.40 คิดเป็นร้อยละ 17.96

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของ เมอร์ดีอค (MIA) ในภาพรวมเฉลี่ยทั้ง 10 ข้อ พบว่านักเรียน

มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของ เมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ้อยวิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.53/85.67 หมายความว่า นักเรียนทำคะแนนจากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.53 และคะแนนจากการทำการทดสอบหลังเรียน เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85.67 ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 แสดงว่าชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จัดเป็นชุดฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์ในการฝึกอย่างชัดเจน มีการวัดและประเมินผลหลังเรียนทุกครั้ง มีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงระหว่างเรียน ประกอบกับชุดฝึกทักษะได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประเมินด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านรูปเล่ม และด้านการนำไปใช้ และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) จากนั้นปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ขึ้น

ก่อนที่จะนำมาใช้ศึกษากับนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร และประชากรสำคัญอีกประการหนึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในเรื่องการอ่านจับใจความ มากำหนดกิจกรรมการปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับเยาวชนลักษณะ สารโน (2550 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ชุดการสอนนิทานเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนนิทานเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 84.72/91.03 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจ้อยวิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย เท่ากับ 5.40 คิดเป็นร้อยละ 17.96 ผลเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ดีอค (MIA) ได้ผ่านการหาประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความถูกต้อง ผ่านการทดลองใช้มาแล้ว 3 ครั้ง แต่ละครั้งได้ปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียน และขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความ ซึ่งประกอบไปด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สรุป ประยุกต์และนำไปใช้ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการกำหนดกิจกรรมที่ชัดเจน เริ่มจากการคิดค้นเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้ของนักเรียน ปฏิบัติจริง และมีส่วนร่วม ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเนื้อหาในกิจกรรมเป็นเรื่องใกล้ตัวนักเรียน มีความเหมาะสมกับวัย น่าสนใจ จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชญาภรณ์ พิณพาทย์ (2542 : 118) ที่กล่าวว่า ชุดฝึกมีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและจำคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสุขสนุกสนานในขณะที่เรียน

ทราบความก้าวหน้า สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนมาแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และลดภาระได้มาก ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนป่าจี่วิทยา อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ ครบถ้วนทั้งด้านเนื้อหา ด้านภาษาด้านรูปเล่ม และด้านการนำไปใช้ จึงทำให้นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ และวิธีการทำชุดฝึกได้ดีขึ้น ประกอบกับชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ในแต่ละชุดประกอบด้วยทักษะ และเนื้อหาย่อย ๆ เรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งสอดคล้องกับ อดุลย์ ภูปลี (2539 : 24-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดฝึกที่ช่วยทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น ให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาของบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสุขสนทน ทำให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำชุดฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเอง ทำให้ครูทราบข้อบกพร่องของนักเรียน ประหยัดเวลาและทำให้นักเรียนนำภาษาไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยนิทานพื้นบ้านล้านนา โดยใช้หลักการบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ทำให้นักเรียนมีผลการทดสอบการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น สมควรนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

2. ครูผู้สอนควรดำเนินการจัดเตรียมการสอนด้วยชุดฝึกทักษะไว้ล่วงหน้า

3. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรม ตลอดจนการทำกิจกรรมในชุดฝึกทักษะ

4. การเรียนการสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะนั้น นักเรียนควรมีความรับผิดชอบในการทำกิจกรรม และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

5. ควรให้นักเรียนได้ฝึกทักษะนอกเวลาเป็นกิจกรรมเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ชญาน์ พิณพาทย์. (2542). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพเพื่อสอนซ่อมเสริมเรื่อง การสะกดคำการันต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา).มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิตยา เหล่าไพฑูริย์พิพัฒน์. (2549). *เรื่องเล่าพื้นบ้านนิทานพื้นถิ่นภาคเหนือ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค จำกัด.
- เยาวลักษณ์ สารโน. (2550). *การใช้ชุดการสอนนิทานเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนุสสทรรณการเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2540). *การเขียนเพื่อการสื่อสาร*.

กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.

สุรีย์ ชินวะโร. (2553). *การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะ*

การอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 4 โรงเรียนบ้านวังผา สำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาเชียงราย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา

บัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อดุลย์ ภูปลื้ม. (2539). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียน*

สะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดย

ใช้แบบฝึกที่จัดทำเป็นกลุ่มคำ และแบบฝึกที่จัดทำ

คำคล้องคำ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).

มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ ของนักกราฟิกมืออาชีพ

IDENTITY CREATION IN VECTOR GRAPHIC DESIGN FOR ONLINE SELLING OF PROFESSIONAL GRAPHIC DESIGNERS

ปิยาพัชร เดชบุญ*
Piyaphat Detbun*

อาจารย์ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์
Associate Professor Wittaya Damrongkiattsak, Ph.D.

บทคัดย่อ

การ “ขายภาพออนไลน์” เป็นธุรกิจที่เปิดโอกาสอย่างกว้างขวางสำหรับงานเวกเตอร์ หากนักกราฟิกสามารถสร้างผลงานที่มีคุณภาพและมีอัตลักษณ์ของตนเอง นักกราฟิกก็จะสามารถเข้าถึง “โอกาส” ในการทำรายได้จากการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจของนักกราฟิกมืออาชีพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักกราฟิกมืออาชีพ จำนวน 12 คน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) จากการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลโดยกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive)

ผลการศึกษาพบว่า นักกราฟิกมีการค้นหาตัวตนในการออกแบบภาพเวกเตอร์จาก ความชอบและใจรักด้านการออกแบบ รวมถึงการมีพื้นฐานด้านการออกแบบมาก่อน มีตัวอย่างด้านความคิดสร้างสรรค์จากการศึกษาภาพต้นแบบจากเว็บไซต์ Pinterest Dribbble Behance และ Shutterstock จนทำให้สามารถสร้างผลงานที่มีอัตลักษณ์ของตนเอง โดยการเป็นต้นคิด มีความแปลกแตกต่าง การติดตามทิศทางการออกแบบ และความต้องการของลูกค้า

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารดิจิทัล มหาวิทยาลัยแม่โจ้

* Student in Master of Arts (Digital Communications), Maejo University

งานวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวิชาการด้านการสื่อสารดิจิทัลและศาสตร์ด้านการออกแบบ ทั้งยังสามารถเป็นแนวทางให้กับนักกราฟิกที่ขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ นักกราฟิกทั่วไป และผู้ที่สนใจขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ นำแนวคิด การค้นหาตัวตน รวมไปถึงวิธีการการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ที่มีอัตลักษณ์ของตนเองได้

คำสำคัญ : อัตลักษณ์, เวกเตอร์, การออกแบบ, กราฟิก, การขายภาพออนไลน์

ABSTRACT

“Selling images online” is a business that has extensive opportunities for vector work. The graphic designers can create quality work and have their own identity to access the “opportunity” to gain money from selling vector images online. This research is qualitative research using an in-depth interview method in collecting data from a group of 12 professional graphic designers. The aim of the study is to study the identity in the business type of professional vector graphic designers. The key informants were selected by snowball sampling and the finding was presented in a descriptive way.

The finding indicated that the graphic designers search for identity in vector’s design from the passion and love in design. Including, their skills of basic design. Also, they learn from the examples of creative ideas from the website such as Pinterest, Dribbble, Behance, and Shutterstock. They can create the identity by using the original thinking, the differentiation, the design trend, and customer needs.

This research will bring benefits to digital communications and design study. It can also be the guide to create identities in the design of business type’s vector images for graphic designers who sell vector images online or general graphics and those who are interested in selling online vector.

Keywords : Identity, vector, design, graphics, selling images online

บทนำ

ภาพเวกเตอร์ คือ ภาพที่ขยายแล้วไม่แตก เพราะภาพเวกเตอร์ไม่ได้ทำงานในรูปแบบ พิกเซล (Pixel) เหมือนภาพประเภท ราสเตอร์ (Raster) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บิตแมพ (Bitmap) เป็นภาพกราฟิกที่เกิดจากการเรียงตัวของจุดสีเหลี่ยมเล็ก ๆ มีการเก็บค่าสีที่เจาะจงในแต่ละตำแหน่งจนเกิดเป็นภาพในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพถ่ายทั้งหลาย แต่เวกเตอร์นั้นอาศัยการคำนวณทางคณิตศาสตร์ในการสร้างภาพ ทำให้เมื่อมีการขยายภาพ ความละเอียดของภาพจะไม่ลดลง เช่น ภาพการ์ตูนเมื่อถูกขยายภาพออกมา ภาพที่ได้ก็จะยังคงรายละเอียดและความชัดเจน

ไว้เหมือนเดิม และขนาดของไฟล์ภาพจะมีขนาดเล็กกว่าภาพแบบราสเตอร์ (Raster) โปรแกรมที่นิยมใช้สร้างภาพแบบเวกเตอร์ ได้แก่ โปรแกรม Illustrator โปรแกรม CorelDraw ส่วนงานที่ใช้ไฟล์ภาพประเภทนี้คือการออกแบบโลโก้ สิ่งพิมพ์ การวาดการ์ตูน ลายเส้นสร้างลวดลายต่าง ๆ (รัชพล ยรรยงค์เดชา, 2557 : 19) ภาพเวกเตอร์ที่ขายออนไลน์สามารถแบ่งประเภทของภาพได้หลายประเภท เช่น ภาพเวกเตอร์ประเภทพื้นหลังและลวดลาย ภาพเวกเตอร์ประเภทเทคโนโลยี ภาพเวกเตอร์ประเภทเทศกาลวันสำคัญ และภาพเวกเตอร์ประเภทกีฬา และภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจ ซึ่งภาพเวกเตอร์ประเภท

ธุรกิจเป็นภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในการซื้อจากกลุ่มลูกค้ามากที่สุด ดังนั้นจึงทำให้นักกราฟิกจำนวนมาก ได้ให้ความสำคัญกับภาพเวกเตอร์ประเภทนี้เป็นพิเศษ (รัชพล ыррыงค์เดชา, 2557 : 38)

การออกแบบภาพเวกเตอร์นั้นต้องใช้ความรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์กราฟิกควบคู่ไปกับการรู้เรื่องทฤษฎีการออกแบบ ซึ่งถือเป็นความรู้ด้านศิลปะแขนงหนึ่งที่ต้องอาศัยการศึกษาเรียนรู้ ทั้งจากการศึกษาและการฝึกฝนตนเองให้เข้าใจทั้งด้านเทคนิคและเรื่องราวของภาพรวมไปถึงแนวคิดในการสร้างผลงานให้สร้างสรรค์ไม่เหมือนหรือซ้ำกับผลงานของคนอื่น และสิ่งที่สำคัญที่จะทำให้ภาพเวกเตอร์นั้นขายดีกว่าภาพเวกเตอร์ของนักกราฟิกท่านอื่น คือ ความเป็นเอกลักษณ์ของภาพ เนื่องจากลูกค้าที่ซื้อภาพส่วนใหญ่มีการซื้อภาพในลักษณะเหมายกชุดซึ่งในปัจจุบันนักกราฟิกที่ขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์หลายคนยังขาดความเข้าใจในการสร้างเอกลักษณ์ในการออกแบบการเป็นนักกราฟิกที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นเป็นเรื่องของเอกลักษณ์เป็นลายเซ็นของตัวเองนักกราฟิกที่ถูกประทับใจบนภาพเวกเตอร์นั้น ๆ จนเกิดการจดจำและยอมรับ เช่นเดียวกับกับการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ การจะสามารถสร้างยอดขายให้แก่กราฟิกนั้นถือเป็นทักษะที่จำเป็นที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจไม่ต่างจากภาพประเภทอื่น ๆ ดังนั้นถ้าหากนักกราฟิกสร้างสรรค์ภาพเวกเตอร์ให้มีลักษณะเฉพาะตนที่ไม่เหมือนใคร จุดเด่นและความแตกต่างนี้เองถือเป็นข้อได้เปรียบของผลงานเวกเตอร์ที่เสนอขายให้แก่กลุ่มลูกค้า ผ่านทางธุรกิจการขายภาพถ่ายออนไลน์ที่เรียกกันว่า “ไมโครสต็อก (Micro stock)”

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการสร้างเอกลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจของนักกราฟิกมืออาชีพที่ประสบความสำเร็จในการออกแบบภาพเพื่อขายออนไลน์ ซึ่งจะมีประโยชน์และเป็นแนวทางให้แก่กราฟิกที่มีประสบการณ์ ไปจนถึงนักกราฟิกมือสมัครเล่น รวมถึงผู้ที่มีความสนใจในการขายภาพเวกเตอร์ให้สามารถค้นพบวิธีการสร้างเอกลักษณ์ของตัวเองให้สอดคล้องกับความต้องการภาพเวกเตอร์จากกลุ่มลูกค้าในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจของนักกราฟิกมืออาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาที่ศึกษาด้านการออกแบบภาพเวกเตอร์สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาและพัฒนาเทคนิคของตนเอง
2. นักกราฟิกที่ขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ นักกราฟิกทั่วไป หรือผู้ที่สนใจขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ สามารถนำแนวคิด การค้นหาตัวตน รวมไปถึงวิธีการการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ที่มีอัตลักษณ์ของตนเองได้
3. สำนักพิมพ์สามารถนำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงประกอบการเขียนหนังสือเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบและการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาเรื่อง “การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ” โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักกราฟิกมืออาชีพที่ขายภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจ จำนวน 12 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ของนักกราฟิกมืออาชีพ เป็นการศึกษาถึงกระบวนการสร้างลักษณะเฉพาะตัวของนักกราฟิกที่สะท้อนแนวคิดแรงบันดาลใจผ่านภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจ โดยการสร้างอัตลักษณ์ของนักกราฟิกนั้นอาจเริ่มจากการเลียนแบบนักกราฟิกคนอื่น ๆ แล้วจึงทำตาม ประยุกต์สร้างสรรค์ผลงานที่มีลักษณะของตน จนทำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว กลายเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลโดยกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำเสนอด้วยวิธีการพรรณนา (Descriptive) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากร

นักกราฟิกที่ขายภาพออนไลน์ในเขตพื้นที่ในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

นักกราฟิกที่ขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างและเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) และมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นนักกราฟิกที่มีรายได้จากการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์มากกว่า 10,000 บาท/เดือน
2. เป็นนักกราฟิกที่มีประสบการณ์การขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์มากกว่า 3 ปีขึ้นไป และขายภาพเวกเตอร์ผ่านไมโครสต็อกมากกว่า 3 เว็บไซต์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ค้นหากลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเรื่องที่ศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจขายออนไลน์ ซึ่งนักกราฟิกส่วนใหญ่จะออกแบบภาพเวกเตอร์หลากหลายประเภท นักกราฟิกบางคนก็ไม่ได้มีการออกแบบเป็นประเภทชัดเจน ดังนั้นการค้นหากลุ่มตัวอย่างนักกราฟิกที่มีการออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจจึงเป็น

เรื่องที่ค่อนข้างยาก ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการค้นหากลุ่มโดยศึกษาภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจของกลุ่มตัวอย่างจากแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ที่มีอัตลักษณ์อย่างชัดเจนในไมโครสต็อก และค้นหาตัวตนที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเจอตัวตนที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างคนแรกแล้วจึงให้กลุ่มตัวอย่างคนแรกแนะนำกลุ่มตัวอย่างคนถัดไป เมื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนที่สองเสร็จจึงให้กลุ่มตัวอย่างคนที่สองแนะนำกลุ่มตัวอย่างคนที่สาม ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งได้ขนาดตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยต้องการ

2. การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มต้นอย่างไม่เป็นทางการ ทำการค้นหาข้อมูลที่อยู่ในการติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและข้อมูลบางส่วนจากนักกราฟิกคนอื่น จากนั้นแนะนำตัว สร้างความสัมพันธ์สนทนาค้นเคยขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์โดยใช้สื่อออนไลน์ เช่น วิดีโอคอลในแอปพลิเคชันไลน์ สนทนาผ่านวิดีโอคอลใน Facebook เป็นต้น

3. นัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยแจ้งแก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่าผู้วิจัยกำลังศึกษาเกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ โดยสร้างความเข้าใจกับบุคคลผู้ให้ข้อมูลโดยอธิบายวัตถุประสงค์ ขอบเขตของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และคุณค่าของข้อมูลที่ได้รับจากผู้ให้ข้อมูล โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการศึกษาแก่ผู้ให้ข้อมูลขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยความเป็นมิตรและจริงใจ แล้วขออนุญาตสัมภาษณ์พร้อมบันทึกภาพและเสียงระหว่างการสนทนา

4. การพัฒนาความสัมพันธ์ไว้วางใจ ผู้วิจัยเป็นผู้ตั้งคำถามและตอบคำถามที่ผู้ให้ข้อมูลถามกลับเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีส่วนร่วมในการรับรู้ความรู้สึก ความประทับใจ และแนวคิดซึ่งกันและกัน การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งได้ข้อมูลมากน้อยไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทที่แวดล้อมขณะนั้น คือ ชุดของคำถาม และเวลา

5. การเข้าถึงข้อมูล ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ในด้านเทคนิคการออกแบบและการสื่อความหมายของภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจ เทคนิค

การขายภาพเวกเตอร์ประเภทธุรกิจผ่านไมโครสต็อก และการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ และบันทึกคำสัมภาษณ์ไว้ในเทปบันทึกเสียง

6. การตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของข้อมูล หากยังได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจนได้ข้อมูลครบถ้วนและสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักกราฟิกมืออาชีพในครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เพื่ออธิบายถึงข้อมูลการสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์เพื่อขายออนไลน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่ไปกับการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ถอดเทปเพื่อแยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ การสังเคราะห์ประเด็น เชื่อมโยงประเด็นเพื่อหาความเป็นเหตุเป็นผล แล้วนำเสนอโดยการพรรณนาประกอบตารางสรุปประเด็นสำคัญ ๆ

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 10 คน เพศหญิงจำนวน 2 คน อายุเฉลี่ย 34 ปี โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 10 คน และจำนวน 2 คน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท จบการศึกษาจากสาขาวิชาที่เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกหรืองานศิลปะ จำนวน 7 คน และจบการศึกษาจากสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวกับการออกแบบกราฟิกหรืองานศิลปะ จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์เป็นอาชีพหลัก รายได้สูงสุด 60,000 บาท/เดือน ต่ำสุด 10,000 บาท/เดือน ประสบการณ์การขายภาพออนไลน์มากที่สุด 8 ปี โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์มากกว่า 3 เว็บไซต์

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน มีวิธีการค้นหาและสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง ดังนี้

1. การค้นหาตัวตน เป็นการสำรวจตัวเองว่ามีจุดเด่นจุดแตกต่าง สิ่งที่ต้องการทำในชีวิต สำรวจเป้าหมาย แรงบันดาลใจ และแรงขับเคลื่อนคืออะไร ในขณะเดียวกัน อาจมีการสำรวจตรวจสอบความคิดเห็นจากบุคคลรอบข้างด้วย นอกจากนี้จะต้องสำรวจถึงจุดแข็งที่เหนือกว่าคนอื่น โดยไม่ต้องอายที่จะบอกกับทุกคน เพื่อเป็นการบอกว่าเราเก่งในเรื่องใด หรือสิ่งที่ทำให้คนอื่น ๆ หุ่ยตสนใจ และแสดงความประหลาดใจในทางที่ดีกับตัวคุณ จากนั้นจะเริ่มสร้างแผนในการพัฒนาขึ้นมาโดยมีการกำหนดเป้าหมาย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความชอบและใจรักด้านการออกแบบ ชอบวาดภาพตัวการ์ตูน ตั้งแต่ยังเด็ก บางคนต่อยอดความชอบของตนเองด้วยการเรียนต่อด้านกราฟิกและงานออกแบบ ทำให้มีพื้นฐานด้านการออกแบบประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบกราฟิก มีโอกาสได้ซื้อภาพออนไลน์มาใช้ประกอบการออกแบบอยู่บ้าง ทำให้มีความคุ้นเคยกับภาพเวกเตอร์และการขายภาพออนไลน์จึงทำให้เป็นจุดแข็งของตนเองเมื่อเข้าสู่วงการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ในการนำคุณลักษณะข้างตนไปต่อยอดและค้นหาอัตลักษณ์ของตนเอง

เป้าหมายและแรงบันดาลใจนั้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการอาชีพอิสระ มีรายได้สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ และต้องการค้นหาแนวทางการออกแบบใหม่

2. การสร้างผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตน เป็นขั้นตอนที่บุคคลจะต้องสร้างหรือกำหนดในสิ่งที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย, แก่นแท้หลักของตนเอง, เหตุผล และคุณลักษณะหรือบุคลิกภาพของแบรนด์บุคคล ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ตัวอย่างด้านความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างมีการสร้างผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตนด้วยการศึกษาภาพเวกเตอร์ต้นแบบที่ได้รับความนิยมในเว็บไซต์ Pinterest, Dribbble, Behance และ Shutterstock

โดยการบันทึกภาพที่ได้รับความนิยมจากเว็บไซต์ข้างต้นไว้เก็บไว้หลาย ๆ ภาพ แล้วนำภาพที่บันทึกไว้มาวิเคราะห์ศึกษาความชอบ ศึกษาความต้องการของลูกค้าว่าลูกค้าต้องการภาพเวกเตอร์ประเภทใด เป็นลูกค้ากลุ่มใด ต้องการนำภาพเวกเตอร์นั้นไปใช้งานลักษณะไหน จากนั้นจึงวิเคราะห์ความชอบและความถนัดของตนเองว่าตนเองถนัดด้านใด สามารถออกแบบภาพเวกเตอร์ประเภทใดได้บ้าง

2.2 ผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตัวเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างสร้างผลงานที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองด้วยการเป็นต้นคิด เช่น การมีตัวการ์ตูนที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทั้งตัวการ์ตูนที่ออกแบบตามหลักกายวิภาค และไม่เป็นไปตามกายวิภาค หัวใหญ่ แขนสั้น ขาชั้น

ภาพที่ 1 ภาพตัวการ์ตูนที่มีลักษณะเฉพาะตน
ที่มา: (<http://www.shutterstock.com>)

ออกแบบภาพให้มีความแปลกแตกต่างจากภาพเวกเตอร์ของนักออกแบบคนอื่น ๆ เช่น การทำให้ภาพเวกเตอร์ของตนเป็นภาพเหนือจินตนาการ

ภาพที่ 2 ภาพเวกเตอร์ตัวการ์ตูนเหนือจินตนาการ
ที่มา: (<http://www.shutterstock.com>)

ภาพเวกเตอร์ที่ออกแบบง่ายต่อการเข้าใจ การตีความหมายของลูกค้า และการนำภาพเวกเตอร์ไปใช้งาน สามารถแก้ไขได้ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน

ภาพที่ 3 ภาพเวกเตอร์ตัวการ์ตูนที่ออกแบบให้เข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปใช้งานได้ง่าย
ที่มา: (<http://www.shutterstock.com>)

อีกทั้งยังมีการใช้เทคนิคการออกแบบสไตล์ flat design คือ ออกแบบทุกอย่างให้ดูแบนราบ โดยจะลดการใช้อะไรก็ตาม ที่จะทำให้ดูมีมิติออกไป ไม่ว่าจะเป็น การให้แสงและเงา การใส่พื้นผิวให้กับวัตถุ การไล่สี รวมไปถึงสิ่งอื่น ๆ ที่จะทำให้วัตถุนั้นลอยออกมา ให้เด่นสีเทาในการออกแบบ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าซึ่งกลุ่มลูกค้าหลักเป็นลูกค้าทวีปยุโรปและทวีปอเมริกา และใช้สีพื้นหลังสีเดียวกันทั้งหมด เพื่อให้เกิดการจัดจำของลูกค้

3. การสร้างการยอมรับ เป็นขั้นตอนในการสื่อสารให้บุคคลอื่นได้ เห็นสิ่งที่เรากำหนดไว้ เป็นการสื่อสารเพื่อให้คนยอมรับ ผู้วิจัยได้แบ่งการสร้างการยอมรับเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การรับรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเริ่มต้นเข้าสู่ธุรกิจการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์จากการรับรู้ว่ามีธุรกิจการขายภาพออนไลน์ที่เรียกว่า ไมโครสต็อก (Micro stock) จากเพื่อน คนรู้จัก และหนังสือการขายภาพออนไลน์ของคุณสุระ นวลประดิษฐ์ ช่างภาพออนไลน์คนแรก ๆ ของประเทศที่เขียนหนังสือ ตีแตกถ่ายภาพขายออนไลน์

รวยทะเลเลนส์ ถ่ายภาพขายออนไลน์ ฯลฯ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางคนนั้นเริ่มต้นการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์จากการขายภาพออนไลน์มาก่อน เมื่อมีการวิเคราะห์และค้นหาอัตลักษณ์ของตนเองแล้วจึงผันตัวเองเปลี่ยนมาขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์แทนการขายภาพออนไลน์ เมื่อสมัครและเข้าสู่วงการการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์แล้วกลุ่มตัวอย่างได้มีการสร้างการรับรู้ให้กับลูกค้าด้วยการส่งภาพเวกเตอร์ที่มีอัตลักษณ์ของตนเองเข้าระบบอย่างสม่ำเสมอ

3.2 การสร้างความสนใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการสร้างความสนใจให้กับลูกค้าด้วยการออกแบบภาพเวกเตอร์ของตนเองให้สื่อสารได้อย่างชัดเจน เมื่อลูกค้าดูภาพแล้วสามารถตีความหมายและนำไปใช้งานได้ทันที สร้างผลงานที่มีคุณภาพทำตามกฎของไมโครสต็อกอย่างเข้มงวด รวมไปถึงการใช้สีที่โดนใจลูกค้า เช่น ลูกค้าภูมิภาคเอเชียจะเน้นสีส้มที่สดใส ลูกค้าภูมิภาคยุโรปและอเมริกาเน้นการใช้สีส้มที่มีดทึบไม่สดใสเท่ากับลูกค้าทวีปเอเชีย และที่สำคัญคือการนำเสนอไอเดียที่แปลกใหม่ อาจมีการต่อยอดจากภาพเวกเตอร์เดิมของตนเองและหาแนวคิดการออกแบบใหม่ ๆ จากเว็บไซต์ Pinterest, Behance และภาพที่มียอดดาวน์โหลดสูงใน Shutterstock หรือจากการอ่านหนังสือ ฟังบรรยายเกี่ยวกับธุรกิจ ปรัชญาการใช้ชีวิตจากวิทยุออนไลน์ เป็นต้น

3.3 การสร้างความเชื่อมั่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผลงานการออกแบบภาพเวกเตอร์ของตนเอง คือ การส่งผลงานการออกแบบภาพเวกเตอร์เข้าสู่ระบบอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3-7 ภาพ/สัปดาห์ ถึงแม้ว่าจะมียอดดาวน์โหลดสูงแล้วก็ตามอีกทั้งยังมีการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์มากกว่าขึ้นจากตอนแรกเน้นขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์เฉพาะเว็บไซต์ Shutterstock โดยเริ่มส่งภาพขายในเว็บไซต์ Istockphoto, 123rf, Fotolia, Free pic ฯลฯ รวมไปถึงการศึกษากฎของไมโครสต็อกแต่ละไมโครสต็อกอย่างละเอียดและปฏิบัติตามกฎของไมโครสต็อกอย่างเข้มงวด เพื่อสร้างผลงานการออกแบบให้มีคุณภาพ

และ 3.4 การสร้างยอมรับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการสร้างการยอมรับด้วยการพัฒนาตนเองในแง่ของความคิดสร้างสรรค์ที่ถ่ายทอดในงานออกแบบภาพเวกเตอร์ออนไลน์ รวมไปถึงการพัฒนาเทคนิคการออกแบบใหม่ ๆ เพื่อให้ภาพมีความสวยงามใช้งานง่ายเมื่อลูกค้าเห็นภาพแล้วเกิดความต้องการดาวน์โหลดภาพไปใช้

4. การรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล เมื่อแบรนด์บุคคลมีความชัดเจนและแข็งแกร่งขึ้นในทุกวันการทำงานใหม่ ๆ รวมถึงรางวัลที่ได้รับ การแสดงความเห็นต่าง ๆ การปรากฏตัวในงานสำคัญต่าง ๆ การนำเสนอความเป็นตัวของตัวตน ทุก ๆ อย่างที่สร้างขึ้นจะต้องรักษาและคงสภาพความเป็นตัวตนไว้ หรือเรียกว่าทำตัวเองให้อยู่ในร่องในรอย คงเส้นคงวา (Consistency) อย่าให้เกิดรอยสะดุด (Seamless)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของตนเองด้วยการรักษาคุณภาพมาตรฐานในผลงานการออกแบบของตนเอง การเผยแพร่ผลงานของตนเองผ่านเว็บไซต์ Pinterest, Facebook page, กลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายภาพออนไลน์ใน Facebook การแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านบุคคลในลักษณะกลุ่มหรือคนรู้จัก รวมไปถึงการเผยแพร่ความรู้แก่สังคมด้วยการเป็นวิทยากรทั้งแบบกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยแล้วแต่โอกาสและความเหมาะสม

จากผลการวิจัยสามารถสรุปขั้นตอนการสร้างอัตลักษณ์ได้ดังแผนผังสรุปผลการวิจัย ดังนี้

การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ

ภาพที่ 4 แผนผังสรุปผลการวิจัย เรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การสร้างอัตลักษณ์ในการออกแบบภาพเวกเตอร์เพื่อขายออนไลน์ของนักกราฟิกมืออาชีพสามารถอภิปรายและสรุปได้ดังนี้

1. การค้นหาตัวตน

จากการวิเคราะห์สาเหตุและแรงบันดาลใจพบว่า สิ่งที่ทำให้นักกราฟิกมืออาชีพผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีการค้นหาตัวตนจากความชอบและใจรักด้านการออกแบบของตนเอง บางคนประกอบอาชีพนักกราฟิกออกแบบทำให้มีโอกาสซื้อภาพออนไลน์มาใช้ในการออกแบบ มีเป้าหมายและแรงบันดาลใจในการออกแบบภาพเวกเตอร์เพื่อขายออนไลน์คือ ต้องการประกอบอาชีพอิสระ ค้นหาแนวทางการออกแบบใหม่ ๆ จากไม่ใคร่สติก สอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการสร้างแบรนด์บุคคลของสุจรรยา โชติช่วง (2554 : 40) ที่สรุปได้ว่า การสำรวจค้นหา (Discover) เป็นการสำรวจว่าคุณเป็นใคร อะไรที่คุณต้องการทำในชีวิต

สำรวจดูว่าเป้าหมาย แรงบันดาลใจของคุณคืออะไร แรงขับเคลื่อนคืออะไรในขณะเดียวกันอาจสำรวจตรวจสอบจากบุคคลรอบข้างว่าคนอื่นพูดถึงคุณอย่างไร นอกจากนี้จะต้องสำรวจถึงจุดแข็งที่เหนือกว่าคนอื่น โดยไม่ต้องอายที่จะบอกกับทุกคน เพื่อเป็นการบอกว่าเราเก่งในเรื่องใดหรือสิ่งที่ทำให้คนอื่น ๆ หยุดสนใจ และแสดงความประหลาดใจในทางที่ดีกับตัวคุณ จากนั้นก็จะเริ่มสร้างแผนในการพัฒนาขึ้นมาโดยมีการกำหนดเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์การถ่ายภาพดิจิทัลสารคดีท่องเที่ยวของนักถ่ายภาพมืออาชีพของ Chen She Ying (2555 : 199) ที่พบว่า การค้นหาตนเองของนักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยว นั้นสาเหตุหรือแรงบันดาลใจที่ทำให้ให้นักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยวธรรมชาติสนใจการถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยวคือ เกิดจากความสนใจส่วนตัว ด้วยมีความชอบในการเดินทางท่องเที่ยวและมีความชื่นชอบความสวยงามระหว่างการเดินทาง ทั้งนี้เพราะว่าอยากบันทึกความสวยงามและ

ความรู้ที่ค้นพบระหว่างการเดินทางให้ผู้คนที่ไม่ได้ไปด้วยเห็นบ้าง จนกระทั่งเกิดการท่องเที่ยวด้วย นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพของอนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา (2555 : 391) ที่พบว่า การค้นหาตัวตน ลักษณะที่โดดเด่น แรงบันดาลใจ หลักคิดและปฏิบัติของนักถ่ายภาพทิวทัศน์ของนักถ่ายภาพมืออาชีพ มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ แนวภาพที่ชอบ โดยนักถ่ายภาพจะมีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างกัน ประเภทภาพที่ชอบของภินันท์ บัวหัทธิตี จะชื่นชอบถ่ายภาพทิวทัศน์ทะเล ธรรมชาติ สุวรรณโณ ชื่นชอบการถ่ายภาพทะเลริมชายฝั่ง ในฤดูร้อนและฤดูหนาวด้วยการใช้เลนส์นอร์มอลและเลนส์เทเล วิศาล น้ำค้าง ชื่นชอบถ่ายภาพธรรมชาติเพราะเคยเป็นนักวาดภาพสีน้ำมาก่อน เป็นต้น

2. การสร้างผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตัวเอง

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างด้านความคิดสร้างสรรค์ และผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตัวเองของกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาภาพเวกเตอร์ที่ได้รับความนิยมในเว็บไซต์ Pinterest, Dribbble, Behance และ Shutterstock จากนั้นจึงมีการเริ่มเลียนแบบผลงานการออกแบบที่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกแล้วจึงทำตามแบบ ประยุกต์ทฤษฎีและเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองเข้าไปจนทำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว กลายเป็นอัตลักษณ์ของตนเอง โดยการเป็นต้นคิด มีความแปลกแตกต่าง การติดตามทิศทาง การออกแบบ และความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างแบรนด์บุคคลของเสริมยศ ธรรมรักษ์ (2554 : 113-116) ที่ว่าการสร้างแบรนด์ส่วนบุคคลเป็นการสร้างเอกลักษณ์บุคคลที่มีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองและมีความหมายในเชิงอารมณ์ต่อผู้ชมหรือบุคคลอื่นเกี่ยวกับคุณค่าหรือคุณภาพของบุคคลนั้น ๆ งานหรือธุรกิจที่บุคคลนั้นกำลังทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพของอนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา (2555 : 421) ที่พบว่า การสร้าง

ผลงานที่มีบุคลิกของตนเอง (ความโดดเด่น ความแตกต่าง แก่นแท้ ความรู้ ทักษะ จุดยืน ประสบการณ์) พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างผลงานที่มีบุคลิกของตนเองคือ ตัวอย่างด้านความคิดสร้างสรรค์ การประยุกต์ทฤษฎีถ่ายภาพเพื่อการใช้งานจริง การรู้จักกล้องอุปกรณ์ของตนเองและใช้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการรู้ขั้นตอนการทำงาน

3. การสร้างการยอมรับ

จากการวิเคราะห์ขั้นตอนการสร้างการยอมรับของนักกราฟิกมืออาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีขั้นตอนการสร้างการยอมรับ 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ การสร้างการรับรู้ กลุ่มตัวอย่างเข้าสู่ธุรกิจการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์จากคำแนะนำของเพื่อน คนรู้จัก และจากการอ่านหนังสือการขายภาพถ่ายออนไลน์จากนั้นจึงสมัครและส่งภาพเวกเตอร์ออนไลน์เพื่อขายในไมโครสต็อก มีการสร้างความสนใจด้วยการออกแบบภาพเวกเตอร์ที่สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน ออกแบบภาพเวกเตอร์ด้วยเฉดสีที่ลูกค้าต้องการ มีการนำเสนอไอเดียความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ รวมทั้งการสร้างผลงานที่มีคุณภาพสำหรับการสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้านั้น กลุ่มตัวอย่างมีการส่งภาพเข้าระบบอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อย่างน้อย 3-7 ภาพ/สัปดาห์ มีการเพิ่มช่องทางในการขายภาพเวกเตอร์ให้มากขึ้น และออกแบบภาพเวกเตอร์ตามกฎและข้อห้ามของไมโครสต็อกอย่างเข้มงวดเพื่อให้ภาพเวกเตอร์มีคุณภาพตามมาตรฐานของไมโครสต็อก สุดท้ายคือการยอมรับกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาตนเองในด้านแนวคิดไอเดียที่สร้างสรรค์ในการออกแบบและพัฒนาผลงานด้วยการศึกษาเทคนิคการออกแบบใหม่ ๆ รวมถึงทิศทาง การออกแบบใหม่ ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ การถ่ายภาพดิจิทัลสารคดีท่องเที่ยวของนักถ่ายภาพมืออาชีพของ Chen She Ying (2555 : 199) ที่พบว่า ในขั้นทำให้ผู้อื่นสนใจ ขั้นการสร้างการยอมรับ และขั้นการสร้างการยอมรับ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีการใช้คุณภาพของภาพถ่ายเป็นตัวดึงดูดความสนใจ สร้างความเชื่อมั่น และ

สร้างการยอมรับจากคนอื่น ด้วยวิธีการรักษาคุณภาพของภาพไว้ตลอด เพิ่มคุณค่าให้กับภาพถ่าย และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ เทคนิคในด้านการถ่ายภาพให้มากยิ่งขึ้น

4. การรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล

จากการวิเคราะห์การรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคลของนักกราฟิกมืออาชีพที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคลด้วยการรักษาคุณภาพของผลงาน การออกแบบ การแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการออกแบบ และการขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Pinterest, Facebook page, แลกเปลี่ยนผ่านตัวบุคคล และเป็นวิทยากรให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี 5 กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ ของวิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2552) ที่กล่าวถึง Brand loyalty การภักดีต่อ Brand สิ่งสำคัญก็คือ CRM (Customer Relationship Management) ให้ลูกค้ามั่นใจ วางใจ ศรัทธา โครงการใช้สินค้าของเรานำไปสู่การบอกต่อ และบทความเรื่อง 5 กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ ของสุดปฐพี เวียงสี (2557 : ระบบออนไลน์) กล่าวถึงการสร้าง Brand loyalty คือ การทำให้ลูกค้าจงรักภักดี บอกต่อ โดยใช้เครื่องมือ CRM มาช่วย และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง กระบวนการสร้างแบรนด์บุคคล ของสุรธรา โชติช่วง (2554 : 40) ที่พบว่าการรักษาให้คงไว้ (maintain) เมื่อแบรนด์บุคคลมีความชัดเจน และแข็งแกร่งขึ้นในทุกวัน การทำงานใหม่ ๆ ของคุณ รวมถึงรางวัลที่ได้รับ การแสดงความเห็นต่าง ๆ การปรากฏตัวในงานสำคัญต่าง ๆ การนำเสนอความเป็นตัวของตัวเอง ทุก ๆ อย่างที่สร้างขึ้นจะต้องรักษาและคงสภาพความเป็นตัวตนไว้ หรือเรียกว่าทำตัวเองให้อยู่ในร่องในรอย คงเส้นคงวา (Consistency) อย่าให้เกิดรอยสะดุด (Seamless) เมื่อบุคคลต่าง ๆ ได้มีโอกาสพบเห็น เมื่อกลายเป็นแบรนด์บุคคลที่ได้รับความนิยม ชื่อเสียงของจะถูกนำเสนอไปในหลาย ๆ ช่องทาง ผ่านเว็บไซต์ ผ่านบล็อก ผ่านสื่อสังคมต่าง ๆ (Social media) อาทิ Facebook, twitter รวมถึงช่องทางวิดีโอ เช่น YouTube รวมถึงช่องทางอื่น ๆ จะต้องติดตามแบรนด์บุคคลของตนเองอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์การถ่ายภาพดิจิทัลสารคดีท่องเที่ยวของนักถ่ายภาพมืออาชีพ ของ Chen She Ying (2555 : 199) ที่พบว่าการรักษาแบรนด์บุคคลของนักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยว นักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยว ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งหมดมีแนวคิดและวิธีการรักษาแบรนด์ของตนเอง คือรักษาแบรนด์ของตนโดยการรักษาคุณภาพของผลงานภาพถ่าย ด้วยความรัก ความชอบ และความตั้งใจ สำหรับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนักถ่ายภาพสารคดีท่องเที่ยวเชิงศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ส่วนมากมีแนวคิดและวิธีการรักษาแบรนด์ของตนด้วยการรักษาคุณภาพของผลงานภาพถ่ายและนำเสนอผลงานโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพ ของอนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา (2555 : 391) ที่พบว่าการรักษาอัตลักษณ์ชื่อเสียง คุณภาพคุณค่า การเป็นประโยชน์ต่อสังคม เรื่อง การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพ พบว่า ปัจจัยเสริมแรง ได้แก่ ใจรัก สนุกกับงานที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ สร้างเครือข่าย รักษาคุณภาพของผลงานหรือเผยแพร่ผลงานให้เห็นสม่ำเสมอสู่สังคม และเผยแพร่องค์ความรู้สู่สังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักกราฟิกควรมีการค้นหาตัวตนของตนเองก่อนว่ามีลักษณะพิเศษที่โดดเด่น จุดอ่อนจุดแข็ง ความต้องการและเป้าหมายในชีวิต รวมถึงแรงบันดาลใจ แรงขับเคลื่อนในการออกแบบภาพเวกเตอร์เพื่อขายออนไลน์ก่อนถ้านักกราฟิกสร้างผลงานโดยขาดการค้นหาตัวตนของตนเองจะทำให้ไม่รู้จักตัวตนของตนเองและสร้างผลงานที่ไม่เป็นอัตลักษณ์ของตนเอง

2. นักกราฟิกควรรสร้างผลงานที่มีบุคลิกของตนเอง โดยสร้างจากแนวภาพที่ตนเองชอบ มีการวางแผนก่อนการออกแบบ และหาตัวอย่างด้านความคิดสร้างสรรค์ หรือ

หามุมมองการออกแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งจากเว็บไซต์ หนังสือ หรือผลงานด้านสื่อที่เผยแพร่ทั่วไป

3. นักกราฟิกควรมีการพิจารณาผลงานของตนเองว่าผลงานของตนเองมีปัจจัยใดเป็นตัวเลือกในการตัดสินใจดาวน์โหลดของลูกค้าที่ต้องการซื้อภาพออนไลน์ เช่น คุณภาพของผลงาน การสื่อความหมายของผลงาน หรืองานตรงกับความต้องการของลูกค้า หากไม่มีหรือขาดก็ต้องเพิ่มตัวเลือกในการตัดสินใจดาวน์โหลดให้กับลูกค้า

4. นักกราฟิกควรมีการรักษาอัตลักษณ์ส่วนบุคคล โดยการรักษาคุณภาพของผลงานและมีการเผยแพร่ผลงานโดยอัปโหลดผลงานขึ้นระบบของไมโครสต็อกอย่างประจำสม่ำเสมอ รวมไปถึงการเผยแพร่ความรู้สู่สังคมด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่เราควรทำวิจัย

งานวิจัยที่ควรศึกษาเพิ่มเติมผู้วิจัยอาจนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปต่อยอดการนำองค์ความรู้การออกแบบภาพเวกเตอร์ขายออนไลน์ประเภทอื่น เช่น ภาพเวกเตอร์ประเภทพื้นหลังและลวดลาย ภาพเวกเตอร์ประเภทเทคโนโลยี ภาพเวกเตอร์ประเภทเทศกาลวันสำคัญ และภาพเวกเตอร์ประเภทกีฬา หรืออาจจะศึกษาเกี่ยวกับการขายภาพนิ่งและวิดีโอซึ่งเป็นงานที่สร้างยอดขายให้กับผู้ขายภาพออนไลน์ได้พอสมควรไม่ต่างจากการขายภาพเวกเตอร์ ประกอบกับการขายภาพออนไลน์ประเภทภาพถ่ายมีจำนวนของนักถ่ายภาพมาก การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพยังเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับนักถ่ายภาพมืออาชีพที่ขายภาพออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพงษ์ หมั่นหลี่. (2556). *การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพดิจิทัลเชิงวารสารศาสตร์เหตุการณ์ชายแดนใต้ของช่างถ่ายภาพมืออาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

รัชพล ยรรยงค์เดชา. (2557). *รอยด้วย...ขายภาพเวกเตอร์ออนไลน์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. (2548). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

_____. (2552ข). *Brand ส่วนบุคคล Personal Brand*. เชียงใหม่: คณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุจรรยา โชติช่วง. (2554). *การศึกษาสภาพการพัฒนาอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองศึกษาพิเศษโลกเขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุดปรุณี เวียงสี. (2557). *5 กลยุทธ์การสร้างแบรนด์*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/579215/>

สุระ นวลประดิษฐ์. (2553). *แซะ!!...รวยทะเลเลนส์ถ่ายภาพขายออนไลน์ธุรกิจสร้างเงินล้าน*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.

เสริมยศ ธรรมรักษ์. (2554). *การสร้างแบรนด์บุคคล: ปันคนให้เป็นแบรนด์*. *วารสารนักบริหาร Executive Journal*, 218, 106-116.

อนุสรณ์ วิจารณ์ปรีชา. (2555). *การสร้างอัตลักษณ์ในการถ่ายภาพทิวทัศน์ด้วยกล้องดิจิทัลของนักถ่ายภาพมืออาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Chen She Ying. (2555). *การสร้างอัตลักษณ์การถ่ายภาพดิจิทัลสารคดีท่องเที่ยวของนักถ่ายภาพมืออาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

DEVELOPMENT OF A COUSE ON CONTEMPORARY DANCE FOR HIGH SCHOOL
STUDENT AT UTTARADIT SCHOOL, MUANG DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

พรระชาศิริ บุญคุ้ม*

Phansasiri Boonkhum*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด

Associate Professor Udom Kuamkhad, Ph.D.

ดร.วทัญญู ขลิบเงิน

Wathanyu Khibngoen, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาผลการใช้หลักสูตรและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย ประชากรเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์ จำนวน 28 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย แบบทดสอบวัดผลด้านความรู้ แบบประเมินการปฏิบัติการแสดง แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 4 หน่วย ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียน

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Student in master of education program (Curriculum and Instruction), Uttaradit Rajabhat University

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ร้อยละ 92.77 และมีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติการแสดงร้อยละ 93.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย

ABSTRACT

This research aims to develop the curriculum of contemporary dance. For high school students Study of the effectiveness of contemporary dance courses. For high school students and to study students' satisfaction toward contemporary dance. Target population: The students in Uttaradit School had 28 students studying contemporary dance in the first semester of academic year 2018. The instruments used in the study were Contemporary Dance Management Curriculum. Achievement test Performance evaluation form Descriptive Characteristics And satisfaction questionnaire Data were analyzed by percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The research found that the course of contemporary dance. For high school students, 4 units of study take 18 hours. The results of the course of contemporary dance. For high school students the average score of knowledge was 92.77%, and the average score of performance was 93.54% which was higher than 80% and the students were satisfied with contemporary dance. For high school students Very high.

Keywords : Contemporary Dance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.5) ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศต้องนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม

มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาจึงมีทั้งรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและท้องถิ่นของตน

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีความเป็นเอกราชมาช้านาน มีศิลปวัฒนธรรมแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จนเป็นที่ชื่นชมของนานาประเทศที่ได้เห็นความงดงามในศิลปวัฒนธรรมไทย ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนไป ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การรับเอาศิลปวัฒนธรรมของชาวตะวันตกเข้ามา มากทำให้เยาวชนรุ่นหลังลืมนิสัยศิลปวัฒนธรรมที่งดงามของไทยไป การอนุรักษ์สืบทอดทางมรดกวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องช่วยกันรักษาและฟื้นฟูให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป เพื่อให้เห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และแสดงให้ชาวต่างชาติได้เห็นว่าประเทศไทยเรานั้นมีความมั่นคงทางวัฒนธรรม มีเอกลักษณ์ที่ติดเทียมกับนานาประเทศ นาฏศิลป์อันเป็นศิลปะประจำชาติที่คนไทยทุกคนควรอนุรักษ์และให้การสนับสนุน เพื่อให้ศิลปะแขนงนี้ดำรงอยู่สืบไปในอนาคต (ราตรีพร ชัยวรรณธรรม, 2553, น.1)

ศิลปะประเภทการแสดงนั้นเป็นศิลปะที่อยู่คู่กับผู้คนทุกยุคทุกสมัยและมีมานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงมีผู้คิดค้นและอนุรักษ์ศิลปะประเภทนี้มากมายดังที่ฉวีวรรณ ตาลสุก (2556, น.3) กล่าวว่า ประเภทของศิลปะกลุ่มงานศิลปะการแสดง (Performance Arts) นาฏศิลป์เป็นผลงานที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อตอบสนองในสิ่งที่เห็นว่าดีงาม มีความสุข มีความบันเทิง คุณค่าของนาฏศิลป์สามารถนำไปสู่ความรู้สึกรักใคร่ใคร่ใจ ส่งผลให้เกิดพลังในการดำเนินชีวิต การแสดงนาฏศิลป์จึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อนำคุณค่าทางสุนทรียศิลป์มาปรุงแต่งชีวิตให้สมบูรณ์ขึ้น มีการศึกษาประวัติความเป็นมา พัฒนาการ เนื้อหาสาระของนาฏศิลป์ เรียนรู้นาฏศิลป์ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของมนุษยชาติ เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยทางศิลปะ ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป อีกทั้งเป็นการฝึกการทำงานร่วมกับคนอื่น กล้าแสดงออก สามารถนำความรู้

ไปใช้ประกอบอาชีพ หรือเพื่อศึกษาต่อตามความถนัดของแต่ละบุคคล ซึ่งศิลปะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัย คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.1)

พระยาพิชัยดาบหักเป็นผู้มีฝีมือทั้งการรบ ศิลปะป้องกันตัว และวิชามวย สิ่งที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งคือ พระยาพิชัยดาบหักเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นอย่างมาก อีกทั้งท่านยังเป็นวีรชนคนกล้าแห่งกรุงศรีอยุธยา (ศิริวรรณ คุ่มไต้, 2546, น.44) แม้ว่าพระยาพิชัยดาบหักจะถึงแก่อนิจกรรมไปแล้ว แต่คุณงามความดีของท่านยังคงอยู่ โดยชาวจังหวัดอุดรดิตถ์อันเป็นที่ตั้งของเมืองพิชัยในสมัยโบราณ ร่วมกันจัดสร้างอนุสาวรีย์ของท่านในลักษณะยืนถือดาบสองมือ มือขวาถือดาบหัก แต่งกายในเครื่องแบบทหารสมัยกรุงศรีอยุธยา อีกทั้งยังมีการจัดงานวันพระยาพิชัยดาบหักขึ้นในระหว่างวันที่ 1-7 กุมภาพันธ์ เป็นประจำทุกปี (ศิริวรรณ คุ่มไต้, 2546, น.46)

มาตรฐานสาระนาฏศิลป์เน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิจัย คุณค่าทางนาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.2-3) สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอุดรดิตถ์ ซึ่งจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีการบรรจุรายวิชานาฏศิลป์ไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร

สถานศึกษาทั้งรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชาย และนักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานการแสดงนาฏศิลป์ไทย ในการประชุมวิชาการโรงเรียนอุดรดิตต์ ครั้งที่ 6/2560 ได้ระบุว่า การจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จำเป็นต้องสร้างรายวิชาเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทในท้องถิ่น โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาที่ตนถนัดด้วยตัว เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้และสอดคล้องกับความต้องการความถนัดของตน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นความสำคัญของการสืบทอดมรดก และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านศิลปะการต่อสู้ของพระยาพิชัยดาบหักและสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัยให้มีความสอดคล้องกับศิลปะการต่อสู้ เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตต์ และยังเสริมทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนนอกเหนือจากวิชานาฏศิลป์พื้นฐานในการสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ นั่นคือวิชาการต่อสู้ของพระยาพิชัยดาบหัก ผู้วิจัยจึงวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการปฏิบัติทำรำทางนาฏศิลป์ไทย รู้จักประยุกต์ทำรำให้มีความเป็นสากลโดยผ่านการเรียนแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย รวมถึงมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และมีความริเริ่มสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการในการสอนตามหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ

1. ประชากร เป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ จำนวน 28 คน ที่เลือกเรียนรายวิชา ศ32225 นาฏศิลป์ร่วมสมัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

2. ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ผลการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

- (1) ความรู้เกี่ยวกับนาฏศิลป์ร่วมสมัย
- (2) ทักษะการรำรำนานาฏศิลป์ร่วมสมัย
- (3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการในการสอนตามหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

3. เนื้อหา

- 3.1 ชีวิตประวัติของพระยาพิชัยดาบหัก
- 3.2 วิชาการต่อสู้ของไทย
- 3.3 การฝึกหัดการแสดงนาฏศิลป์เบื้องต้น
- 3.4 การสร้างท่ารำจากนาฏยศัพท์และตีความหมายของภาษาท่า
- 3.5 การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย ชุด รำลีลานาฏยนักรบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) เพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. สร้างหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมงและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน

2. ดำเนินการทดลองกับประชากร เป้าหมาย โดยใช้สร้างหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดย

2.1 ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย

2.2 ทดลองใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ จำนวน 28 คน จัดกิจกรรมตามที่หลักสูตรกำหนด ระหว่างใช้หลักสูตร มีการสังเกตและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3 มีการประเมินทักษะการปฏิบัติการแสดงในการเรียนหน่วยที่ 3 และ 4

2.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ โดยใช้แบบวัดผลทักษะการปฏิบัติ

2.5 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

2.6 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์ จำนวน 28 คน ที่เลือกเรียนรายวิชา ศ32225 นาฏศิลป์ร่วมสมัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้นาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอมือ จังหวัดอุดรดิตต์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสอนกับประชากรโดยใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้วทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและตอบแบบสอบถามความพึงพอใจแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์การ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรจากคะแนนการปฏิบัติ การทดสอบหลังเรียน และวิเคราะห์จากแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ประกอบด้วยความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 รู้จักนาฏศิลป์ร่วมสมัย, หน่วยที่ 2 ชั้นเชิงมวยไทยของพระยาพิชัย, หน่วยที่ 3 การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย และหน่วยที่ 4 การแสดงผลงานนาฏศิลป์ร่วมสมัย ที่ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ 18 แผน ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง มีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ผลการใช้หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 92.77 และด้านการปฏิบัติการแสดงมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 93.54 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านความรับผิดชอบในการทำงานและฝึกปฏิบัติ มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความใฝ่รู้และรักความเป็นไทย

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับมาก

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยด้านความรู้

คะแนนด้านความรู้	คะแนนเต็ม	μ	σ	
	30	27.83	2.62	92.77

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยด้านการปฏิบัติการแสดง

คะแนนด้านการปฏิบัติการแสดง	คะแนนเต็ม	μ	σ	
	70	65.48	2.52	93.54

ตาราง 3 แสดงผลระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คะแนนความพึงพอใจ	คะแนนเต็ม	μ	σ	ระดับความพึงพอใจ
	20	4.35	0.47	มาก

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอุดรดิตต์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพราะหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย มีหน่วยการเรียนรู้จำนวน 4 หน่วย ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง โดยยึดตามรูปแบบการพัฒนา

หลักสูตรของทาบามีลักษณะจากล่างขึ้นบน โดยทาบาสอนไว้ว่า หลักสูตรควรมาจากครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารระดับสูง (Taba 1962, pp. 422-425) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบามี 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวม

เนื้อหาสาระ ชั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
ชั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว และ
ชั้นที่ 7 การประเมินผล ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดการเรียน
การสอนโดยเน้นการสาธิต ทำตามครูและฝึกซ้ำจนชำนาญ
เริ่มต้นจากองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ร่วมสมัยและนาฏยศัพท์
เบื้องต้นแล้วจึงเชื่อมโยงเข้าสู่ทักษะการปฏิบัติการแสดง

2. ผลการใช้หลักสูตรอธิบายได้ดังนี้

2.1 นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ร้อยละ
92.77 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
หลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัยได้รวบรวมองค์ความรู้
ทั้งด้านนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์สากลเข้าด้วยกัน
มีวิธีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการปฏิบัติและบูรณาการ
การแสดงนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับ
งานวิจัยของพิชยา ฤาบุตร (2558) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ระบาย
ภาพโปสเตอร์ สำหรับนักเรียนชุมนุมดนตรี-นาฏศิลป์
พบว่าคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก
เพราะเป็นการพัฒนาหลักสูตรตามความสนใจของผู้เรียน

2.2 นักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยด้านการปฏิบัติการ
แสดง ร้อยละ 93.54 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่าการเรียนนาฏศิลป์เน้นการปฏิบัติเป็น
หลัก ใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต ทำตามครู
และฝึกซ้ำจนชำนาญ รวมถึงการใช้ความคิดสร้างสรรค์ใน
การคิดการแสดง เน้นการเรียนแบบกลุ่ม สร้างความสามัคคี
ให้กับผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนจับกลุ่มทบทวนการปฏิบัติและ
ให้อิสระในการคิดการแสดงแบบร่วมสมัย ซึ่งผู้เรียนจะเกิด
ทักษะการปฏิบัติการแสดง สอดคล้องกับฉวีวรรณ ตาลสุก
(2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์
สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการใช้หลักสูตรพบว่า
ความสามารถในการปฏิบัติทำรำนักเรียนที่มีความ
สามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการสูงขึ้นและความ
สามารถในการสร้างสร้งงานด้านนาฏศิลป์ของนักเรียน
ที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรายวิชา
นาฏศิลป์ร่วมสมัย อยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
4.35 ทั้งนี้อาจเพราะว่าหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย
เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ มีความน่าสนใจ กิจกรรมการสอน
ดึงดูดความสนใจผู้เรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดความ
พึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ฉวีวรรณ ตาลสุก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนา
หลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ตามแนวทางการจัดการ
ศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ผลการใช้หลักสูตรพบว่าความสามารถในการปฏิบัติทำร่า
ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมีพัฒนาการ
สูงขึ้นและความสามารถในการสร้างสร้งงานด้าน
นาฏศิลป์ของนักเรียนที่มีความสามารถพื้นฐานต่างกันมี
พัฒนาการสูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร และ
สอดคล้องกับของพิชยา ฤาบุตร (2558) ซึ่งได้ทำวิจัยเรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ระบาย
ภาพโปสเตอร์ สำหรับนักเรียนชุมนุมดนตรี-นาฏศิลป์
พบว่าคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมาก
และมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชานาฏศิลป์ร่วมสมัย
ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย
เลือกวิธีการถ่ายทอดทำร่าให้เหมาะสมกับความแตกต่าง
ของผู้เรียน
2. ผู้สอนควรพัฒนาสื่อการจัดการเรียนการสอนให้
มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
ต่อหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์
เพื่อให้อัดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
อื่น ๆ ในจังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น การแสดงที่สะท้อนถึง
วัฒนธรรมของชาวลัวแล

2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์แขนงอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เช่น การแสดงวิถีชีวิตของชาวลาว ชาวเมียนมา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หนังสือสาระและมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิตติ กิตติศัพท์. (2547). การประเมินตามสภาพจริง. *วารสารโรงเรียนนายเรือ*, 4 (ตุลาคม-ธันวาคม).
- ฉวีวรรณ ตาลสุก. (2558). *ศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*. กรุงเทพฯ: ชัน แพคเกจจิ้ง (2014) จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิชยา ฤกษ์บุตร. (2558). การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ระบายสีไทยแปดเผ่า สำหรับนักเรียน ชุมนุม ดนตรี-นาฏศิลป์. *วารสาร มทร.อีสาน ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. ออนไลน์.
- พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์. (2548). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แบนเนจเม็นท์.
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. (2549). *การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพ เครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย*. คณะครุศาสตร์อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ราตรีพร ชัยวรรณธรรม. (2553). *การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์เพิ่มเติม รายวิชา ศ32202 นาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องระบำสดิ์พระยาพิชัยดาบหัก*. อุดรดิตต์: โรงเรียนอุดรดิตต์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน: มิติใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Taba H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World, INC.

ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหารกับการบริหารงาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATION VALUE OF ADMINISTRATORS AND SCHOOL ADMINISTRATION UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

พรศิริ สังข์ทอง*

Pornsiri Sangthong*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.นริศนันท์ เดชสุระ

Narisanan Dachsuru, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาค่านิยมองค์การของผู้บริหาร 2) ศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษา และ 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 47 โรงเรียน รวม 113 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน โดยทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านงาน รองลงมาคือ ด้านความสัมพันธ์ ด้านสถานภาพ และน้อยที่สุดคือ ด้านการเปลี่ยนแปลง 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการบริหาร

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

* Student in master of education program (education administration), phranakhon si ayutthaya rajabhat university

งานบุคคล รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป และ 3) ค่านิยมองค์กรของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.6987$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์กรของผู้บริหารด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง สำหรับด้านการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ และด้านงานมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ค่านิยมองค์กร, การบริหารงาน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the organization value of administrators, 2) study the school administration, and 3) analyze the relationship between organization value of administrators and school administration under the secondary education service area office 3. The research sample was the schools' administrators under the secondary education service area office 3 on academic year 2018. The total respondents were 113 people from 47 schools by stratified random sampling. Questionnaire was used as a research tool for collecting data. The five-point Likert scale type was use with the reliability value 0.99. The statistical techniques applied were mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The hypotheses were tested at significant level of 0.01.

The results revealed that 1) the schools' administrators were having overall opinion relating to the organization value as highest level. When considering each aspect, all aspects were rated highest. The mean scores were descended as job aspect, relation aspect, status aspect, and change aspect. 2) the schools' administrators were having general opinion concerning school administration as highest level. If focus closely to each aspect, each aspects was rated as highest. The mean score could be descended as personal aspect, budget aspect, academic aspect, and general administration aspect. 3) the administrators' organization value had positive relationship with the school administration under the secondary education service area office 3 at moderate level ($r = 0.6987$) with statistical significant level of 0.01. In more ranking details, it was found that the status aspect of administrators' organization value had positive relationship on the school administration at high level. Furthermore, for the aspect of change, relation, and job, they were found having relationship on school administration as moderate level.

Keywords : Organization value, Administration, The Secondary Education Service Area Office 3

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาถือเป็นนโยบายสำคัญของทุกรัฐบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพและสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้คนไทยมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งทุกรัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคของประเทศ ว่าเกิดจากปัญหาการสั่งการและการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นเอกภาพ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูประบบการศึกษาให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามบริบทของแต่ละพื้นที่โดยอาศัยความร่วมมือ และการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด เพื่อดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดหลักของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไว้อย่างชัดเจนว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หมวด 5 มาตรา 41 ได้กำหนดเรื่อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อมความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นจากสภาพปัญหาในมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศไทย สะท้อนให้เห็นปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพ มีรูปแบบการบริหารยังไม่เหมาะสม ขาดค่านิยมองค์การที่ดีในการปฏิบัติงานในโรงเรียน คุณภาพการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิผลย่อมเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการที่ดีมีค่านิยมในการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยมในโรงเรียน มีการพัฒนาต่อเนื่องจนเป็นวัฒนธรรมองค์การที่พึงประสงค์ (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2540, น.79)

การบริหารงานของสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานหลายคนที่มีส่วนทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, น.8; ยุคต้นันท์ หวานฉ่ำ, 2555, น.1-2) โดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งการบริหารงานเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญคือ ระบบการบริหารงานของสถานศึกษา และการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมองค์การที่ดีเพื่อส่งผ่านระบบการจัดการที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานจะบรรลุเป้าประสงค์ได้นั้น อาจจำเป็นต้องอาศัยค่านิยมองค์การที่ดี ดังที่ Schwartz (2012) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นตัวบ่งชี้ถึงเป้าหมายที่พึงปรารถนาโดยเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีความพยายามเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น ซึ่งองค์กรก็จะใช้ค่านิยมเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ญัฐพงศ์ เกษมาริช (2546,

น.32-36) กล่าวว่าค่านิยมร่วมเป็นพื้นฐานแห่งวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นปณิธานขององค์กรเพื่อการไปสู่ความสำเร็จเป็นพื้นฐานสำคัญของวัฒนธรรมองค์กรซึ่งทำให้อุบลลากรได้มีทิศทางเดียวกันและเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน ดังนั้นค่านิยมองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ ถ้าบุคลากรมีจิตสำนึกตรงกันมีเป้าหมายร่วมกันและมีแนวทางการปฏิบัติงานในทิศทางเดียวกัน ปัญหาความขัดแย้งย่อมมีน้อย การนำกระบวนการของค่านิยมองค์กรมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาจะทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น ค่านิยมองค์กรจึงเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ภาวะผู้นำเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในโรงเรียน สร้างความเป็นเอกภาพในหน่วยงาน อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนันทบุรีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 47 โรงเรียน ซึ่งจากผลการทดสอบคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2557 พบว่า มีเพียง 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้คะแนนสอบ 50% ขึ้นไป คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สุขศึกษา และการงาน สำหรับอีก 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้คะแนนต่ำกว่า 50% โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีคะแนนต่ำสุดคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ รองลงมาคือ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ (2559, [ออนไลน์]) ดังนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางสถานศึกษาจำเป็นต้องระดมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามาช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษามีการปรับรูปแบบการบริหารงานให้เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงควรวางรากฐานให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งเมื่อทราบความสัมพันธ์ดังกล่าวผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามบริบทที่เหมาะสมของพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สมมุติฐานการวิจัย

ค่านิยมองค์กรของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ค่านิยมองค์กร** หมายถึง สิ่งที่ต้องการหรือโรงเรียนยึดเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน โดยบุคลากรจะทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมองค์กรที่ตนยึดถือด้วยความสมัครใจ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมที่มุ่งความสัมพันธ์ ค่านิยมที่มุ่งงาน ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพ

1.1 **ค่านิยมที่มุ่งความสัมพันธ์** หมายถึง พฤติกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนแสดงออกถึงการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เข้าใจในความแตกต่าง มีความเห็นใจ

ผู้อื่น มีความร่วมมือในการดำเนินงานต่าง ๆ เคารพในเกียรติ และศักดิ์ศรีของผู้อื่น มีความยุติธรรม รู้จักการให้อภัย มีความร่าเริงสนุกสนาน มีความซื่อสัตย์ มีจรรยาบรรณ ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม มีความจริงใจเปิดเผยและตรงไปตรงมา และยึดมั่นในความเสมอภาคไม่แบ่งชนชั้น โดยเห็นว่าทุกคนล้วนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

1.2 ค่านิยมที่มุ่งงาน หมายถึง พฤติกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนแสดงออกถึงความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย มีความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วง และมีความคิดริเริ่มพร้อมที่จะไขว่คว้าโอกาสไว้อย่างทันทั่วทั้งที่โดยไม่มี ความลังเลใจ

1.3 ค่านิยมที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนแสดงออกถึงความยืดหยุ่น พร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมตนเอง เป็นตัวของตนเองไม่ขึ้นกับใคร มีความคิดสร้างสรรค์ หรือความคิดใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรม มีการพัฒนา ศักยภาพตนเองอยู่เสมอ และลองผิดลองถูกด้วยตัวเอง เพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

1.4 ค่านิยมที่เกี่ยวกับสถานภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนแสดงออกถึงความระมัดระวัง การพยายามลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น มีความประหยัด ใช้จ่ายด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ยึดมั่นในแบบแผนพิธีการและกรอบจารีตประเพณี ยึดหลักความเป็นจริงในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับอยู่เสมอ และการจัดการเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

2. การบริหารงานของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการและโครงสร้างในการบริหารจัดการสถานศึกษา ทั้งด้านงานวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

2.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การกำหนดแนวทางในการพัฒนางานวิชาการที่สอดคล้องกับบริบท และความต้องการของท้องถิ่น มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาและแผนจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล กำหนดระเบียบการวัดผลและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง เน้นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผลงาน วิชาการ กระตุ้นให้บุคลากรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน จัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน

2.2 การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาและบุคลากรในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี วางแผนการใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับ ความจำเป็นของสถานศึกษา มีแผนการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ยึดหลักการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จัดหาพัสดุโดยให้ความสำคัญกับความต้องการของบุคลากร มีการจัดทำบัญชี การเงิน และพัสดุให้ถูกต้องตามระเบียบและเป็นปัจจุบัน กำหนดมาตรการการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่าง ประหยัดและคุ้มค่า มีกระบวนการในการควบคุม ตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีการวิเคราะห์และประเมิน ประสิทธิภาพของการใช้จ่ายงบประมาณและรายงานต่อ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.3 การบริหารงานบุคคล หมายถึง ดำเนินการ วิเคราะห์ความต้องการและจัดทำแผนอัตรากำลังโดยการ มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เสนอความ ต้องการบุคลากรในสาขาที่ขาดแคลน รวมถึงเสนอความ เห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการรับย้ายต่อสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ส่งเสริม ให้บุคลากรได้พัฒนา ศักยภาพตนเองตามความต้องการ ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนา ศักยภาพตนเองตามความ ต้องการ วางแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง มอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติตามความสามารถ

และส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม กำหนดมาตรฐาน การปฏิบัติงานของบุคลากรและชี้แจงต่อประชาคมภายใน สถานศึกษา ดำเนินทางวินัยต่อบุคลากรที่กระทำผิดตาม กระบวนการอย่างยุติธรรม พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนโดย ยึดหลักความเป็นธรรมโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเชิดชู เกียรติบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีเด่นด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

2.4 การบริหารงานทั่วไป หมายถึง ดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนาทางกายภาพของสถานศึกษาโดยอาศัย การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สนับสนุน การบริหารงานในฝ่ายต่าง ๆ การพัฒนาภาคีเครือข่ายการ ศึกษาเพื่อสนับสนุนสถานศึกษา พัฒนาระบบการบริหาร องค์กรให้มีคุณภาพ พัฒนาอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อุ้ ดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และ มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาโดยอาศัย การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม องค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยค่านิยมองค์กร ประกอบด้วย 1) ค่านิยมที่มุ่งความ สัมพันธ์ 2) ค่านิยมที่มุ่งงาน 3) ค่านิยมที่เกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลง และ 4) ค่านิยมที่เกี่ยวกับสถานภาพ (McDonald and Gandz, 1993) และการบริหารงานของ สถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 47 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ

โรงเรียน จำนวน 47 คน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 111 คน รวม 158 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1.9.2 ภายใต้การทดสอบสมมติฐานค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบสองทาง กำหนดระดับนัยสำคัญ 0.01 อำนาจการทดสอบ 0.75 และขนาดอิทธิพลระดับ ปานกลาง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหาร งานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารทฤษฎีแนวคิดหลักการและงานวิจัย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมองค์กรและการบริหารงาน ของสถานศึกษา

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) ให้ครอบคลุมเนื้อหา

3. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ โดยกำหนดคุณสมบัติของ ผู้เชี่ยวชาญ คือ 1) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือ 2) มีประสบการณ์ ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือสำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

5. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่า ดัชนีวัดความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่า IOC ≥ 0.50 และแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ตัวอย่างที่มีบริบทคล้ายคลึงกับประชากร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอ่างทอง และ สุพรรณบุรี จังหวัดละ 15 คน รวม 30 คน

7. นำผลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาความ เชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (The Coefficient of Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่านิยมองค์การ มีค่าความเชื่อมั่น 0.9824 และ การบริหารงานของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.9922 โดยมีค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น

8. นำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประสานงาน ไปที่โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างด้วยตนเอง โดยขอหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียน ที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 47 โรงเรียน 113 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 47 คน และรองผู้อำนวยการ จำนวน 66 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์และ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ค่านิยมองค์การ/ การบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ค่านิยมองค์การ/ การบริหารงาน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ค่านิยมองค์การ/ การบริหารงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ค่านิยมองค์การ/ การบริหารงาน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ค่านิยมองค์การ/ การบริหารงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถิติเชิงอนุมาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) ทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้ (Hinkle, William and Stephen, 1998)

ค่า 0.90 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับสูงมาก

ค่า 0.70 – 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับสูง

ค่า 0.50 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่า 0.30 – 0.50 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับต่ำ

ค่า 0.00 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหาร กับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3 นำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่านิยมองค์การของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ค่านิยมองค์การของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่านิยมองค์การของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ค่านิยมองค์การของผู้บริหาร	\bar{X}	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านความสัมพันธ์	4.63	0.41	มากที่สุด	2
2. ด้านงาน	4.71	0.43	มากที่สุด	1
3. ด้านการเปลี่ยนแปลง	4.46	0.50	มากที่สุด	4
4. ด้านสถานภาพ	4.62	0.40	มากที่สุด	3
เฉลี่ยรวม	4.60	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.60) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ค่านิยมองค์การด้านงาน (4.71) รองลงมาคือ ค่านิยมองค์การด้านความสัมพันธ์ (4.63) ค่านิยมองค์การด้านสถานภาพ (4.62) และค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุดคือ ค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลง (4.46)

2. การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ค่านิยมองค์การของผู้บริหาร	\bar{X}	SD	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.57	0.41	มากที่สุด	3
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.61	0.39	มากที่สุด	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	4.66	0.37	มากที่สุด	1
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.56	0.40	มากที่สุด	4
เฉลี่ยรวม	4.60	0.36	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (4.60) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไป

หาน้อย ค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดคือ ด้านการบริหารงานบุคคล (4.66) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ (4.61) ด้านการบริหารงานวิชาการ (4.57) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารงานทั่วไป (4.56)

**3. ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของ
ผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3**

แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม
องค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ค่านิยมองค์กร ของผู้บริหาร	การบริหารงานของสถานศึกษา					รวม
	ด้านการบริหาร งานวิชาการ	ด้านการบริหาร งานงบประมาณ	ด้านการบริหาร งานบุคคล	ด้านการบริหาร งานทั่วไป		
ด้านความสัมพันธ์	r	0.4890**	0.5508**	0.5217**	0.4795**	0.5616**
	ระดับความ สัมพันธ์	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
ด้านงาน	r	0.4781**	0.5257**	0.5033**	0.4813**	0.5432**
	ระดับความ สัมพันธ์	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
ด้านการเปลี่ยนแปลง	r	0.5488**	0.5685**	0.5190**	0.4662**	0.5802**
	ระดับความ สัมพันธ์	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	ปานกลาง
ด้านสถานภาพ	r	0.7060**	0.6679**	0.6255**	0.6015**	0.7176**
	ระดับความ สัมพันธ์	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
รวม	r	0.6434**	0.6740**	0.6322**	0.5882**	0.6987**
	ระดับความ สัมพันธ์	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่านิยมองค์กรของผู้บริหาร
มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($r=0.6987$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด
เรียงอันดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์กร

ของผู้บริหารด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
การบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง สำหรับ
ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ และด้านงาน
มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ใน
ระดับปานกลาง

ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.6434$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงอันดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับสูง รองลงมาคือ ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง และค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านความสัมพันธ์ และด้านงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับต่ำ

ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.6740$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงอันดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านสถานภาพ ด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านความสัมพันธ์ และด้านงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.6322$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงอันดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านสถานภาพ ด้านความสัมพันธ์ ด้านการเปลี่ยนแปลง และด้านงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.5882$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงอันดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์การของ

ผู้บริหารด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านงาน ด้านความสัมพันธ์ และด้านการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานด้านการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับต่ำ

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาค่านิยมองค์การของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับค่านิยมองค์การด้านงานสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน ดังนั้น บุคลากรในโรงเรียนจึงแสดงออกถึงความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายมีความขยันหมั่นเพียรเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงและความคิดริเริ่มพร้อมที่จะไขว่คว้าโอกาสไว้อย่างทันทั่วทั้งที่โดยไม่มีความลังเลใจรวมถึงการดำเนินงานตามภารกิจหลักของโรงเรียนจะมีกระบวนการในการกำกับติดตามและประเมินผลทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก ดังนั้น ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญกับเรื่องงานเป็นอันดับแรกจึงนำไปสู่การสร้างค่านิยมองค์การด้านงานที่ชัดเจน รวมถึงประสิทธิผลการทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียนก็เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพิจารณาให้ความดีความชอบกับบุคลากร จึงทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนให้ความสำคัญกับค่านิยมองค์การด้านงานสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา เนตรหาญ, อารี ชิวเกษมสุข และ อารีวรรณ อ่วมธานี (2557, น.323-329) พบว่า ค่านิยมในงานของพยาบาลวิชาชีพรุ่นเอ็กซ์และรุ่นวายโดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับค่านิยมองค์การที่โรงเรียนให้ความสำคัญน้อยสุดคือ ค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลง อาจเนื่องมาจากค่านิยมองค์การดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความยืดหยุ่นพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สามารถควบคุมตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดใหม่ ๆ ที่ก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรม มีการพัฒนาศักยภาพตนเองอยู่เสมอ และลองผิดลองถูกด้วยตัวเองเพื่อค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด โรงเรียนเป็นหน่วยงานอยู่

ภายใต้ระบบราชการมีระเบียบ แบบแผน กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการดำเนินการ ซึ่งมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนก่อเกิดเป็นค่านิยมองค์การให้บุคลากรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนั้น การดำเนินการต่าง ๆ ที่แตกต่างจากแนวปฏิบัติเดิม จึงต้องอาศัยช่วงเวลาในการเรียนรู้เพื่อดำเนินการต่อไป

2. จากผลการศึกษากาการบริหารงานของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคลสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น “บุคลากร” คือ กุญแจแห่งความสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งหัวใจของการบริหารงานของสถานศึกษาคือ การมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, น.8) ยุกตพันธ์ หวานฉ่ำ (2555, น.1-2) กล่าวว่า การบริหารงานของสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานหลายคนที่มีส่วนทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย สำหรับการบริหารงานของสถานศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไปมีระดับการปฏิบัติต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานทั่วไปไม่ใช่งานหลักของโรงเรียนเหมือนด้านอื่น ๆ แต่เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาอนุโต, วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ และรอยพิมพ์ ใจเพชรกุล (2557, น.107) ได้ศึกษาการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร

จัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราชทั้งภาพรวมและรายด้าน มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้าน พบว่าด้านการบริหารวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล ส่วนด้านการบริหารทั่วไปมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. จากผลการศึกษาค่านิยมองค์การของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.6987 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกันภายในองค์การย่อมมีทัศนคติ ความเชื่อ บรรทัดฐานของสังคม และลักษณะนิสัยสุดท้ายหล่อหลอมกลายเป็นค่านิยมองค์การและต่อเนื่องมาเป็นวัฒนธรรมองค์การ ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานภายในองค์การจึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ ซึ่งกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เกษร (2557, น.28-29) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันคือในทิศทางบวก และพบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.672$) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกานต์ มิตรกุล (2557, น.67-68) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ 3 มิติของค่านิยมของพนักงานค่านิยมขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กร พบว่าความสอดคล้องของค่านิยมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กร

เมื่อพิจารณารายละเอียดของผลการศึกษา พบว่าค่านิยมองค์การด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านความสัมพันธ์

และดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยมองค์การด้านสถานภาพนั้นเป็นพฤติกรรมที่บุคลากรในโรงเรียนแสดงออกถึงความระมัดระวัง การพยายามลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น มีความประหยัดใช้จ่ายด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ยึดมั่นในแบบแผนพิธีการและกรอบจารีตประเพณี ยึดหลักความเป็นจริงในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบข้อบังคับอยู่เสมอ และการจัดการเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เนื่องจากการดำเนินงานต่าง ๆ ถูกกำกับและตรวจสอบตามระเบียบของระบบราชการ รวมถึงระเบียบที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.28) กล่าวว่า สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งจะเห็นถึงมิติที่เชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบดังกล่าว

สรุป

1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับค่านิยมองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ค่านิยมองค์การด้านงาน รองลงมาคือค่านิยมองค์การ ด้านความสัมพันธ์ ค่านิยมองค์การด้านสถานภาพ และค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลง
2. โรงเรียนมีระดับการปฏิบัติในการบริหารงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการบริหารงานบุคคล รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานทั่วไป
3. ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.6987$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเรียงลำดับตามระดับความสัมพันธ์ พบว่า ค่านิยมองค์การด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง สำหรับด้านการเปลี่ยนแปลง ด้านความสัมพันธ์ และดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลงมีระดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างค่านิยมองค์การด้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาศักยภาพ รวมถึงการสร้างนวัตกรรมเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมองค์การของผู้บริหารด้านสถานภาพมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาค่อนข้างสูงทุกด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างค่านิยมองค์การด้านสถานภาพโดยเฉพาะการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ โดยคำนึงถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน
3. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในอันดับสามซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางกลยุทธ์อย่างชัดเจนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาต่อไป
4. จากผลการวิจัยพบว่า ค่านิยมองค์การของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างค่านิยมองค์การที่ดีซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างค่านิยมองค์การ วัฒนธรรมองค์การ กับประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิจัยนี้

ศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ รวมถึงไม่ได้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ทำให้ไม่ทราบขนาดอิทธิพลของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์กรกับการบริหารงานของสถานศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Method Research) เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะเชิงปริมาณอย่างเดียว ซึ่งประเด็นของค่านิยมองค์กรมีความลุ่มลึก อาจไม่สามารถวัดตัวแปรได้ครอบคลุมด้วยวิธีเชิงปริมาณอย่างเดียว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและรับส่งพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา เกสร. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*, 2(1), 28-29.

การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค. (2560). สืบค้น 10 ตุลาคม 2560, จาก<http://www.moe.go.th/websm/2016/mar/134.html>

ณัฐพงศ์ เกศมาริช. (2546). *วิสัยทัศน์พันธกิจและค่านิยมสำหรับการสร้างองค์การยุคใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

ปริญญา เนตรหาญ, อารี ชิวเกษมสุข, และอารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2557). ค่านิยมในงานและความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพสองรุ่นอายุในโรงพยาบาลเอกชนกรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(2), 323-329.

ปรียา อนุโต, วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ และรอยพิมพ์ใจ เพชรกุล. (2557). การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 11(53), 107-113.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ผลการทดสอบคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2559). สืบค้น 10 กันยายน 2559, จาก<http://www.secondary3.go.th>

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ศุทธกานต์ มิตรกุล. (2557). *ความสัมพันธ์ 3 มิติของค่านิยมของพนักงานค่านิยมขององค์กรและความผูกพันต่อองค์กร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อมรวิชัย นาครทรรพ. (2540). *การประกันคุณภาพระดับภาควิชา กรณีศึกษาภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในรายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา: จากนโยบายสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.

Hinkle, D.E, William, W. and Stephen G. J. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences*. 4th ed. New York: Houghton Mifflin.

McDonald, P., & Gandz, J. (1993). Getting value from shared values. *Organizational Dynamics*, 20(3), 64-77.

Schwartz, S. H. (2012). An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 11.

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการ ในการสอน เรื่อง
โวหารภาพพจน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาวิวิทยา
อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

THE USE OF SONGS FOR INTEGRATED INSTRUCTION OF TEACHING THAI
FIGURATIVE LANGUAGE FOR LEARNING ACHIEVEMENT OF MATTHAYOMSUKSA
4 STUDENTS AT WAWEEWITTAYAKOM SCHOOL, MAE SUAI DISTRICT,
CHIANG RAI PROVINCE

มนัลยา จินะแปง*
Manalya Jinapang*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง อินทร์ไชย

Assistant Professor Somwang Inchai, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฏิพันธ์ อุทยานุกุล

Assistant Professor Patipan Utayanukul Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการ ในการสอน เรื่อง โวหารภาพพจน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาวิวิทยา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ก่อนและหลังเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนนาวิวิทยา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

* Student in Master of Arts (Teaching Thai), Chiang Rai Rajabhat University

ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลาก (Simple Cluster Random Sampling) จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการสอนเพลงแบบบูรณาการ เรื่อง โวหารภาพพจน์ ชุดการสอนแบบบูรณาการประกอบการใช้เพลง เรื่อง โวหารภาพพจน์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean, \bar{X}), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), การหาค่าความสอดคล้อง (IOC), การหาค่าความยากง่าย (p), ค่าอำนาจจำแนก (r), ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน, การหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 และการทดสอบนัยสำคัญ ด้วย t-test Dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ชุด มีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 86.84/87.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 3. ความพึงพอใจของนักเรียน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.81)

คำสำคัญ : โวหารภาพพจน์, เพลงประกอบการสอนแบบบูรณาการ

ABSTRACT

The objectives of this study were to construct and to verify the efficiency of song integrated instruction package in teaching Thai figurative language for Matthayomsuksa 4 students at Waweewittayakom School, Mae Suai District, Chiang Rai Province based on 80/80 standard criteria, to compare students' learning achievement before and after implementation of song integrated instruction in teaching Thai figurative language and to examine the satisfaction The samples, recruited by cluster random sampling, were 28 Matthayomsuksa 4/1 students in their 1st semester of academic year 2017. The research instruments were lesson plans based on song integrated instruction for teaching Thai figurative language, achievement test on Thai figurative language, students' satisfaction questionnaire towards the use of song integrated instruction for teaching Thai figurative language. The results showed that: 1. The 6 sets of song integrated instruction in teaching Thai figurative language for Matthayomsuksa 4 students at Waweewittayakom School, Mae Suai District, Chiang Rai Province showed the efficiency scores at 86.84/87.67 which were higher than the 80/80 standard criteria. 2. The learning achievement of students on song integrated instruction for Thai figurative language indicated that the students' pre-test with the confidence level of .05. 3. The students' satisfaction towards Thai figurative language instruction using songs, in overall, was rated at the highest ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.81).

Keywords : Thai Figurative Language, Songs for Integrated Instruction of Teaching

บทนำ

หลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ได้กล่าวถึงทักษะทางภาษาที่มีความจำเป็นการเรียนรู้วิชาภาษาไทยว่าเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการพูด ฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะทางหลักการใช้ภาษาไทย รวมไปถึงทักษะการเรียนรู้เรื่องวรรณคดีและวรรณกรรม ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทย อันแสดงถึงมรดกอันทรงคุณค่าของภาษาไทยที่ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราวในวรรณคดีไทยที่นักเรียนจะได้เรียนในแต่ละระดับชั้น โดยนักเรียนจะได้ศึกษาแนวความคิด คุณค่า ความงาม ที่สอดแทรกในบทประพันธ์อันก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งการวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมนั้นเป็นการศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามทางภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งบทประพันธ์ที่อยู่ในวรรณคดีและวรรณกรรมนั้น มีเนื้อหาที่ใช้รูปแบบหรือยกรองที่เป็นความงามและภูมิปัญญาทางภาษาไทย ที่มีความโดดเด่นทางด้านวรรณศิลป์หรือการใช้สำนวนโวหารของกวีผ่านตัวอักษรที่สละสลวยและสร้างสรรค์อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย กล่าวถึงการศึกษาสาระภาษาไทยของนักเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสาระวรรณคดีและวรรณกรรมว่า นักเรียนต้องสามารถวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นฐาน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากประสบการณ์ผู้วิจัยได้สอนสาระวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนวาวีวิทยาคม มาเป็นเวลา 3 ปี พบปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย คือจำนวนของสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของครู นอกจากนี้ในการประชุมวางแผนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในแต่ละภาคเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและผลคะแนนการสอบวัดความรู้วิชาภาษาไทย ระดับชาติ (การสอบ O-NET) ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ในสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น/ลดลง ของการสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ม.6 โรงเรียนวาวีวิทยาคม ปีการศึกษา 2556-2558 มีดังนี้ ปีการศึกษา 2556 มีคะแนนเฉลี่ย 41.12 ปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ย 40.92 และปีการศึกษา 2558 มีคะแนนเฉลี่ย 39.95 จะเห็นได้ว่ามีคะแนนเฉลี่ยลดลงอย่างต่อเนื่องในเวลา 3 ปี รวมถึงการเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ย การสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ม.6 โรงเรียนวาวีวิทยาคม 3 ปีการศึกษา 2556-2558 จำแนกตามมาตรฐานสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 5 สาระการเรียนรู้เรียงลำดับจากคะแนนต่ำสุดไปสูงสุด พบว่า มาตรฐานสาระการเรียนรู้ที่ต้องพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศลำดับแรกคือ สาระที่ 5 ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม ต่อเนื่องกัน 3 ปี (โรงเรียนวาวีวิทยาคม, ฝ่ายวิชาการ, งานวัดผล : 2558-2559)

เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์หรือความงดงามทางภาษาในวรรณคดีและวรรณกรรมไทย พบว่านักเรียนยังไม่เข้าใจและสับสนในการวิเคราะห์เรื่องการใช้โวหารภาพพจน์ในบทประพันธ์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน นักเรียนไม่เข้าใจว่าโวหารภาพพจน์มีที่ชนิด แต่ละชนิดมีลักษณะเป็นอย่างไร รวมทั้งการใช้อุปมา การใช้อุปลักษณ์ การใช้ข้อติพจน์ การใช้บุคลาธิษฐาน เป็นต้น และจากการสอบถามนักเรียนที่เรียนเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณคดีจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559-2560 โรงเรียนวาวีวิทยาคม สรุป

ได้ว่า การใช้ภาษาที่มั่วร้ายเรียงเป็นบทประพันธ์ในวรรณคดี และวรรณกรรมนั้นมีความซับซ้อน ยากต่อการทำความเข้าใจ อาจเป็นเพราะสาเหตุจากคำศัพท์บางคำเป็นคำโบราณ ไม่ค่อยได้ใช้ให้เห็นบ่อยในปัจจุบัน อีกทั้งเนื้อหาในเรื่องอาจเป็นเรื่องไกลตัวจากนักเรียนจนเกินไป ทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์ออกมาได้ จนอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในบทเรียนวรรณคดี และวรรณกรรม จนส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถวิเคราะห์ข้อคิดที่ดีที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องได้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาว่าต้องวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี นำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยพบว่าวิธีสอนที่สามารถนำมาพัฒนาและแก้ไขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการใช้โวหารภาพพจน์ในวรรณคดีและวรรณกรรมไทยนั้นคือการใช้ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ ให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ตามเนื้อเพลงที่ปรากฏในชุดการสอน จะทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์คุณค่าทางวรรณศิลป์ได้ดีมากยิ่งขึ้น และอาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาที่ต้องใช้ทักษะมาก ๆ ผู้เรียนต้องผ่านการฝึกฝนมาเป็นระยะเวลาพอสมควร ฉะนั้นครูผู้สอนควรมีวิธีการสอนหรือสื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น ดังที่ หนึ่งฤทัย รอดพัน (2552 : 2) กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยสะดวกรวดเร็ว ง่ายขึ้นและจำได้นาน นอกจากนี้สื่อการสอนยังช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจต่อบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

สื่อประเภทเพลงนั้นเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่เป็นความสร้างสรรค์ทางภาษา เกิดขึ้นทุกยุคทุกสมัย และเพลงยังเป็นสื่อประกอบการเรียนที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้เป็นอย่างดี ดังที่ เบญจรัตน์ ปิ่นเวหา (2549 : 7) กล่าวถึงเพลงว่า

เป็นสื่อที่หาได้ง่ายและมีค่าใช้จ่ายน้อย จึงสามารถนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนได้อย่างสะดวกสบาย ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาความคิดอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้เพลงประกอบการเรียนยังสามารถดึงดูดและกระตุ้นผู้เรียนทุกคน แม้แต่ผู้เรียนที่เหน็ดเหนื่อยและเก็บตัวมากที่สุดให้หันมาสนใจ และมีใจจดใจจ่ออยู่กับเพลงที่กำลังฟังอยู่ได้ และเพลงยังเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในขณะที่เรียนให้ดีขึ้น ทั้งยังช่วยให้เด็กจดจำเรื่องที่เรียนได้แม่นยำและมีไหวพริบดีขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้เพลงในการสอน เรื่อง โวหารภาพพจน์นี้ เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและมีความคงทนมากขึ้น ดังที่ สุนันท์ กล่อมฤทธิ์ (2547 : 4) กล่าวถึงการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยแนวใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ครูภาษาไทยควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ควรปรับพฤติกรรมจากการบอก การเล่า การบรรยาย มาเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน มีการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้

การสร้างชุดการสอนในรูปแบบชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง การใช้โวหารภาพพจน์ โดยการใช้สื่อเพลงเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนให้ความสนใจ แล้วนำไปพัฒนาทักษะการวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ในการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์ด้านวรรณศิลป์ในการใช้ภาษาในคำประพันธ์ที่เรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้และแง่คิดหรือข้อคิดที่ดีในการเรียน นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปได้เป็นอย่างดี รวมทั้งมีความพึงพอใจหรือทัศนคติที่ดีในบทเรียนภาษาไทย ส่งเสริมทั้งทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ของนักเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพ

การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมด้านภาษาไทยในชั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้ได้ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ก่อนและหลังการเรียนด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการทดลอง ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) เขียนเป็นแผนภาพ (Diagram) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest – Posttest Design)

- O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนใช้ชุดการสอน
X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ
 O_2 หมายถึง การทดสอบหลังใช้ชุดการสอน

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนวาวีวิทยาคม จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายแบบจับสลาก (Simple Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ เรื่อง โวหารภาพพจน์
2. ชุดการสอนแบบบูรณาการประกอบการใช้เพลงเรื่อง โวหารภาพพจน์ จำนวน 6 ชุด
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ฉบับ 30 ข้อ 30 คะแนน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมความพร้อมสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้วไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลา 60 นาที
3. ผู้วิจัยนำชุดการสอนเพลง เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการที่หาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) แล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนวาวีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวน 28 คน โดยผู้วิจัย

เป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ในการทดลองใช้ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ชี้แจงหลักการ เหตุผล และประโยชน์ ของการวิจัย ให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง พร้อมทั้งทำความเข้าใจ กับนักเรียนเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการเรียน การสอน เพื่อให้ผลการใช้ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้เวลาในการสอน 1 ชั่วโมง/ สัปดาห์ จำนวน 6 บทเรียน รวมทั้งสิ้น 6 สัปดาห์

5. กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน นำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

6. กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน เช่น ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การหาค่าความสอดคล้อง (IOC)
3. การหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
4. วิเคราะห์ ประสิทธิภาพของชุดการสอน ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ
5. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ก่อนได้รับการสอนและหลังได้รับการสอนโดยใช้ค่าที (t-test for dependent)

ผลการวิจัย

1. ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาวิวิทยาฯ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ชุด มีประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 86.84/87.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 19.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.60 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 26.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.75 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาวิวิทยาฯ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการโดยภาพรวม เฉลี่ยทั้ง 10 ข้อ พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการในการสอน เรื่อง โวหารภาพพจน์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาวิวิทยาฯ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่ามีผลการศึกษาศึกษาสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ชุด มีประสิทธิภาพรวม เท่ากับ 86.84/87.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของชุดการสอนอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น อีกทั้งการนำเพลงมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว เนื้อหาจากเพลงในชุดการสอนมีความทันสมัยเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การเรียนรู้ที่ได้รับจากสื่อการสอนประเภทเพลงนั้นทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานไปพร้อมกับการได้รับความรู้ จึงทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยการศึกษาและค้นคว้าของทิพย์วัลย์ พันธุ์เจริญ (2548 : 4) ในการศึกษาประโยชน์ของเพลงพบว่า ประโยชน์ของเพลงมีมากมาย เพลงมีประโยชน์ที่ช่วยในการจำได้อย่างดี ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาในด้านการใช้ภาษาในชั้นเรียน ทั้งทางด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์นี้ มีการวางแผนขั้นตอนในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของการศึกษาเรื่องชุดการสอนและการใช้เพลงประกอบการสอนของเป็รื่อง กุมุท (2542 : 64) กล่าวถึงความสำคัญของชุดการสอนว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมในการผลิตและการใช้สื่อการสอนที่เริ่มมีบทบาทต่อการเรียนการสอนทุกระดับในปัจจุบันและในอนาคต เพราะชุดการสอนจะเป็นแนวทางใหม่ที่จะช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ทั้งนี้เพราะชุดการสอนเป็นระบบของการวางแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชานั้น ๆ จึงทำให้เกิดประโยชน์และคุณค่าในการเรียนการสอนอย่างมาก ดังนั้น ในปัจจุบันชุดการสอนจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการประกอบวิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 19.43 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.60 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 26.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.75 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้นี้ที่มีขั้นตอนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบของการเรียนรู้จากบทเพลงและชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ มีขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการเรียนรู้ในทักษะรอบด้าน มีการบูรณาการของการเรียนรู้ เน้นขั้นตอนของการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจากสื่อที่ผู้เรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ อีริชชี่ บูรณโชติ (2544 : 6-7) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันไม่ได้จำกัดว่าจะเกี่ยวข้องกับวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาาร่วมกันแก้ปัญหา การเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา และความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ กับชีวิตจริง

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ที่มีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่อง โวหารภาพพจน์ ด้วยชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการโดยภาพรวม เฉลี่ยทั้ง 10 ข้อ พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยใช้เพลงในการประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการเรื่อง โวหารภาพพจน์

นั้น ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนรู้แบบใหม่ มีการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่นที่ได้จากการศึกษาชุดการสอนเพลงที่ประกอบไปด้วยแบบฝึกหัดการใช้โวหาร ภาพพจน์ในบทเพลงที่มีความทันสมัย ตรงกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับ อารี พันธุ์มณี (2548 : 203) กล่าวถึง แนวการสร้างควมพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนควรสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น จัดสถานการณ์ในห้องเรียน ให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการแสวงหาความรู้หรือคำตอบที่ต้องการ และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นได้ ซึ่งความพึงพอใจของผู้เรียนจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วัลย์ พันธุ์เจริญ (2548) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนเพลงภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรับใหญ่ วังกุลกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อชุดการสอนเพลงอยู่ในระดับดีทุกบทเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ในการนำผลการศึกษาการใช้เพลงประกอบชุดการสอนแบบบูรณาการไปใช้นั้น สามารถให้นักเรียนร่วมกันคิดเพิ่มเติมความรู้โดยการค้นหาบทเพลงที่ตนเองสนใจ โดยให้ร่วมกันวิเคราะห์บทเพลงที่นำมาได้นั้นมีโวหาร ภาพพจน์ที่ได้ศึกษาจากชุดการสอนปรากฏอยู่หรือไม่ เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ของผู้เรียนให้กว้างมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างเจตคติให้นักเรียนชื่นชอบในการเรียนรายวิชาภาษาไทยมากขึ้น
2. ครูผู้สอนสามารถนำเพลงในแนวอื่น ๆ ที่มีเนื้อเพลงการใช้ภาษาที่มีโวหารภาพพจน์ทางภาษาไทย เช่น เพลง ลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เป็นต้น มาสร้างเป็นชุดการสอนเพลงที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากชุดการสอนเพลงแบบบูรณาการ เรื่อง โวหารภาพพจน์นั้น มาต่อยอดในการแต่งบทเพลงที่สอดแทรกความรู้ทางภาษาไทยหรือความรู้ทางสาระวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิพย์วัลย์ พันธุ์เจริญ. (2548). *การพัฒนาชุดการสอนเพลงเพื่อการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนกรับใหญ่ วังกุลกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรชัย บุรณโชติ. (2544). *กรณีศึกษาการทำโครงการวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- เบญจรัตน์ ปิ่นเวหา. (2549). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบการสอน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เป็รื่อง กุมุท. (2542). *การวิจัยและนวัตกรรมการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- โรงเรียนวาวีวิทยาคม. (2558-2559). *แผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนโรงเรียนวาวีวิทยาคม อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย*. เชียงราย: ฝ่ายวิชาการ งานวัดผล.
- สุนันท์ กล่อมฤทธิ์. (2547). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ท 32101 ภาษาไทย เรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หนึ่งฤทัย รอดพัน. (2552). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบเพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านคำที่มีสระประสมของนักเรียนที่มีภาวะบกพร่องทางการเรียนรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อารี พันธุ์มณี. (2548). *สอนลูกถูกวิธีให้เป็นคนดีในอนาคต*. กรุงเทพฯ: ไยโหม.

การพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

DEVELOPING OF THAI READING ABILITY FOR MAIN IDEA THROUGH SQ4R
AND MIND MAPPING FOR GRADE 8 STUDENTS

มะลิวัลย์ อ่วมน้อย*
Maliwan Aumnoy*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สุวรรณศรี

Associate Professor Nitaya Suwanasri, Ph.D.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์

Assistant Professor Phimpaka Thammasit, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านจับใจความภาษาไทย โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่ยางเปรี้ยว อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 87 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร จังหวัดแพร่ จำนวน 27 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน ได้แก่ 1) ผสมผสานตามรอยพ่อ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

* Student in master of education program (Curriculum and Instruction), Uttaradit Rajabhat University

ที่ตื่น 2 งานทำเงินทุกวัน 2) ธนาครเวลา 3) ล่า 4) รามเกียรติ์ตอนนารายณ์ปราบหนทก 5) ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง 6) ลิลิตพระลอ 7) พ่อค้าเกวียนผู้รู้ธรรมวิทยา 8) สังข์ทอง 9) ตามรอยพระมหาชนก ใช้เวลาเรียน 18 ชั่วโมง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.47/84.44 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การอ่านจับใจความสำคัญ, เทคนิคSQ4R, แผนผังความคิด

ABSTRACT

The research purposes were to develop a lesson plan, evaluate its efficiency, investigate the students' learning achievement, and examine their satisfaction towards the Thai language reading comprehension lesson using SQ4R technique and concept mapping adoption for Mathayomsuksa 2 students. The population was 87 Mathayomsuksa 2 students of Mae Yangpiew School in Rong Kwang District of Phrae Province in the second semester of 2017 academic year. The sample obtained by purposive sampling was 27 Mathayomsuksa 2 students of Ban Oi Witthayakhan School in Rong Kwang District of Phrae Province. The research tools were an achievement test and a satisfaction questionnaire. The data analysis and statistics used were average, standard deviation, and T-test.

The results revealed that the development of the reading comprehension lesson using SQ4R technique together with concept mapping for Mathayomsuksa 2 students comprised 9 learning plans including 1) "Phasom Phasan Tam Roythao Pho Ti Din Song Ngan Tam Ngern Took Wan" 2) "Thanakan Wela" 3) "La" 4) "Ramayana: Narai Prap Nontok" 5) "Kap Ho Klong: Praphat Tan Tongdaeng" 6) "Lilit Phra Lo" 7) "Phokha Kwian Phu Ru Thoraniwittaya" 8) "Sangthong" 9) "Tam Roi Phra Mahachanok". The lesson took 18 hours to study. Its efficiency was at 87.47/84.44, higher than the set criteria of 80/80. The students' learning achievement of post-learning was higher than that of pre-learning with the statistical significance at 0.05. The student satisfaction of the learning management plans was at the highest level.

Keywords : Reading Comprehension, SQ4R Technique, Concept Mapping

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญในชีวิตประจำวันและเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นของมนุษย์เช่นกัน เพราะการอ่านเป็นกระบวนการรับสารอันเป็นข้อมูลข่าวสารความรู้ต่าง ๆ การอ่านเป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับ

ความรู้ที่มีประสบการณ์จากการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตนเองได้ กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.44) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้วิชาภาษาไทยอยู่ในกลุ่มวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือ

ในการเรียนรู้ เพื่อที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันทั้งในด้านการติดต่อ สื่อสาร การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และการประกอบอาชีพ การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษาสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และช่วยอนุรักษ์ภาษาไทยไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547, น.27) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะการอ่านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ เพราะการเรียนวิชาต่าง ๆ ทุกระดับต้องอาศัยความสามารถในการอ่านแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะการเข้าใจเนื้อหาความรู้จำเป็นต้องจับใจความจากเรื่องที่อ่านได้ ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดีก็จะมีเครื่องมือที่ดีในการเรียนรู้ ในทางกลับกันนักเรียนที่ขาดทักษะการอ่าน จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย วิตกกังวล และความท้อถอยไม่อยากเรียน ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการอ่าน การเรียนการสอนจำเป็นต้องทำให้ผู้อ่านมีทักษะในการอ่าน สามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้และมีนิสัยรักการอ่านซึ่งจำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ความสำคัญของการอ่านดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.44) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านในวิชาภาษาไทยไว้ว่า จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้ อยู่เสมอ การอ่านยังเป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด โดยปรากฏอยู่ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้น การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน สามารถอ่าน และจับใจความสำคัญของเรื่อง

ได้อย่างถูกต้อง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังที่จำเนียร เล็กสุมา (2552, น.27) ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความ เป็นการศึกษาที่สำคัญสำหรับ ผู้ที่กำลังศึกษาเล่าเรียน เพราะการอ่านหนังสือ หรือตำราต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องพยายามจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ หากผู้อ่านจับใจความได้จะทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้อ่านควรฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความชำนาญ เพราะถ้าผู้อ่านไม่ฝึกอ่านจับใจความอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่านและไม่สามารถจับสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ จะทำให้ ไม่ประสบความสำเร็จในการอ่านจับใจความ

นอกจากนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการอ่าน ครูจึงต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีทักษะในการอ่านเพิ่มมากขึ้น ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง และมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางด้าน การอ่าน คือ อ่านได้คล่อง จับประเด็นได้ มีทักษะที่ดีในการอ่านจะนำไปสู่กระบวนการคิดทั้งในมิติของการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หรือคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผลประกอบจนสามารถนำไปเขียน หรือเล่าเรื่องราว ให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามหลักการเชิงตรรกะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.1)

สรุปได้ว่า การอ่านหมายถึงการเก็บรวบรวมความคิดที่ปรากฏในหนังสือที่อ่าน ซึ่งในการอ่านผู้อ่านมีพฤติกรรมในการรับรู้ การแปลความ ความเข้าใจความหมายจากการตีความ โดยต้องอาศัยการขยายความประกอบด้วย และการอ่านประเภทจับใจความจึงเป็นทักษะสำคัญประการหนึ่งในหลาย ๆ ทักษะของการอ่านที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตประจำวัน แต่ผู้เรียนจะต้องใช้เวลาในการอ่านเพื่อเรียนรู้ และเข้าใจสาระสำคัญที่อธิบายในตำราได้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ นักเรียนที่มีทักษะการอ่านดีก็จะมีเครื่องมือ

ที่ตีใจในการเรียนรู้ แต่ในทางกลับกัน นักเรียนที่ขาดทักษะการอ่าน จะทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควร ส่งผลให้นักเรียน เกิดความเบื่อหน่าย วิตกกังวล และความท้อถอยไม่ยอมเรียน ด้วยเหตุนี้ การฝึกทักษะการอ่านจับใจความให้แก่ นักเรียนในทุกระดับ จึงสำคัญ โดยเฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบันนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังขาดทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย จึงทำให้ทักษะการอ่านของนักเรียนยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ องค์การมหาชน, 2559, น.1) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทักษะภาษาไทยสาระการอ่าน ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร มีคะแนนเฉลี่ยสาระการอ่านอยู่ที่ร้อยละ 46.15 ประกอบกับการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทักษะภาษาไทยส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมุ่งเน้นเฉพาะด้านเนื้อหาตามการตีความจากคู่มือครู และจัดกิจกรรมการสอนด้วยวิธีการสอนแบบบรรยายหรืออธิบาย โดยไม่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมด้วยตามแนวการสอนที่ครูผู้สอนควรยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความตระหนักถึงความสำคัญของการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้จนนำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจ ความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ซึ่งพฤติกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวอาจจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนในกลุ่มทักษะภาษาไทยมีระดับที่สูงขึ้นให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นได้

การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ซึ่งเป็นวิธีสอนอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อให้ได้คำตอบตามที่ตั้งไว้ วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่พัฒนามาจากการสอนอ่านแบบ SQ3R อรรถวุฒิ ตราภิจจรกุล (2542, น.30-32) ได้เสนอไว้ ต่อมาในปี 1984 วอลเตอร์ พอค (Walter Pauk) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยมีการเพิ่มขึ้นตอนบันทึก (Record) หลังจากนักเรียนได้อ่านบทอ่าน และเปลี่ยนขั้นตอนการทบทวน (Review) เป็นขั้นตอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์บทอ่าน (Reflect) นอกจากนี้ สุนทรสินธพานนท์ (2545, น.291) ได้ให้ความเห็นว่า SQ4R เป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะการอ่าน และเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง สามารถนำไปสอนได้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาการอ่าน โดยปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับความสามารถความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพการอ่านที่ดีขึ้น ดังเช่น กิ่งดาว กลิ่นจันทร์ (2547, น.89) ได้ศึกษาผลของการเรียนวิชาภาษาไทยโดยใช้เทคนิคการสอนแบบ SQ4R ต่อความสามารถในการจับใจความภาษาไทยของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R มีความสามารถในการจับใจความสำคัญสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู

นอกจากวิธีสอนแบบ SQ4R แล้วยังมีวิธีการอื่นที่น่าสนใจ และช่วยเรื่องการอ่านจับใจความ วิธีนั้นคือแผนผังความคิด ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถด้านความคิด การจำ โดยการนำข้อมูลความรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาจัดเป็นระบบ ทำให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงาน รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย

แผนผังความคิด เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการจดจำเนื้อหาบทเรียน เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนนำเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดเป็นระบบ จัดลำดับ เชื่อมโยง และประมวลผลความคิดที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมที่สามารถมองเห็น และอธิบายได้ มีความรู้ความเข้าใจจดจำความรู้

เนื้อหาสาระ และสิ่งต่าง ๆ ได้ง่าย และได้นาน เนื่องจากมีความเชื่อว่าคนเราจะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปภาพได้ดีกว่าตัวหนังสือ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, น.137) ซึ่ง กาญจนา คุณารักษ์ (2553, น.253-254) กล่าวว่า แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้ในการจัดรวบรวม สรุป แสดงความรู้ หรือข้อมูลสำคัญ ๆ ในรูปของแผนภูมิ หรือภาพ และมีเส้นโยงใยแสดงความสัมพันธ์ที่ลัดหล่นไปตามความสำคัญ ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหาสาระที่เรียนรู้อ และสามารถสรุปได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่น จินดา ทองซุ่นห่อ (2549, น.85) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนที่ความคิดช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทักษะการอ่านจับใจความสูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในแต่ละขั้นตอนนั้นจะช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีแต่ในการเรียนการสอนปัจจุบัน การเขียน หรือการจดบันทึกข้อความต่าง ๆ ที่เป็นตัวอักษร บรรทัดยาว ๆ และใช้ปากกาสีเดียวในการจดบันทึก ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อ และไม่อยากเรียน ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีนำ แผนผังความคิด (Mind mapping) มาช่วยให้การอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแผนผังความคิด (Mind mapping) มาผสมผสานในขั้นตอนการอ่านด้วยเทคนิคการสอนแบบ SQ4R ในขั้นที่ 5 ขั้นสรุปใจความสำคัญ (Recite) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น และส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 27 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาโดยพิจารณาจากโครงสร้าง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน โดยใช้บทอ่านประเภท ข่าว บทความ สารคดี บทร้อยแก้ว และ บทร้อยกรอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รวมทั้งสิ้น 9 แผน มีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระภาษาไทย

1.2 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา และมาตรฐาน
การเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

1.3 ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดจากหนังสือ
และเอกสาร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.4 ศึกษาการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
การอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผัง
ความคิด

1.5 ร่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์
หรือตัวชี้วัดโดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค
SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

1.6 ตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัด
การเรียนรู้

1.6.1 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนให้กรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
ตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้ทั้งหมด

1.6.2 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้
ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลอง
ใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่ยางเปี้ยว
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดการ
เรียนรู้ แล้วปรับปรุงให้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 9 แผน
มีคุณภาพ

1.6.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่าน
จับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด
ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนการอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ
แผนผังความคิด มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ คู่มือการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระภาษาไทย

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวทางการสร้าง
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยจำแนกตาม
บทอ่าน

2.3 วิเคราะห์เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่ม
สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2

2.4 สร้างแบบทดสอบฉบับร่าง โดยมีแนวคิด
สอดคล้องกับมาตรฐานเรียนรู้ ตัวชี้วัด และจุดประสงค์
กำหนดคะแนน เวลา และจำนวนข้อที่เหมาะสม

2.5 ร่างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนการอ่านจับใจความ จำนวน 60 ข้อ

2.6 เสนอแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และตารางวิเคราะห์วัดแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้อง และนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.7 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และตารางวิเคราะห์วัดแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ในรายวิชานั้น
จำนวน 3 ท่าน ช่วยประเมินเป็นรายบุคคลว่าข้อคำถาม
แต่ละข้อสามารถวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดหรือไม่
สมบัติ ท้ายเรือคำ อ้างถึงใน ประสาท เนืองเฉลิม (2556,
น.189-190) โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

- ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตาม
จุดประสงค์ได้ +1 คะแนน
- ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตาม
จุดประสงค์ได้ 0 คะแนน
- ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตาม
จุดประสงค์ได้ -1 คะแนน
- ได้แบบทดสอบที่มีค่า IOC อยู่ที่ 1.00

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแม่ยางเปี้ยว
ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

2.9 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ หาคุณภาพของข้อสอบดังนี้

2.9.1 ตรวจสอบความยากง่ายคือการตรวจสอบคุณสมบัติของเครื่องมือประเภทแบบทดสอบวัดความรู้ ที่ระบุว่าข้อสอบนั้นยากง่ายเพียงใด โดยมีเกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 (สมบัติ ท้ายเรือคำ อ้างถึงใน ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น.190-191) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์แบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูปได้ ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่าง 0.31 ถึง 0.78

2.9.2 ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกคือการวัดตรวจสอบคุณสมบัติของเครื่องมือที่จำแนกเด็กเก่งและเด็กอ่อนได้ โดยใช้เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สมบัติ ท้ายเรือคำ อ้างถึงใน ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น.191-192) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์แบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ อยู่ระหว่าง 0.31 ถึง 0.81

2.9.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่น คือการตรวจสอบคุณสมบัติของเครื่องมือที่ให้ผลการวัดที่คงเส้นคงวา สม่าเสมอ จากสูตร KR-20 (สมบัติ ท้ายเรือคำ อ้างถึงใน ประสาท เนืองเฉลิม, 2556, น.192-193) โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์แบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.98

2.10 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจมีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียน การวัดความพึงพอใจและคุณลักษณะเครื่องมือสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

3.2 กำหนดกรอบเนื้อหาความพึงพอใจ ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล

3.3 เลือกประเด็นที่จะวัดและกำหนดวิธีการวัด ประเด็นสอบถามความพึงพอใจได้เลือกมาจากกรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ในชั้นที่ 2 จำนวน 14 ข้อ และได้กำหนดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ (มากที่สุด-น้อยที่สุด) เกณฑ์ในการแปลผลความพึงพอใจใช้เกณฑ์ ดังนี้

ระดับ 5 ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 ความพึงพอใจในระดับมาก
ระดับ 3 ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ระดับ 2 ความพึงพอใจในระดับน้อย
ระดับ 1 ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
โดยนำกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายจากคะแนนเฉลี่ยดังต่อไปนี้ ดังนี้ (ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี, 2549, น.97-98)

1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด
1.51-2.25 หมายถึง พึงพอใจน้อย
2.26-2.50 หมายถึง พึงพอใจค่อนข้างน้อย
2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
3.51-3.75 หมายถึง พึงพอใจค่อนข้างมาก
3.76-4.50 หมายถึง พึงพอใจมาก
4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

3.4 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ฉบับร่าง

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และพิจารณาคัดขั้ความสอดคล้อง (IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้คุณภาพ ด้านความแม่นยำหรือค่า IOC อยู่ที่ 1.00

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.8 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.9 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ รวมคะแนน 30 คะแนน
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคารที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จำนวน 9 แผน 18 ชั่วโมง
3. หลังจากดำเนินการทดลองครบตามกำหนดตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียนอีกครั้งหนึ่ง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
4. นำผลที่ได้จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปตามลำดับนี้

1. วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ค่าสถิติ t-test, และ S.D.

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจด้วยการจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.26/84.44 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อยวิทยาคาร สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการทดสอบระหว่างเรียนเท่ากับ 78.96 คะแนน

คิดเป็นร้อยละ 87.26 และคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 25.33 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 84.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินดา ทองซุ่นท้อ (2549, น.85) ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิด ตามแนวคิดของ Tony Buzan เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน จับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนทรวิทย์ศึกษา การวิจัยพบว่า นักเรียนมี พัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความสูงขึ้นเป็นลำดับ และนักเรียนมีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านจับใจความภาษาไทยโดยใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เท่ากับ 14.74 คะแนนหลังเรียนเท่ากับ 25.56 ค่า t เท่ากับ 20.78 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด การสอนโดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด (Mind mapping) หมายถึง การอ่าน 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1. Survey (S) การสำรวจ, ขั้นที่ 2. Question (Q) การตั้งคำถาม, ขั้นที่ 3. Read (R) การอ่านอย่างรอบคอบ, ขั้นที่ 4. Record (R) การจดบันทึก ข้อมูล, ขั้นที่ 5. Recite (R) เขียนสรุปใจความสำคัญ โดยสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องทีอ่านเป็นแผนผังความคิด (Mind map) และขั้นที่ 6. Reflect (R) การวิเคราะห์ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องได้ อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละขั้นตอนนี้จะช่วยพัฒนา ทักษะของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยหลังจากการเรียนรู้ โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิดปรากฏว่า ผลการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน แสดงว่าวิธีการเทคนิค

SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิดสามารถทำให้ผู้เรียน มีการพัฒนาในด้านการอ่านจับใจความสำคัญได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ จิตตะกาล (2556, น.307) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถใน การอ่านจับใจความสำคัญโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R's ร่วมกับการใช้ผังความคิดกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้เรียนโดย วิธีการสอนแบบ SQ4R's หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและ ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ที่ได้เรียนโดยวิธีการสอนแบบ SQ4R's หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความภาษาไทยโดย ใช้เทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุดเนื่องจากการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ4R ร่วมกับ แผนผัง ความคิดเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะ การอ่าน และเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง และผู้วิจัยได้คิด ทหาวิธีนำแผนผังความคิดมาช่วยให้การอ่านจับใจความมี ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยนำแผนผังความคิดมาผสมผสาน ในขั้นตอนการอ่านด้วยเทคนิคการสอนแบบ SQ4R ในขั้นที่ 5 ขึ้นสรุปใจความสำคัญ (Recite) เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาทักษะด้านการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น ทำใ้ นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน บรรยากาศในการเรียน ไม่ตึงเครียด และทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ มยุรี นางาม (2556) ได้ศึกษา ผลของการเรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิด ต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า 1. ความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจของนักเรียนที่เรียนโดยการเรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิดมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเรียนโดยการ

เรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิดมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการวิจัยพบว่าควรเลือกเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญควรคำนึงถึงความเหมาะสมของเพศ วัย และระดับความสามารถในการเรียนของนักเรียน

1.2 ในระหว่างการทำกิจกรรมจัดกิจกรรม ครูควรสังเกตพฤติกรรมนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ อาจจะไม่เข้าใจหรือเกิดการเรียนรู้ช้า หรือต้องการความช่วยเหลือ ครูควรใช้เทคนิคเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ หรืออธิบายให้เข้าใจชัดเจนอีกครั้ง

1.3 จากการศึกษาในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด ใช้เวลาในขั้นที่ 5. Recite (R) เขียนสรุปใจความสำคัญ ค่อนข้างมาก เพราะสรุปเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องที่ย่านทั้งหมดเป็นแผนผังความคิด (Mind map) ครูควรกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมให้ชัดเจนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิดกับการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น เปรียบเทียบเทคนิค SQ4R กับรูปแบบการสอนแบบ 4W1H เป็นต้น

2.2 ควรศึกษา ติดตามผลการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนอย่างต่อเนื่องสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือ 2 สัปดาห์ 1 ครั้ง เพื่อศึกษาว่าเทคนิค SQ4R ร่วมกับแผนผังความคิด จะสามารถทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทางภาษาไทย มากน้อยเพียงใด และมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

2.3 ควรเลือกเนื้อหาที่มีความหลากหลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*, 37-38.

กาญจนา คุณารักษ์. (2553). *การออกแบบการเรียนการสอน*. กิ่งดาว กลิ่นจันทร์. (2547). *ผลของการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการแข่งขันระหว่างกลุ่มด้วยเกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จำเนียร เล็กสุมา (2551). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จินดา ทองสุนนท์. (2549). *ผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิดเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทรงวิทย์ศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. (2547). *นวัตกรรมการศึกษาชุดจิตวิทยาการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพมหานคร: เทคนิคพรินติง.

ภูมินทร์ เหลลาอำนาจ. (2555). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตเพชรบูรณ์). เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- มยุรี นางาม. (2557). ผลของการเรียนรู้แบบ SQ4R เสริมด้วยแผนผังความคิดต่อความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์*. สุนทร สันธพานนท์. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- อรฤทธิ ตรีภักจรกุล. (2542). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธี SQ4R ประกอบกับ TLS กับวิธีสอนตามคู่มือครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการมัธยม บัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Buzan T. and Buzan B. (1997). *The Aind map book : Radiant thinking*.

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

การสังเคราะห์งานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก และภาคีเครือข่าย

THE SYNTHESIS OF MISSION RESEARCH PACKAGE IN DENLECK SCHOOL AND NETWORK

อาจารย์รุ่งทิwa ปราบริปู*

Roongtiwa Papripoo*

อาจารย์สุพิน ใจแก้ว*

Supin Jaikawe*

อาจารย์จามรี ศรีรัตนบัลล์*

Jammaree Sirattanabun*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพกา ธรรมสิทธิ์*

Associate Professor pimpaka Tammasit, Ph.D.*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณเดช*

Associate Professor Yokkaew Kamolvoradej, Ph.D.*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมภ*

Associate Professor chudchapum seechomephu, Ph.D.*

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็กและภาคีเครือข่าย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ งานวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์ที่ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ในปีงบประมาณ 2561 ตามนโยบายพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมและภาคีเครือข่าย จำนวน 7 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแบบสรุปสังเคราะห์งานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการสังเคราะห์ตามกรอบเนื้อหาทั้ง 3 ประเด็น พบว่า

1. ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย พบว่า เป็นงานวิจัยที่ดำเนินการโดยอาจารย์คณะครุศาสตร์ ประเภทงานวิจัยเป็นงานวิจัยและพัฒนา จำนวน 6 เรื่อง เป็นงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม 1 เรื่อง วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนและครู กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ งานวิจัย จำนวน 7 เรื่อง ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Lecturer of Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ผลการวิจัย พบว่า มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนานักเรียนโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ด้านการพัฒนาครู โดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมและชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษโดยต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ความรู้หรือนวัตกรรมของงานวิจัย พบว่า มี 2 ประเด็น ได้แก่ โรงเรียนมีความต้องการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาในหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนประกอบด้วยพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศของโรงเรียนและการเสริมสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การสังเคราะห์งานวิจัย, พันธกิจสัมพันธ์, ภาควิชาเครือข่าย, โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก

ABSTRACT

The purpose of this research was to synthesis of mission research package in DenLeck School and Network. The population was 7 researches which funded the scholarship from Uttaradit Rajabhat University in the year 2018. The tools used to collect data were the research record and the summary of research synthesis. Content analysis was employed for data analysis.

The results were as follows:

1. The basic of the researches were the researches which were conducted by 9 lecturers in the Faculty of Education. There are 6 titles of research and development and 1 participatory research. The population included 9 researches that the policy of the university to engage the society and improving school quality and networking. The tools for collecting data are frequency, percentage, average and standard deviation. Data analysis uses content analysis.

2. The results of the research were two aspects: to develop the student by educational innovation, develop teachers by training courses and English language training.

3. The results of the knowledge's synthesis or innovation of the research found that school need to improve the quality of their students. In particular, the development of students to have the characteristics of 21st century learners and the success of school development, including the management behavior of academic administrators, school climate and participatory management enhancement.

4. Mission Research Relations Management System Consisting of inputs Processes and outputs, each factors has a mechanism that are activities which are carried out. The input factors, there are 7 activities. The process factors, there are 6 activities and the output, there are 6 activities.

Keywords : Synthesis of Research, Relation Mission, Networking, DenLeck School

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารปัจจุบันบนโลกไร้พรมแดนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วและรุนแรง การศึกษายังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาชีวิตมนุษย์และการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกันทั่วโลกซึ่งในการพัฒนาคนให้ได้รับการศึกษาจะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนดังนั้นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 จึงกำหนดให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดินโดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการศึกษาวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ดังนั้นคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงดำเนินการตามภารกิจบทบาทหน้าที่ของการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่นที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพราะคณะครุศาสตร์มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องศาสตร์การสอน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการศึกษา ประกอบกับภารกิจหนึ่งที่สำคัญและจำเป็นของคณะครุศาสตร์คือ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนาครูโดยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏได้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตลอดจนร่วมกันพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ร้อยละของนักเรียนในท้องถิ่นที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป (ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2560 : 2-3) ดังนั้นในปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์จึงได้เลือกโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นโรงเรียนร่วมพัฒนามาตามนโยบายพันธกิจ

สัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมและการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาแล้วเนื่องด้วยโรงเรียนมีความประสงค์ที่จะพัฒนาครูและพัฒนานักเรียนตลอดจนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยมีการทำวิจัย จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ รูปแบบการสานพลังเครือข่ายอุ้งมือรักป้องกันปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น การออกแบบและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดอุดรดิตถ์ รูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการโดยใช้ชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษภายใต้ความร่วมมือของคณะครุศาสตร์และภาคีเครือข่าย ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นข้อสรุปซึ่งมีความรู้กว้างขวาง ลุ่มลึกมากกว่าข้อค้นพบจากผลงานวิจัยทุกเรื่องมารวมกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 34) อีกทั้งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการส่งเสริม เพิ่มพูนความรู้ใหม่ที่สนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยได้ดีมากขึ้นด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์งานวิจัยทั้ง 7 เรื่องดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็กและภาคีเครือข่าย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

งานวิจัยของอาจารย์คณะครุศาสตร์ที่ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ในปีงบประมาณ 2561 ตามนโยบายพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคมและภาคีเครือข่าย จำนวน 7 เรื่อง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจากงานวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ผลการวิจัยและองค์ความรู้หรือนวัตกรรมการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 รวบรวมรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ของนักวิจัยทั้ง 7 ท่านที่ได้รับทุนตามนโยบายพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยกับสังคม ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ อาจารย์ ดร.วิ ปัญญาใส เรื่อง รูปแบบการสานพลังเครือข่ายอุ้นไอรักป้องกันปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น อาจารย์ศุภาวุธ ชาติศักดิ์ยุทธ์ เรื่อง การออกแบบและพัฒนากิจการศึกษารับรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์อุษณีย์ เชนยทิพย์ อาจารย์จากรุวรรณ เลี้ยววรรณ และอาจารย์ธีรภัฏญา อินทอง เรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์ทวิสิทธิ์ ปัญญาขย เรื่อง การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์อรปริยา ญาณะชัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์ ดร.ชลาชุด คุรุฑเมือง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้สู่เต็มศึกษาของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัด

อุดรดิตถ์ และอาจารย์ศุภัตรา สาขา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการโดยใช้ชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษภายใต้ความร่วมมือของคณะครุศาสตร์และภาคีเครือข่าย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีวัตถุประสงค์ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนานักเรียนโดยใช้รูปแบบการสานพลังเครือข่าย การออกแบบและพัฒนากิจการศึกษารับรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียน การใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม การจัดการกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ การใช้สมองเป็นฐานและด้านการพัฒนาครูโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมและชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

ขั้นที่ 2 ศึกษา ค้นคว้างานวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามขั้นตอนที่ 1 และวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ประเภทของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยและองค์ความรู้หรือนวัตกรรมของงานวิจัย

ขั้นที่ 3 สังเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าด้วยการสรุปและเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและจำแนกองค์ความรู้ตามหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยตามขั้นตอนข้างต้นผู้วิจัยมีการรวบรวมข้อมูลใน 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ประเภทของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัย และองค์ความรู้หรือนวัตกรรมของงานวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกผลการวิเคราะห์และแบบสรุปผลการสังเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านซึ่งเครื่องมือดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ มีลักษณะเป็น
ปลายเปิด มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 เป็นการบันทึกและวิเคราะห์
ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ประกอบด้วยชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย
ประเภทของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร
กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม
ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ตอนที่ 2 เป็นการบันทึกการวิเคราะห์ผล
การวิจัย

1.3 ตอนที่ 3 เป็นการบันทึกการวิเคราะห์
องค์ความรู้หรือนวัตกรรมของงานวิจัย

2. แบบสรุปผลการสังเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่ได้จาก
แบบบันทึกผลการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นตามกรอบ
เนื้อหาที่สังเคราะห์ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของงาน
วิจัย ผลการวิจัยและองค์ความรู้หรือนวัตกรรมของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมรายงานผลงานวิจัยจากนักวิจัย
ทั้ง 7 ท่านตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานวิจัยแล้วทำการ
วิเคราะห์พร้อมบันทึกผลการวิเคราะห์ในแบบบันทึก
ผลการวิเคราะห์ หากในรายงานการวิจัยไม่ชัดเจนผู้วิจัย
ดำเนินการสอบถามนักวิจัยเพิ่มเติมเพื่อให้ชัดเจนมาก
ยิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยประชุมอาจารย์ที่รับผิดชอบงานวิจัยตาม
ข้อตกลงในโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัด
อุดรดิตถ์ จำนวน 7 ท่านเพื่อรวบรวมข้อมูลตามแบบ
สรุปงานวิจัย

3. ผู้วิจัยนำแบบสรุปงานวิจัยที่รวบรวมได้มาสรุป
ลงในแบบสรุปข้อมูลเพื่อการสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์
ของการวิจัย

4. สังเคราะห์ผลและเขียนรายงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการดังนี้

1. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วทำการสังเคราะห์
เชื่อมโยงกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปตามกรอบเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่
ด้านข้อมูลพื้นฐาน ด้านผลการวิจัยและด้านองค์ความรู้
หรือนวัตกรรมของการวิจัย

2. การนำเสนอผลการสังเคราะห์ในรูปแบบ
ของตารางและการบรรยายประกอบ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการสังเคราะห์ข้อมูลตามขอบเขต
ด้านเนื้อหาใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ชื่อนักวิจัยและชื่องานวิจัย ได้แก่ อาจารย์
ดร.วชิ ปัญญาใส เรื่อง รูปแบบการสานพลังเครือข่ายอุ้งไธสง
ป้องกันปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น อาจารย์ศุภาวุธ ชาติศักดิ์ยุทธ
เรื่อง การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้
คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและ
ความต้องการของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด
จังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์อุษณีย์ เขนยทิพย์ อาจารย์
จารุวรรณ เลี้ยววรรณ และอาจารย์ธีรภัฏญา อินทอง
เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้หนังสือ
อ่านเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์
อาจารย์ทวีสิทธิ์ ปัญญาอง เรื่อง การพัฒนาทักษะ
กระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่าย
คณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาด
เล็กในจังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์อรปริยา ญาณะชัย เรื่อง
รูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐาน
สำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด
จังหวัดอุดรดิตถ์ อาจารย์ ดร.ชลา ยุต คุรุเมือง เรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้สู่สะเต็ม
ศึกษาของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัด
อุดรดิตถ์ และอาจารย์ศุภัตรา สาขา เรื่อง การพัฒนา
ศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
เชิงบูรณาการโดยใช้ชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษภายใต้
ความร่วมมือของคณะครุศาสตร์และภาควิชา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย พบว่า มีวัตถุประสงค์ 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสานพลังเครือข่าย การออกแบบและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียน การใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ การใช้สมองเป็นฐานและด้านการพัฒนาครูโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรมและชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

1.3 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ งานวิจัย 7 เรื่อง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน

1.4 ประเภทของการวิจัยแบ่งตามเกณฑ์เทคนิคและเนื้อหาเฉพาะ (รัตนะ บัวสนธ์, 2551 : 93-95) ได้แก่ ประเภทของการวิจัยและพัฒนา จำนวน 6 เรื่อง และประเภทของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม จำนวน 1 เรื่อง

1.5 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

2. ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยมี 2 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วยงานวิจัย 5 เรื่อง ได้แก่ 1. รูปแบบการสานพลังเครือข่ายอุ่นไอรักป้องกันปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น 2. การออกแบบและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตต์ 3. การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตต์ 4. การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดอุดรดิตต์ และ 5. รูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตต์ ผลการสังเคราะห์พบว่า

งานวิจัยทั้ง 5 เรื่องสามารถพัฒนานักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่กำหนดได้ เช่น งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียน พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ผ่านกิจกรรมการประกอบอาหาร จำนวน 5 หน่วย ทำให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นหลังการจัดกิจกรรมค่าย ได้แก่ การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ทักษะกระบวนการการให้เหตุผล ทักษะกระบวนการการสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ ทักษะกระบวนการการเชื่อมโยง และทักษะกระบวนการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเมื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ผ่านกิจกรรมการประกอบอาหาร พบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตต์ พบว่า หลักสูตรสามารถพัฒนาครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้นักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงรวมทั้งการพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เน้นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน

2.2 ด้านการพัฒนาครู พบว่า มีงานวิจัย 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อให้นักเรียนสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรม เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน การนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงรวมทั้งพัฒนากระบวนการหรือผลผลิตใหม่ที่เน้นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการทำงาน ส่วนงานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการโดยใช้ชุด

ฝึกทักษะ มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาครูให้มีความสามารถจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้มีลักษณะของการเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์ระหว่างทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนให้เชื่อมโยงสองทักษะหรือมากกว่านั้น การผสมผสานระหว่างทักษะทางภาษาและทักษะอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์การสะกดคำ การอ่านออกเสียงโครงสร้างไวยากรณ์และการใช้ภาษาที่นำไปสู่การสื่อสารและการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันที่มีใช้ทักษะทางภาษาอย่างน้อยสองภาษาหรือมากกว่านั้นในการสื่อสาร ทั้งนี้งานวิจัยทั้งสองเรื่องจึงเป็นการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาและการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการทักษะทางภาษาอังกฤษอันจะทำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิภาพ

ผลการสังเคราะห์ภาพรวมของการวิจัยทั้ง 7 เรื่อง พบว่า งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียนในโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงหาแนวทางและวิธีการที่จะพัฒนานักเรียนด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาเพื่อที่จะให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนเองได้อย่างถูกต้อง มีการเลือกใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น หนังสือนิทาน การจัดกิจกรรมค่ายคณิตศาสตร์ มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและตามบริบทและความต้องการของโรงเรียน อีกทั้งมีการพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3 Rs 8Cs) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพในโรงเรียนจึงเน้นไปที่การพัฒนานักเรียนและการพัฒนาครูเป็นหลักในการวิจัยในครั้งนี้

3. ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้หรือนวัตกรรมจากงานวิจัยโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่ามี 2 ประเด็น คือ

3.1 โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาในโรงเรียนในหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตลอดชีวิตคือ 3R และ 8C โดย 3R ได้แก่ Reading (การอ่าน) Riting (writing/การเขียน) และ Arithmetic (คณิตศาสตร์) ส่วน 8C ได้แก่ Critical Thinking & Problem Solving (การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา), Creativity and Innovation (ความคิดสร้างสรรค์และการคิดค้นนวัตกรรม), Cross Cultured Understanding (ความเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย), Collaboration Teamwork and Leadership (ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) Communication Information and Media Literacy (ทักษะในการสื่อสาร และการรู้เท่าทันสื่อ), Computing & ICT Literacy (คอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศ), Career & learning Skills (ทักษะอาชีพและการเรียนรู้) และ Compassion (ความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย) ดังนั้นงานวิจัยที่ดำเนินการจึงมีวัตถุประสงค์การวิจัยใน 2 ด้าน ดังนี้

3.1.1 วัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียน เช่น งานวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย มีเป้าหมายที่จะพัฒนาเด็กในระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 ให้อ่านออกและเขียนได้ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นโดยนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสมองมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กให้สมองพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลาซึ่งภาวะของสมองที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้มากที่สุดคือ การตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed Alertness) เป็นสภาวะที่เอื้อต่อการรับรู้และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้รวมถึงการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางกายภาพ เป็นรูปธรรมจับต้องได้ จะส่งเสริมให้การทำงานของสมองเชื่อมโยงสอดคล้องกับการเรียนได้ดีแต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้นมีความพร้อมที่ต่างกันจึงควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดปฏิบัติหรือฝึกทำเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามความถนัดของตนเอง

3.1.2 วัตถุประสงค์ในการพัฒนาครู ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนอีกวิธีการหนึ่ง คือ การพัฒนานักเรียนผ่านการพัฒนาครูเพราะครูเป็นบุคคลสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะทำให้ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนที่เหมาะสมนั้นควรเป็นแบบ Active Learning แต่รูปแบบการจัดการเรียนแบบ Active Learning มีหลายรูปแบบเช่น ใช้วิธีการสอนหลากหลาย ใช้ New Media/Social Media เป็นสื่อการสอนการสอนที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งระหว่างผู้เรียน ครูกับผู้เรียนซึ่งงานวิจัยที่ดำเนินการในโรงเรียนเป็นการพัฒนาครูเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ เช่น งานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 4 สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer) และคณิตศาสตร์ (Mathematics) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้ เป็นอย่างดี เช่น การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดของมาตรฐานในการเรียนรู้ (21st Century Standards) ประกอบด้วยทักษะในการหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา ทักษะการพัฒนานวัตกรรม ทักษะการใช้ชีวิตที่มั่นคง จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษานั้น สามารถเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.2 ความสำเร็จของการพัฒนาโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุดรดิตต์ ประกอบด้วย

3.2.1 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานบริหารอย่างเป็นระบบ มีแผนงานวิชาการเป็นลายลักษณ์อักษรและมีคณะกรรมการวิชาการ

รับผิดชอบตามแผน ส่งเสริมและพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม ส่งเสริมครูให้ได้รับการพัฒนาตามความต้องการอย่างน้อย 20 ชั่วโมงต่อปีอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อทำวิจัยในการพัฒนาเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตลอดจนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีการวางแผนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องจากพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการดังกล่าวมาแล้วส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพของนักเรียน

3.2.2 บรรยากาศของโรงเรียน พบว่า ชุมชนให้การยอมรับในด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนแลกเปลี่ยนความเห็นและให้คำปรึกษาการทำงานร่วมกัน ยอมรับในความรู้ความสามารถของกันและกัน ให้เกียรติและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความพึงพอใจในสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของโรงเรียน มีการทำงานเป็นทีมได้ แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการทำงานสำคัญของโรงเรียน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการและสังคม นำความรู้แนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ ทางการศึกษาใช้ในการพัฒนาโรงเรียนและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน

3.2.3 การเสริมสร้างการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยดำเนินการวางแผนสร้างการมีส่วนร่วมพัฒนาร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่าให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนให้เข้ามาช่วย

พัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นของชุมชน ให้ชุมชนหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้เข้ามาใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้การวิจัย การให้การอบรมและฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมโรงเรียนอย่างหลากหลายและมีการประเมินผลการทำงานมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบตลอดจนนำผลการประเมินไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. ด้านข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยตามโครงการวิจัย พันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็กและภาคีเครือข่าย ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย ประเภทการวิจัย วัตถุประสงค์ การวิจัย กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย พบว่า เป็นงานวิจัยของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ที่ดำเนินงานตามระบบและกลไกการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคมที่กำหนดทิศทางเพื่อการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับสังคม โดยให้ครุศาสตร์ส่งเสริมการบูรณาการงานวิจัยกับงานสอน งานบริการวิชาการ งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และพันธกิจอื่นที่ทำอยู่ให้เชื่อมโยงกับปัญหาของชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ส่งเสริมให้มีการวิจัยบูรณาการศาสตร์เพื่อพัฒนาพื้นที่โดยเชื่อมโยงโจทย์ระหว่างบุคลากรระหว่างคณะที่มีความเชี่ยวชาญต่างกันเพื่อให้ได้มุมมองจากประสบการณ์ที่หลากหลายของบุคลากรแต่ละสาขานำมาเน้นการผนึกกำลังกันเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาโครงการได้อย่างรอบด้านและตรงประเด็นตามสภาพปัญหาของพื้นที่ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยแบบบูรณาการเพื่อท้องถิ่นและสร้างกลไกให้บูรณาการพันธกิจโดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรในพื้นที่และเชื่อมโยงบทบาทความรับผิดชอบที่บูรณาการกับพันธกิจตามปกติที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายพันธกิจของคณะครุศาสตร์อย่างต่อเนื่องและเป็น

วัฒนธรรมองค์กร ส่งเสริมกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนของบุคลากรในมหาวิทยาลัย นักศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ท้องถิ่นและเครือข่าย องค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องตลอดจนพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในศึกษาค้นคว้า การวิจัยและการใช้ประโยชน์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2558 : 14-15) สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาภรณ์ คำเจริญ (2556 : 186) ศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการบริหารจัดการคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษหน้า พบว่า ในอีก 10 ปี ข้างหน้าบุคลากรของคณะครุศาสตร์ต้องมีลักษณะ 5 ก คือ เก่งวิจัยเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ ต้องมีอาจารย์ที่มีศักยภาพในการทำวิจัย ค้นคว้านวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อมาตอบสนองสังคม เก่งสอน ต้องมีการพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สมัยใหม่ ต้องหาวิธีการสอนแบบใหม่ มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาช่วยในระบบการจัดการเรียนการสอน เก่งวิชาการ อาจารย์ต้องมีการพัฒนาคุณวุฒิที่สูงขึ้น ต้องไม่อยู่กับที่ พยายามหาองค์ความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอโดยการออกไปอบรมความรู้ต่าง ๆ กับหน่วยงานภายนอก เก่งการบริหาร ต้องหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีประสิทธิภาพในการทำงานขึ้นสู่ตำแหน่งบริหารแทนข้าราชการ

2. ด้านผลการวิจัยตามโครงการพันธกิจสัมพันธ์โรงเรียนบ้านเด่นเหล็กและภาคีเครือข่าย พบว่า มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนานักเรียนและด้านการพัฒนาครู ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่พบปัญหาอย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านวิชาการ พบว่า ขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยไม่เพียงพอ กับความต้องการและความจำเป็นที่จะใช้อย่างเหมาะสม ขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ครูขาดประสบการณ์ในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน

อีกทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีปัญหาการคิด วิเคราะห์และการคิดคำนวณ นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนพื้นฐาน ความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมีความยากยิ่งขึ้นกว่าปกติ เป็นต้น ด้านบุคลากร พบว่าบุคลากรครูมีความรู้ไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกหรือวิชาที่ถนัด นอกจากนี้ครูยังต้องรับภาระหนักสอนหลายระดับหลายรายวิชาพร้อมกันไป ครูขาดขวัญและกำลังใจตลอดจนแรงจูงใจในการปฏิบัติงานจึงทำงานได้โดยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร บุคลากรมีการย้ายบ่อยทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องของงานที่ปฏิบัติ ขาดบุคลากรสายสนับสนุนการสอน เช่น งานธุรการ การเงินและพัสดุ บุคลากรบางส่วนเป็นครูอัตราจ้าง ระยะเวลาที่ทำการจ้างสั้น เช่น จ้างเหมา 4 เดือน จ้างเหมาตามปีงบประมาณทำให้ขาดความมั่นคงในอาชีพและความต่อเนื่องของงานที่ทำการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะกระบวนการเรียนการสอนและการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามีน้อย สวัสดิการด้านต่าง ๆ เช่น ที่พักอาศัย พาหนะ สาธารณูปโภค ฯลฯ ให้กับบุคลากรมีน้อย ครูประสบปัญหาการเดินทางที่ไกล มีความยากลำบาก ไม่สะดวกทำให้เกิดความเครียดและความกังวลใจหลายประการตลอดจนขาดผู้นำที่เข้มแข็งหรือขาดผู้บริหารที่จะบริหารโรงเรียนเป็นระยะเวลายาวนาน ต้องให้ครูผู้สอนหรือครูบรรจุใหม่ทำหน้าที่แทนทำให้โรงเรียนไม่พัฒนาเท่าที่ควร (จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ, 2557 : 7-8) สอดคล้องกับงานวิจัยของทินกร แก้วกัญญา (2555 : 119-132) ศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ปัญหาการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ คือ นักเรียนมีปัญหาทางครอบครัว ครูขาดความเข้าใจในหลักสูตร ไม่มีการวิเคราะห์หลักสูตร และไม่มีการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ขาดสื่อ

วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งไม่นำผลการนิเทศมาใช้ในการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างจริงจัง ปัญหาด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ การใช้จ่ายงบประมาณไม่โปร่งใส การใช้จ่ายส่วนมากมุ่งไปที่การสร้างอาคารสถานที่เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาด้านการบริหารบุคลากร คือ บุคลากรไม่ครบชั้น บุคลากรขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ ขาดความกระตือรือร้น ขาดความศรัทธา ความเอาใจใส่ต่ออาชีพ และขาดประสบการณ์ในการทำงานและปัญหาด้านการบริหารทั่วไป คือ อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและปริมาณงานที่นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนมีมาก รวมทั้ง การบริหารงานไม่เป็นระบบครบวงจร

3. ด้านองค์ความรู้หรือนวัตกรรมการวิจัย ซึ่งพบ 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการที่จะพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านนักเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้เป็นเพราะการศึกษาของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาดำเนินการภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกในศตวรรษที่ 21 และสถานการณ์ที่เป็นแรงกดดันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ จึงทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดการศึกษาที่พบว่ามาจากในหลาย ๆ ด้าน เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณนำไปสู่การขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ครู สื่อการสอน การสนับสนุนต่าง ๆ ที่ต้องการ รวมไปถึงทำให้ขาดทรัพยากรที่จะตอบสนองความต้องการจำเป็นของนักเรียนด้วย ครูบางท่านขาดการพัฒนา การฝึกอบรมให้เข้าใจการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : ค-ง) ซึ่งถ้าศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียนและด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546 : 24-25)

3.1.1 ปัญหาด้านการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาในอดีตรัฐบาลมุ่งเน้นการจัดตั้งโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่เพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนทุกคนได้เข้าเรียนแต่ในปัจจุบันความจำเป็นดังกล่าวได้ลดลงประกอบกับประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องดังนั้นก็ทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากซึ่งโรงเรียนดังกล่าวมีอัตราส่วนครูต่อนักเรียนนักเรียนต่อห้องเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียน 1 คนสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ เช่น พื้นที่ห่างไกลความเจริญ พื้นที่บนภูเขาสูง บนเกาะ ชายขอบของประเทศ เป็นต้น ซึ่งนักเรียนในโรงเรียนลักษณะดังกล่าว มีปัญหาในการเดินทางไปเรียนทั้งโรงเรียนยังขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ยังขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนซึ่งมีบริบทที่ต่างไปจากโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ส่งผลให้คุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ

3.1.2 ปัญหาด้านการเรียนการสอน ในด้านการเรียนการสอนนั้น พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้น และนักเรียนมีจำนวนน้อยในแต่ละชั้นครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ครูจำนวนหนึ่งต้องปฏิบัติทั้งในสังกัดเดียวกันและจากต่างสังกัด หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้มีจำนวนจำกัดซึ่งมีสาเหตุมาจากโรงเรียนได้รับงบประมาณน้อยซึ่งในท้ายที่สุดส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไปด้วย

3.1.3 ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนที่ผ่านไปได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลาย ๆ เกณฑ์ ซึ่งขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์หนึ่งในการจัดสรรเนื่องจากมีการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ ดังนั้นจึงทำให้

โรงเรียนขนาดเล็กได้รับจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างเป็นจำนวนน้อย สภาพอาคารเก่าชำรุดทรุดโทรมเนื่องจากก่อสร้างมาเป็นเวลานาน คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ยังมีไม่เพียงพอ โรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนักเนื่องจากผู้ปกครองและชุมชนดังกล่าวมีฐานะยากจน สำหรับตัวป้อนด้านนักเรียนนั้นพบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน

3.1.4 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่ผ่านมานั้นถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนักและหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้วเกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมากหรือไม่มีเลยในบางพื้นที่ที่ชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร

จากปัญหาทั้ง 4 ด้านของโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าวมาแล้วสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเดช โสมบุญตร (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า มีปัญหา 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า โรงเรียนขาดการสนับสนุนส่งเสริมการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ครูไม่ครบชั้น ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ในสภาพครูไม่ครบชั้น ประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลทำให้ขนาดของโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูยังขาดการพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ดี โรงเรียนไม่พร้อมและมีความขาดแคลนโดยเฉพาะกำลังครูสอนที่มีไม่ครบชั้นรวมทั้งขาดแคลนครูที่มีความถนัดเฉพาะด้านหรือวิชาเอก

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน พบว่า โรงเรียนขาดการส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ความรู้เสริมความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4. ความสำเร็จของการพัฒนาในโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย

4.1 พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่นำความคิด แนวคิดใหม่ ๆ มาใช้กับครูเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ มีการปกครองครูด้วยระเบียบวินัยที่ถูกต้อง เน้นการปฏิบัติงานของครูให้เสร็จทันตามเวลา ส่งเสริมครูให้ปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบแบบแผน มีพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับครู ปฏิบัติต่อครูอย่างเท่าเทียมปรึกษาหารือกับครูก่อนดำเนินการเรื่องงาน ปรับเปลี่ยนแผนงานหรือการบริหารงานตามสถานการณ์และนำข้อเสนอแนะของครูไปพิจารณาใช้ให้เกิดประโยชน์ซึ่งพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าวเป็นพฤติกรรมของผู้นำในศตวรรษที่ 21 เช่น มีสัมพันธภาพกับทีมงาน มีการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นที่เลื่อมใสมากกว่าผู้สอนสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น มองอนาคตอย่างมีวิสัยทัศน์ มุ่งสร้างความสำเร็จ เป็นต้น (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556 : 77) สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐภาสรณ์ พรหมอ่อน (2555 : 68) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 1 พบว่า ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมในด้านการเป็นผู้นำด้านการจูงใจด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน ด้านการตัดสินใจด้านการกำหนดเป้าหมายด้านการควบคุมการปฏิบัติงานและด้านการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาและสามารถแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้

4.2 บรรยากาศในโรงเรียน พบว่าเป็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนโดยเฉพาะครู

ทั้งนี้เพราะการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นบุคคลที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาการเรียนรู้คือครู ซึ่งครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียนและเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูและครูเป็นปัจจัยสำคัญในระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน, 2557 : 6) นอกจากนี้บรรยากาศดังกล่าวสอดคล้องกับการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารด้านการได้รับการสนับสนุน เช่น ผู้บริหารให้การยอมรับและอำนวยความสะดวกแก่ครูในการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วง สนับสนุนให้ครูแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้โอกาสครูในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานหรือการปรับปรุงพัฒนางาน เป็นต้น ด้านการเปิดรับทรัพยากร เช่น ผู้บริหารจัดหาสถานที่วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูอย่างเพียงพอ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เปิดกว้างเพื่อให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เป็นต้น ด้านการได้รับโอกาส เช่น ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ส่งเสริมและผลักดันให้ครูพัฒนาความสามารถให้มีความสำคัญกับครูที่ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น (สุรามาศ สังเวย, 2558 : 50-52) สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพร ทะเยียม (2555) ที่ศึกษาเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่นเขต 5 พบว่า บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากอนแก่น เขต 5 คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบ ด้านเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้านรางวัล ด้านความสำเร็จ และด้านความเป็นผู้นำและ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรามาศ สังเวย (2558 : 47-67) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาพลังอำนาจ

ของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองหัวหินในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูเทศบาลเมืองหัวหินในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองหัวหินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.3 การเสริมสร้างการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปีโดยในปีการศึกษา 2558 กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวนน้อยกว่า 20 คนมีจำนวน 1,059 แห่ง มีนักเรียน 21-40 คนมี 2,488 แห่ง และมีนักเรียน 41-60 คนมี 3,388 แห่ง ทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐเป็นไปอย่างไม่คุ้มค่า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 49) ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องวางแผนจัดการศึกษาที่ต้องสนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทเปลี่ยนแปลงโดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศ ลดลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561 : ฉ) สอดคล้องกับงานวิจัยของโคภิตา คล้ายหนองสรวง (2558 : 3) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการไว้วางใจกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3 ได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์เท่ากับ 58.10 เปอร์เซนต์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนานักเรียนและครูในโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์เท่านั้น ดังนั้นจากผลการสังเคราะห์งานวิจัยโรงเรียนควรต้องพัฒนาทั้งครูและนักเรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลายและพัฒนาในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมตามแผนพัฒนาตนเองของครูและพัฒนานักเรียนตามผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ตลอดจนทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก ตำบลเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตถ์เท่านั้น ดังนั้น คณะครุศาสตร์ควรพัฒนาครูและนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ เพิ่มเติมโดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ โรงเรียนที่สนองพระราชโอบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ตลอดจนโรงเรียนกอนุการศึกษาศึกษา โรงเรียน

ตำราวดตระเวนชายแดนและโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ที่อยู่ในการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ในจังหวัดอุดรดิตต์
แพร่ และน่าน

เอกสารอ้างอิง

คชาวุธ ชาติศักดิ์ยุทธ. (2562). การออกแบบและ
พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับ
ประถมศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทและความ
ต้องการของโรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด
จังหวัดอุดรดิตต์. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตต์.

จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ. (2557). รายงานการวิจัย
ฉบับสมบูรณ์โครงการ “กรณีศึกษารูปแบบความสำเร็จ
การจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ.

ชลาบุตร ครุฑเมื่อง. (2562). การพัฒนาหลักสูตรฝึก
อบรมการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาของโรงเรียน
บ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตต์.
อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.

ณัฐภาสกรณั พรหมอ่อน (2555). ความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรีเขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

ทวิสิทธิ์ ปัญญาขง. (2562). การพัฒนาทักษะกระบวนการ
ทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมค่วย
คณิตศาสตร์บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของโรงเรียน
ขนาดเล็กในจังหวัดอุดรดิตต์. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรดิตต์.

ทินกร แก้วกัญญา (2555). สภาพและปัญหาการบริหาร
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.

. (2557). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.

ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2560).
ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนา
ท้องถิ่นตามพระราชโอบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-
2579). กรุงเทพฯ: เอกสารแผ่นพับ.

ธีร์กัญญา อินทอง, อุษณีย์ เขนยพิทย และจารุวรรณ
เลี้ยววรรณ. (2562). การพัฒนาทักษะการอ่าน
จับใจความโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก
อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรดิตต์. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุดรดิตต์.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ทอิกมาน MATA-
ANALYSIS*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. “การสังเคราะห์งานวิจัย”. *วิทยจารย์*.
112(1): 49-52; พฤศจิกายน 2555.

นิภาภรณ์ คำเจริญ. (2556). *อนาคตภาพการบริหารจัดการ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในทศวรรษ
หน้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์. (2558). *ระบบและกลไก
การบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุดรดิตต์กับสังคม*. อุดรดิตต์: ศูนย์บูรณาการ
งานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม.

รัตนะ บัวสนธิ์. (2551). *ปรัชญาวิจัย*. กรุงเทพฯ: เอเชีย
แปซิฟิกพริ้นติ้ง.

วจี ปัญญาใส. (2562). *รูปแบบการสานพลังเครือข่าย
อุ้นไอรักป้องกันปัจจัยเสี่ยงในวัยรุ่น* (รายงานผล
การวิจัย). อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการ
ศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.

- ศุภัตรา สาขา. (2562). *การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเชิงบูรณาการโดยใช้ชุดฝึกทักษะภาษาอังกฤษภายใต้ความร่วมมือของคณะครุศาสตร์และภาควิชาครูช่วย. อนุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- โสภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สมพร ทะเยียม. (2555). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). *คู่มือการมอบอำนาจและการส่งเสริมการกระจายความรับผิดชอบเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.*
- _____. (2560). *ความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.*
- _____. (2561). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2559-2560 แนวทางปฏิรูปการศึกษาไทยแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. เพื่อเข้าสู่ยุค Thailand 4.0. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.*
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพของเยาวชน. (2557). *การยกระดับครูไทยในศตวรรษที่ 21. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “อภิวัฒน์การเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย” 6-8 พฤษภาคม 2557, กรุงเทพฯ.*
- สุธามาศ สังเกต. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเสริมพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สุโขทัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุรเดช โสมาบุตร. (2560). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- อรปริยา ญาณะชัย. (2562). *รูปแบบการพัฒนาการอ่านและเขียนโดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านเด่นเหล็ก อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุตรดิตถ์. อนุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*

UTTARADIT

RAJABHAT UNIVERSITY

ภูมิราชภัฏ

รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา บ้านปางตันผึ่ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

WASTE MANAGEMENT MODEL OF ELDERLY PEOPLE PARTICIPATION:
A CASE STUDY OF BAN PANG TONG PHUENG, BAN DAN NA KHAM
SUB-DISTRICT, MUANG DISTRICT, UTTARADIT PROVINCE

วริศรา ดวงตาน้อย*

Waritsara Duangtanoi*

วรพรรณ รัตนทรงธรรม**

Worapan Ratanasongtham**

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะของกลุ่มผู้สูงอายุ และเพื่อหารูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางตันผึ่ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุในบ้านปางตันผึ่ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 67 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีระดมความคิดเห็น นอกจากนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และใช้หลักการตีความข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีระดมความคิดเห็น ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์การจัดการขยะของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางตันผึ่ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ยังไม่เข้าใจวิธีการในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเผาขยะ การฝังกลบขยะ และการทิ้งขยะในที่สาธารณะ ในส่วนของรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม นั้น ผู้สูงอายุและผู้มีส่วนได้เสียของบ้านปางตันผึ่ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ใช้ธนาคารขยะ เป็นรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : การจัดการขยะ, รูปแบบการจัดการขยะ, การมีส่วนร่วม, ผู้สูงอายุ

* อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Lecturer of Faculty of Management Science (Accounting), Uttaradit Rajabhat University

** อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

** Lecturer of Faculty of Management Science (Accounting), Uttaradit Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the situation of waste in elderly people and to propose the model of elderly participation in waste management in Ban Pang Tong Phueng, Ban Dan Na Kham sub-district, Muang district, Uttaradit province. The samples of the study consisted of elderly people in Ban Pang Tong Phueng, Ban Dan Na Kham sub-district, Muang district, Uttaradit province, 67 the respondent was selection by purposive sampling. The research instruments consisted of focus group and brainstorming. Additionally, the data were analyzed by using content analysis and interpretive analysis which derived from focus group and brainstorming. The results exhibited that the elder's waste management situation in Ban Pang Tong Phueng, Ban Dan Na Kham sub-district, Muang district, Uttaradit province was unaware the appropriate way for waste management. Waste incineration, waste landfill and littering in public places were the methods used popularly for waste management. In the part of waste management model, elderly people and other stakeholders in Ban Pang Tong Phueng, Ban Dan Na Kham sub-district, Muang district, Uttaradit province selected waste bank as the waste management participation model.

Keywords : waste management; waste management model; participation; elderly people

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาขยะในประเทศไทยมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นตามการขยายตัวของจำนวนประชากรและเศรษฐกิจ รวมถึงพฤติกรรมกรออุปโภคบริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชน แต่ในขณะเดียวกันปริมาณขยะที่ได้รับการจัดการอย่างถูกวิธีมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่า (กรมควบคุมมลพิษ, 2559) โดยจากรายงานสถานการณ์ปัญหาขยะของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า ประเทศไทยมีปริมาณขยะเฉลี่ย 26.85 ล้านตัน/ปี สามารถกำจัดขยะอย่างถูกต้องได้เฉลี่ย 7.2 ล้านตัน/ปี สามารถนำขยะไปกลับไปใช้ประโยชน์ได้เฉลี่ย 5.1 ล้านตัน/ปี ในขณะที่ยังไม่มีการจัดการขยะได้อย่างถูกต้องเฉลี่ย 14.3 ล้านตัน/ปี และยังมีปริมาณขยะตกค้างจำนวน 20 ล้านตัน/ปี (กานต์ นาคะพงษ์ และคณะ, 2560) ดังนั้น หากประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดการขยะที่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างมาก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา 281 และ 283 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 (กรมควบคุมมลพิษ, 2556) โดยการจัดการขยะและของเสียอันตรายนั้นเป็นหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการจัดการขยะและของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ อปท. หลายแห่งยังไม่สามารถแก้ปัญหาขยะได้ เนื่องจาก อปท. ยังไม่สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้เกิดการตกค้างของขยะตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ถนนสาธารณะ แม่น้ำลำคลอง และพื้นที่ว่างต่าง ๆ ดังนั้น ขยะเหล่านั้นจึงไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล (พิรยา วัชรโรทัย, 2556)

ปัจจุบัน อปท. ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาขยะได้ เนื่องจาก

สถานที่กำจัดขยะที่ถูกหลักสุขาภิบาลมีเพียงแห่งเดียวที่เป็นของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์ ซึ่งจะมี อบต. นำขยะมาร่วมกำจัด จำนวน 16 แห่งจาก 53 แห่ง ส่วน อบต. ที่ไม่ได้นำขยะมาร่วมกำจัดกับเทศบาลจะทำการกำจัดขยะเองแบบไม่ถูกวิธี เช่น การฝังกลบและเผาขยะในเตาเผาที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น (แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดอุดรดิตถ์, 2560) จากสถิติการเก็บขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ ปี พ.ศ.2560 พบว่า ตำบลบ้านดำนานาขามเป็นพื้นที่ที่มีปริมาณขยะสูงถึง 4.52 ตัน/วัน แต่ อบต.บ้านดำนานาขามสามารถนำขยะไปกำจัด ณ บ่อกำจัดขยะของทาง อบต. ได้เพียง 3.50 ตัน/วันเท่านั้น ทำให้มีขยะตกค้างมากถึง 1.02 ตัน/วัน หรือมีปริมาณขยะตกค้างสะสมเฉลี่ย 367 ตัน/ปี ส่งผลให้สถานการณ์ปัญหาขยะภายในตำบลบ้านดำนานาขามมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น

จากการประชุมจัดเวทีสถานการณ์การจัดการขยะร่วมกับ อบต.บ้านดำนานาขาม ในพื้นที่ 12 หมู่บ้านวันที่ 26 พฤษภาคม 2560 พบว่า หมู่ 10 บ้านปางต้นผึ้งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการจัดการขยะมากที่สุด กล่าวคือคนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการจัดการปัญหาขยะที่ถูกต้อง มีการฝังกลบและเผาขยะแบบผิดวิธี รวมถึงการลักลอบทิ้งขยะในที่สาธารณะ นอกจากนี้ยังพบว่าประชากรหมู่ 10 บ้านปางต้นผึ้ง ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เปราะบางทางสังคมที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ จึงควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุน สถานภาพ บทบาทและกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยจากการประชุมหารือร่วมกับผู้นำชุมชน ตัวแทนจาก อบต.บ้านดำนานาขาม และคณะผู้วิจัย พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุมีศักยภาพที่ดีในการเป็นกลไกในการจัดการขยะในชุมชนได้ ด้วยการสนับสนุนบทบาทของผู้สูงอายุในการเข้ามามีส่วนร่วมในบริหารจัดการขยะของชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุเห็นถึงคุณค่าในตนเองมากขึ้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการขยะที่ถูกต้อง

สภาพแวดล้อมโดยรอบชุมชนที่ดีขึ้น และสามารถหารายได้เสริมให้กับครอบครัวจากขยะภายในบ้านอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะและสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยกระบวนการ POSDC

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1,043 คน (แผนงานกองการสวัสดิการสังคม, 2560)

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 67 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะในชุมชน และการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

2. ศึกษาบริบทและสภาพการจัดการขยะของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์

3. จัดเวทีระดมสมองร่วมกับผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชนบ้านปางต้นผึ้ง ตัวแทนเจ้าหน้าที่ อบต.บ้านด่านนาขาม เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์

4. สร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์

เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้คือ

ช่วงที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยกำหนดขนาดกลุ่มสนทนา จำนวน 10-15 คน ตามแนวคิดของ Nastasi and Schensul (2005) ซึ่งประเด็นการสนทนาดังกล่าว ได้แก่ สถานการณ์การจัดการขยะของผู้สูงอายุ และแนวทางการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชน

ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยการจัดเวทีประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชนบ้านปางต้นผึ้ง อบต. บ้านด่านนาขาม และผู้วิจัยร่วมกันสร้างรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม และร่วมกันรับผลประโยชน์จากรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ประชุมชี้แจงรายละเอียดและแนวทางการดำเนินงานวิจัยแก่ผู้ร่วมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ประสานงานกับผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชนบ้านปางต้นผึ้ง และ อบต.บ้านด่านนาขาม เพื่อชี้แจง

วัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึง วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อยในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง เกี่ยวกับประเด็นการจัดการขยะ ปัญหาเรื่องขยะในชุมชน และแนวทางการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในชุมชน

2.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมกลุ่มย่อยในเรื่องการจัดการขยะของบ้านปางต้นผึ้ง มาประชุมกลุ่มย่อยกับผู้นำชุมชน และตัวแทนผู้สูงอายุ บ้านปางต้นผึ้ง และตัวแทน อบต.บ้านด่านนาขาม เพื่อหารือเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม

2.3 ประชุมกลุ่มย่อยกับผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้สูงอายุและผู้นำชุมชนบ้านปางต้นผึ้ง เครือข่ายระดับท้องถิ่น เจ้าอาวาสวัดปางต้นผึ้ง และ อบต.บ้านด่านนาขาม เพื่อพิจารณาสร้างรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม รวมถึงวิธีดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลเชิงคุณภาพจากการประชุมกลุ่มย่อย และการจัดเวทีเพื่อหารือ มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการใช้หลักการตีความ (Interpretive Analysis) และมีการประมวลผลข้อมูลโดยแบ่งออกตามประเด็นที่ทำการศึกษา คือ สถานการณ์การจัดการขยะในปัจจุบัน รูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสม ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ซึ่งจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาเป็นหลัก

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานการณ์การจัดการขยะในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ พบว่า การจัดการขยะทั่วไปจะทิ้งข้างทางและตามป่า แต่บางส่วนมีการนำขวดน้ำพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วไปทำที่ตักแมลงวันทองใช้ในสวน และมีส่วนน้อยที่มีการแยก

ขยะรีไซเคิลนำไปขาย สำหรับการจัดการขยะสำหรับขยะอันตรายจะนำไปฝังดิน ดังเสียงสะท้อนของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ชาวบ้านยังไม่มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ เลยทำให้เอาขยะไปทิ้งตามข้างทางหรือตามป่า ขยะอันตรายเอาไปฝังดิน” นายบุญธรรม จินดา

(สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2560)

“ที่บ้านก็จะแยกขยะรีไซเคิลเพื่อเอาไปขายให้กับนายแว พ่อค้ารถเร่จากหมู่ 6 แต่ขยะประเภทอื่น ๆ ก็จะไม่ได้อะไรไปทิ้งตามทาง” นางแก้วมา เทพมงคล

(สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2560)

“ที่บ้านจะใช้ขวดน้ำพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วไปทำที่ปักแกลงวันทองในสวน ขยะที่ขายได้ก็แยกขาย แต่ถ้าขายไม่ได้ก็จะเอาไปทิ้งตามริมทาง” นางสุพิน ปานถุง

(สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2560)

ภาพที่ 1 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สถานการณ์การจัดการขยะในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง

ที่มา : วรริตรา ดวงตาน้อย, 2560

ตอนที่ 2 รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

คณะผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยดำเนินการดังนี้

1. จัดเวทีค้นหาวิธีการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยสร้างเวทีประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และผู้นำชุมชนบ้านปางต้นผึ้ง และอบต.บ้านด่านนาขาม ซึ่งพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความต้องการที่หลากหลาย ได้แก่ ธนาคารขยะ ตลาดนัดขยะ การทอดผ้าป่าขยะ การนำขยะไปแลกเปลี่ยนผลการทำหรือสรุปว่า รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม คือการจัดตั้งธนาคารขยะชุมชนคนปางต้นผึ้ง

2. คณะผู้วิจัยวางวิธีการในการบริหารจัดการขยะด้วยธนาคารขยะ โดยใช้แนวคิดองค์การและการจัดการ (POSDC) ดังนี้

2.1 การวางแผน (Planning) เป็นการวางแผนด้านเป้าหมายและทรัพยากร เป้าหมายของการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมโดยใช้รูปแบบธนาคารขยะ ซึ่งขับเคลื่อนโดยผู้สูงอายุมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการจัดการขยะในชุมชนแบบถูกวิธี เพื่อช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน ทำให้สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนดีขึ้น รวมถึงมีเป้าหมายเพื่อสร้างหมู่บ้านต้นแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม สำหรับด้านทรัพยากรเป็นการวางแผนการใช้ทรัพยากร ได้แก่ ด้านบุคลากร มีการวางแผนให้มีการบริหารงานภายในธนาคารขยะโดยอาศัยการดำเนินงานจากผู้สูงอายุหมู่ 10 ร่วมกับผู้นำชุมชน อบต.บ้านด่านนาขาม และคณะวิทยากรจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี สำหรับด้านเงินทุน มีการวางแผนที่จะใช้เงินทุนเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาซึ่งธนาคารขยะ จากการสนับสนุนเงินทุนของโครงการวิจัยรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมูลค่าในกลุ่มผู้สูงอายุและนักเรียน ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เพื่อนำไปใช้ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการธนาคารขยะเริ่มแรก เช่น ตาชั่ง ตาช่าย กระจอบ เครื่องคิดเลข สมุดบัญชีต่าง ๆ อุปกรณ์เครื่องเขียน เป็นต้น

2.2 การจัดองค์การ (Organizing) ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดโครงสร้างองค์กรและกำหนดหน้าทำงานในฝ่ายต่าง ๆ ของธนาคารขยะ โดยได้ทำการหารือกับผู้นำชุมชนและผู้สูงอายุหมู่ 10 จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการ

ดำเนินงานทั้งหมด 17 คน 1 หน่วยงานประกอบด้วย ฝ่ายที่ปรึกษา จาก 2 ภาคส่วน ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จำนวน 3 คน และหน่วยงานจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 1 หน่วยงาน ฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย ผู้จัดการธนาคาร 2 คน รองผู้จัดการธนาคาร 2 คน และฝ่ายปฏิบัติการ ประกอบด้วย 3 แผนกย่อย ได้แก่ แผนกคัดแยก/ซังน้ำหนักร จำนวน 6 คน แผนกจดบันทึก จำนวน 2 คน แผนกการเงิน จำนวน 2 คน ตามร่างโครงสร้างคณะกรรมการธนาคารขยะ

2.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) ผู้วิจัยได้จัดเวทีประชุมร่วมกับผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน และตัวแทนจาก อบต.บ้านดำนานาขาม ณ วัดปางต้นผึ้ง หมู่ 10 เพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานธนาคารขยะ โดยจะทำการคัดเลือกคณะกรรมการที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานต่าง ๆ โดยวิธีการให้ผู้สูงอายุเสนอชื่อตัวเอง และสามารถเสนอชื่อผู้สูงอายุท่านอื่น

ภาพที่ 2 การจัดเวทีสรรหาคณะกรรมการดำเนินงานธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง
ที่มา : วริศรา ดวงตาน้อย, 2561

3. ทดลองใช้วิธีการบริหารงานภายในธนาคารขยะชุมชนคนปางต้นผึ้ง โดยผู้วิจัยได้ร่วมกับผู้จัดการธนาคารขยะได้ทำการอำนวยการ (Directing) เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนจะเริ่มดำเนินการธนาคารขยะ โดยการอำนวยการแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ประเมินความพร้อมของสถานที่ โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้จัดการธนาคารขยะได้ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การเลือกสถานที่ที่จะใช้ในการจัดตั้งธนาคารขยะ ซึ่งสถานที่ของธนาคารขยะจะต้องสามารถเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลได้ สามารถป้องกันฝน ป้องกันแดด รวมทั้งต้องมีพื้นที่ที่เพียงพอต่อการจัดแยกประเภทขยะแต่ละประเภทได้ โดยผลการหารือ พบว่า ผู้สูงอายุและคนในชุมชน ได้เสนอให้จัดตั้งธนาคารขยะชุมชนคนปางต้นผึ้ง ณ ศาลาวัดปางต้นผึ้ง

ระยะที่ 2 จัดสถานที่ โดยผู้วิจัยร่วมกับผู้จัดการธนาคารขยะและกลุ่มผู้สูงอายุ ได้ร่วมกันจัดสถานที่เพื่อเตรียมความพร้อมในการเปิดดำเนินงานธนาคารขยะ ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2561 ทั้งนี้ ผู้จัดการธนาคารขยะได้ทำการประสานงาน และทำการนัดหมายตัวแทนผู้สูงอายุและผู้วิจัยในการเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดพร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดแบ่งพื้นที่เพื่อใช้ในการจัดเก็บขยะในแต่ละประเภท

ระยะที่ 3 ชักซ้อมความเข้าใจ ทางผู้วิจัยร่วมกับผู้จัดการธนาคารได้ร่วมกันกำหนดวันเพื่อชักซ้อมความเข้าใจ และมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานจริง ให้กับคณะกรรมการธนาคารขยะในฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานในส่วนที่ตนเองได้รับผิดชอบตามโครงสร้างของธนาคารขยะได้อย่างถูกต้อง

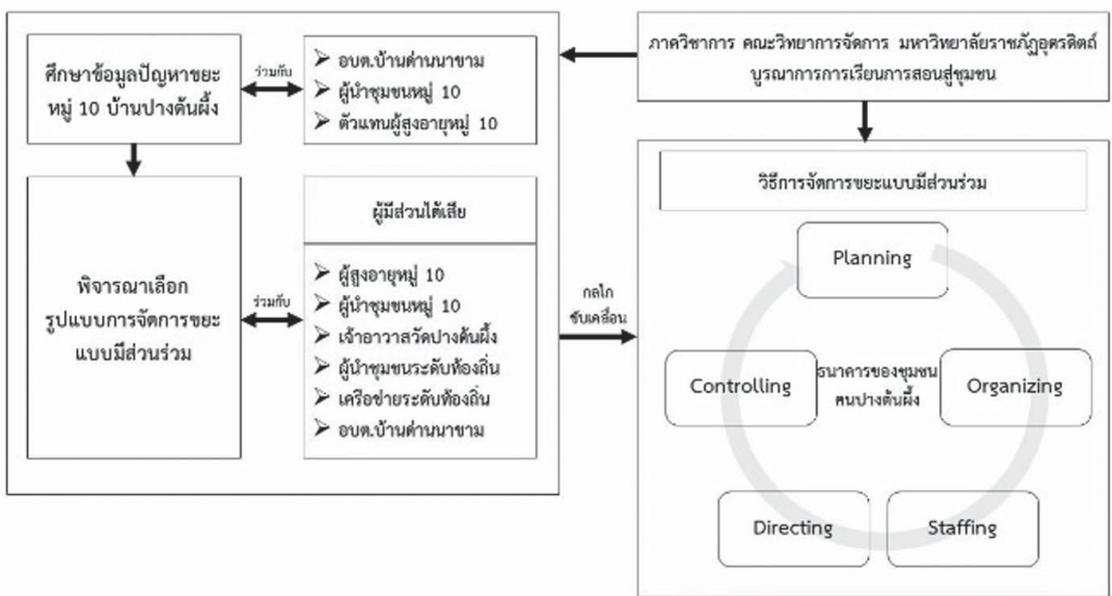
ระยะที่ 4 เริ่มดำเนินการ ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2561 เป็นวันเปิดธนาคารขยะ ซึ่งได้มีพิธีเปิดธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง ซึ่งมีผู้มาร่วมในงานได้แก่ ผู้สูงอายุหมู่ที่ 10 ผู้นำชุมชน คณะวิทยากรจัดการ ทีมผู้วิจัยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งตัวแทนหมู่บ้านต่าง ๆ และได้ดำเนินงานรับซื้อขยะจากผู้สูงอายุเป็นวันแรก ทั้งนี้ในการเปิดธนาคารขยะชุมชนคนปางต้นผึ้ง จะเปิดดำเนินงานทุกเดือน เดือนละหนึ่งครั้งซึ่งจะตรงกับวันที่ อบต.บ้านดำนานาขาม ได้กำหนดให้เป็นวันรับเบี้ยผู้สูงอายุ ทั้งนี้ก่อนถึงวันจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ ผู้จัดการธนาคาร และผู้ใหญ่บ้านหมู่ 10 จะทำการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุได้ทราบถึงการเปิดดำเนินการของธนาคารขยะ เพื่อให้ผู้สูงอายุเตรียมขยะมาขายในวันดังกล่าว

ภาพที่ 3 เปิดธนาคารขยะ และเริ่มดำเนินงานธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง
ที่มา : วรพรรณ รัตนทรงธรรม, 2561

4. การประเมินวิธีการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม ภายหลังจากที่ธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง ได้เปิดดำเนินงานไปแล้ว 3 เดือน ผู้จัดการธนาคารขยะร่วมกับผู้วิจัย ลงพื้นที่เพื่อทำการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของธนาคารขยะ โดยการสอบถามจากผู้นำชุมชนและประชาชนหมู่ 10 พบว่า ผู้สูงอายุหมู่ 10 สามารถจัดการขยะในชุมชนแบบถูกวิธีได้ ปริมาณขยะในบ้านปางต้นผึ้งลดลง สิ่งแวดล้อมภายในบ้านปางต้นผึ้งดีขึ้น

จากกระบวนการข้างต้นทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุหมู่ที่ 10 บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยการจัดตั้งธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามภาพที่ 4 ดังนี้

ภาพที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง
ที่มา : วริศรา ดวงตาน้อย และวรพรรณ รัตนทรงธรรม, 2560

สรุปผล

จากการศึกษารูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุ: กรณีศึกษา บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ สรุปผลการศึกษาได้ว่า สถานการณ์การจัดการขยะในกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ สำหรับขยะอันตรายจะนำไปฝังดิน ขยะทั่วไปจะทิ้งข้างทางและตามป่า แต่บางส่วนมีการนำขวดน้ำพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วไปทำที่ดักแมลงวันทองใช้ในสวน และมีส่วนน้อยที่มีการแยกขยะรีไซเคิลนำไปขาย สำหรับรูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ผู้วิจัยได้ค้นหารูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดเวทีคันทวีวิธีการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม
2. ร่างวิธีการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แนวคิดองค์การและการจัดการ (POSDC)
3. ทดลองใช้วิธีการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม และ
4. การประเมินวิธีการในการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วม พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุหมู่ที่ 10 บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ใช้วิธีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดทำเป็นธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มมูลค่าในกลุ่มผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาบ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. สถานการณ์การจัดการขยะในปัจจุบันของกลุ่มผู้สูงอายุบ้านปางต้นผึ้ง ในตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

สถานการณ์การจัดการขยะในปัจจุบันของกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ส่วนใหญ่มีการจัดการขยะแบบผิดวิธี โดยวิธีการจัดการขยะที่นิยมปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดการขยะโดยวิธีการฝังกลบขยะ ซึ่งวิธีการฝังกลบดังกล่าวยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะน้ำและดิน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนอีกด้วย และผู้สูงอายุยังมีการจัดการขยะโดยมีการนำขยะเข้าไปทิ้งในป่า จากภาพรวมของสถานการณ์การจัดการขยะ พบว่า เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องการจัดการขยะที่ถูกวิธี สอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เตชะ (2557) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชน ในตำบลเลม็ด อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การกำจัดมูลฝอยของประชาชน และหาแนวทางและมาตรการในการกำจัดมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเลม็ด อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษา พบว่า ตำบลเลม็ด อำเภอยายา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่มีปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย กล่าวคือ ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะ และบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน รวมถึงมีวิธีการจัดการขยะในครัวเรือนโดยวิธีการเผา โดยสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากประชาชนไม่มีความรู้ในเรื่องของการคัดแยกมูลฝอย ดังนั้น ความรู้ที่ประชาชนมีความต้องการเพิ่มเติมมากที่สุด คือ วิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธี

2. รูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์

รูปแบบการบริหารจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ บ้านปางต้นผึ้ง ตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรดิตต์ ได้ใช้วิธีการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมโดยการจัดทำเป็นธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง ทั้งนี้ในการดำเนินงานของธนาคารขยะชุมชน คนปางต้นผึ้ง ได้ใช้แนวคิดเชิงวิชาการในด้านการจัดการองค์การมาใช้ในการบริหารงาน ประกอบด้วย

การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) และการควบคุมการทำงาน (Controlling) ซึ่งจะทำให้ธนาคารชยะชุมชน คนปางตันฝั่งสามารถดำเนินงานได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งได้สอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2553) ที่ได้อธิบายว่าการจัดการเป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุมการทำงานของสมาชิกในองค์การ และ การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้ขององค์การ และนอกจากนี้รูปแบบการบริหารจัดการชยะแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งในรูปแบบของธนาคารชยะ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิธร จันทรเทียนและคณะ (2555) พบว่า โครงการธนาคารเป็นรูปแบบการจัดการชยะแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนได้ และช่วยลดปัญหาการจัดการชยะที่เป็นปัญหาสำคัญทางด้านสิ่งแวดล้อมของมหาวิทยาลัยได้ด้วย และยังคงสอดคล้องกับการศึกษาของ สุณิรัตน์ ยั่งยืน และคณะ (2556) พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการจัดตั้งธนาคารชยะในชุมชนในระดับมากและอยากให้มีการดำเนินการของธนาคารชยะอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผนการจัดตั้งธนาคารชยะ การคัดเลือกธนาคาร รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในธนาคารชยะ ทำให้ประชาชนรู้จักวิธีคัดแยกชยะได้อย่างถูกต้องมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาชยะของชุมชน และช่วยสร้างรายได้ให้กับประชาชน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wulandari และคณะ (2017) ที่กล่าวว่า ธนาคารชยะเป็นการสร้างความร่วมมือที่เข้มแข็งของสมาชิกในชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สะอาด และยังคงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในท้องถิ่นจากการนำชยะที่ไร้ค่ามาขายให้กับธนาคารชยะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wijayanti และ Suryani (2015) ที่ระบุว่า ธนาคารชยะเป็นรูปแบบการจัดการชยะที่สนับสนุนให้ชุมชนเกิดการพึ่งพาตนเองในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอย่างยั่งยืน

ผลกระทบที่เกิดจากงานวิจัย

1. ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของธนาคารชยะ พบว่า การดำเนินงานของธนาคารชยะสามารถขยายผลจากหมู่บ้านต้นแบบหมู่ที่ 10 ไปยังหมู่บ้านอื่นได้ โดยจากการติดตามการดำเนินงานของนักวิจัยพบว่ามีเสียงสะท้อนจากคนหมู่บ้านอื่นสนใจที่จะเข้ามาร่วมในกิจกรรมของธนาคารชยะ แล้วยังมีกลุ่มคนวัยอื่นที่ไม่ใช่ผู้สูงอายุก็น่าจะมีส่วนร่วมด้วย
2. ในเชิงวิชาการ นักวิจัยได้มีการบูรณาการงานวิจัยร่วมกับการเรียนการสอน และการบริการวิชาการ โดยให้นักศึกษาในหลักสูตรบัญชีบัณฑิต ร่วมออกแบบระบบบัญชี และเอกสารที่ใช้ในธนาคารและชมรม รวมทั้งการไปให้ความรู้กับคณะกรรมการดำเนินงานของธนาคารชยะ

ข้อเสนอแนะ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนับสนุนให้มีการจัดการชยะในพื้นที่สามารถนำรูปแบบของธนาคารชยะไปใช้ในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วน ได้แก่ ผู้สูงอายุที่เป็นคณะกรรมการดำเนินงานธนาคารชยะ ผู้สูงอายุทั่วไป ผู้นำชุมชนระดับท้องถิ่น เจ้าอาวาสวัด ผู้นำระดับท้องถิ่น เครือข่ายระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล และภาควิชาการ
2. จากการศึกษาข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ตำบลบ้านด่านนาขามขาดการบูรณาการในเรื่องการแก้ไขปัญหัชยะในระดับท้องถิ่นอย่างแท้จริง ทำให้ภาระอยู่กับ อบต. บ้านด่านนาขามซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบเรื่องชยะและใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหัชยะใน ระดับท้องถิ่นจึงควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหัชยะไปด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือร่วมรับผิดชอบของประชาชน ชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน
3. ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้สูงอายุรวมถึงประชาชนในตำบลบ้านด่านนาขาม ยังขาดความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนที่ถูกวิธี ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามาเสริมสร้างความรู้ในเรื่องการจัดการขยะแบบถูกวิธีให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดการขยะตั้งแต่ในระดับครัวเรือนไปจนถึงระดับชุมชนได้อย่างถูกหลักสุขาภิบาล

4. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์ทางการเงินของขยะที่สามารถนำกลับมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้โดยศึกษาถึงรายได้ที่เกิดจากการนำขยะจากธนาคารขยะไปจำหน่ายให้แก่ผู้รับซื้อขยะ ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าที่ชัดเจน เพราะสามารถแสดงมูลค่าของขยะในรูปจำนวนเงินได้ ส่งผลต่อความมั่นใจที่จะเลือกแนวทางการแยกประเภทขยะแบบถูกวิธีก่อนที่จะนำขยะไปทิ้ง

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมมลพิษ. (2556). *รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2555*. กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมควบคุมมลพิษ. (2560). *แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ.2559-2560)*. สืบค้น 22 กันยายน 2561, จาก <http://infofile.pcd.go.th/waste/ThaiPlans withoutWaste.pdf?CFID=1771961&CFTOKEN=55917345>

กานต์ นาคะพงษ์ และคณะ. (2560). รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยใช้กระบวนการพาทีก. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 11(1), 160-170.

นัยนา เดชา. (2557). *การมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนในตำบลเลม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ.2560 “*สถานการณ์ขยะมูลฝอยของจังหวัดอุดรดิตถ์*”. น.16-22. สำนักทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรดิตถ์.

พิรยา วัชโรทัย. (2556). *การจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง ปี 2556*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมคิด บางโม. (2553). *องค์กรและการจัดการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.

สุณิรัตน์ ยิ่งยืน และคณะ. (2556). *การวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการจัดการธนาคารขยะของชุมชนบ้าน หัวหนอง ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขาม. *แผนงานกองการสวัสดิการและสังคม*. 2560. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดำนานาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์.

Nastasi, B. K. and Schensul, S. L. (2005). “Contributions of qualitative research to the validity of intervention research”, *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.

Wijayantia, D.R and Suryania.S. (2015). *Waste Bank as Community-based Environmental Governance: A Lesson Learned from Surabaya*. Procedia-Social and Behavioral.

Wulandari, D, Utomo, S.H และ Narmaditya, B.S. (2017). Waste Bank: Waste Management Model in Improving Local Economy. *International Journal of Energy Economics and Policy*.

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง ร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

DEVELOPMENT OF A FLIPPED CLASSROOM MODEL INTEGRATED WITH FLEXIBLE
LEARNING TO ENCOURAGE INFORMATION, MEDIA AND TECHNOLOGY SKILLS
FOR UNDERGRADUATE

วุฒินันท์ น้อยหัวหาด*

Voottinanth Noiuhad*

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์

Assistant Professor Tipparat Sittiwong, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอนทางเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 15 ท่าน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ 38 คน ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน แบบประเมินความสอดคล้องรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ แบบประเมินรับรองคุณภาพรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบบทดสอบ แบบสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าร้อยละ, Rating scale และ t-test

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

* Student in Department of Educational Technology and Communications Faculty of Education, Naresuan University

ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบฯ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบหลัก และ 60 องค์ประกอบย่อย โดยองค์ประกอบหลักด้านบริบทมี 8 ด้าน คือ 1. ด้านผู้สอน, 2. ด้านผู้เรียน, 3. ด้านเนื้อหาวิชา, 4. ด้านวิธีการสอน, 5. ด้านสื่อการสอน, 6. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ, 7. ด้านการประเมินผล และ 8. ด้านเป้าหมาย และ องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการมี 2 ด้าน คือ ด้านขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน มีความเห็นรับรองคุณภาพของรูปแบบฯ ทุกองค์ประกอบ 3) ประสิทธิภาพของการเรียนรู้ด้วยรูปแบบฯ เท่ากับ 82.85/84.52 โดยที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน 4) ผู้เรียนมีความคิดเห็น และความพึงพอใจในการเรียนด้วยรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากทุกด้าน

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี 2561

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทาง, การเรียนแบบยืดหยุ่น

ABSTRACT

This research examined research by Research and Development method, and aimed to develop a flipped classroom integrated with flexible learning model to encourage information, media, and technology skills for undergraduate. The participants were 15 instructors of educational technology, 38 Uttaradit Rajabhat University students, Nine Professionals and Seven Experts The research instruments were a questionnaire on the evaluation form on the relevance of the model components, an achievement test, a satisfaction questionnaire, an evaluation form for certification of model. The obtained data were analyzed by analysis of multiple-choice evaluation form, mean, standard deviation, percentage Rating scale and t-test.

The results of the study revealed the following. 1) A Flipped Classroom Model Integrated with Flexible Learning to Encourage Information, Media and Technology Skills for Undergraduate consisted of ten main components and 60 sub-components. The First components were the component of Context with eight components: 1.1 Educator, 1.2 Student, 1.3 Subject, 1.4 Instruction, 1.5 Media, 1.6 Information Technology, 1.7 Assessment, 1.8 Learning Outcome. The second were the component of Process with two components: Steps of Learning and Class activity 2) Seven experts certificate of quality model of all components. 3) The results revealed that model efficiency was 82.85/84.5. The achievement after learning of students, higher than pretest at the .05 level of significance. And Skills in information and communication technologies of students are in high level. 4) Overall, students have opinions and satisfaction in learning with many levels in all aspects.

Capacity Building Program for New Researcher 2018 from National Research Council of Thailand (NRCT)

Keywords : Flipped Classroom Model, Flexible Learning

บทนำ

ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบก้าวกระโดด ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของโลก เกิดความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลก ศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การกำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2573 ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และยุทธศาสตร์การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา กำหนดให้มีรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อใช้เป็นรายวิชาพื้นฐานในการพัฒนาบัณฑิต ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้มีอย่างน้อย 30 หน่วยกิต (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน, 2550) ในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 ซึ่งกำหนดให้มีรายวิชาศึกษาทั่วไป เรียนใน 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้มีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม, 2) ด้านความรู้, 3) ด้านทักษะทางปัญญา, 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, 2557) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จะจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาทุกคน โดยที่พฤติกรรมการเรียนรู้ และทัศนคติในการเรียนรู้ของ นักศึกษาในแต่ละหลักสูตรย่อมแตกต่างกัน นอกจากนี้แล้ว นักศึกษาบางส่วนยังมีความพร้อมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศต่างกัน ซึ่งอาจจะมีผลมาจากสภาพ

เศรษฐกิจ ฐานะของครอบครัว หรือจากความสามารถในการใช้งานของตัวนักศึกษาเอง รวมถึงปัญหาที่มาจาก การจัดกลุ่มเรียนที่อาจมีทั้งการเรียนกลุ่มย่อยตาม หลักสูตร และการเรียนกลุ่มใหญ่หลายหลักสูตร หากการจัดการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ก็จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยเช่นกัน

ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนที่ถูกคิดค้นขึ้นจากประสบการณ์ การสอนในชั้นเรียนของ Jonathan Bergmann และ Aaron Sams เริ่มจากที่มือนักเรียนบางส่วนในห้องเรียน ถูกดึงไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถเข้าห้องเรียน ได้ครบถ้วน หรือกิจกรรมต่างที่ต้องใช้เวลาในการเดินทาง หรือแม้กระทั่งเนื้อหาวิชาที่ใช้เวลาในการทำความเข้าใจ มาก ๆ จนไม่สามารถจัดได้หมดในชั่วโมงเรียน (จิตรรา สุขเจริญ, 2556) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง ทำให้ห้องเรียนเต็มไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งยังช่วยเพิ่มเวลาพบหน้า ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้สอนช่วยเหลือ ผู้เรียน ผสมเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ช่วยให้ได้เรียนรู้ ตามธรรมชาติของมนุษย์ (วิจารณ์ พานิช, 2556) จาก คุณลักษณะเด่นของห้องเรียนกลับทาง ที่ซึ่งสามารถ สนับสนุนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีในทุกที่ทุกเวลา หากมีการศึกษาและนำคุณลักษณะของการเรียนรู้ดังกล่าวเข้ามาประยุกต์ใช้งานอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ พฤติกรรม ทัศนคติ โอกาส และความพร้อมในการใช้งาน เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ อุดรดิตต์ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี

การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นถึงการให้ผู้เรียนมีอิสระในการ เรียนตามศักยภาพความสนใจและความถนัดของตนเอง โดยการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการเลือกและวิเคราะห์ ข้อมูล สารสนเทศ รู้จักวางแผนการใช้สารสนเทศให้เกิด ประโยชน์และตรงกับความต้องการมากที่สุด (สุนทร

สกุลพรหมณ์ และสุรัชย์ ประเสริฐสรวย, 2558) อาจจะได้พบได้ในกลุ่มผู้เรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับสูง โดยจะเลือกเรียนวิชาที่ตนสนใจ โดยจะเลือกเรียนในเวลาและสถานที่ที่ตนสะดวก มักจะเลือกแหล่งค้นคว้าข้อมูลจากที่ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของตน (พัชรินทร์ ม. รัตนพล, 2551) ดังนั้นการเรียนแบบยืดหยุ่นคือการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ตามแบบที่ตนเองสะดวก ตรงตามความต้องการ โดยมีผู้สอนคอยอำนวยความสะดวกในการจัดเตรียม แนะนำถึงแหล่งการเรียนรู้ และมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

หากมีการพัฒนารูปแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่นขึ้นอย่างดีพอ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ๆ และมีประสิทธิภาพสูงให้กับนักศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ในด้านสาขาวิชาที่เรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ ทัศนคติในการเรียน รวมไปถึงโอกาสในการเข้าถึงและความพร้อมในการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศของแต่ละคน จะช่วยให้ผู้สอนแต่ละคนสามารถจัดการเรียนการสอนที่ช่วยเน้นให้นักศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

2. เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ซึ่งมี 7 ขั้นตอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2557) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. **ศึกษาองค์ความรู้ แนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบฯ แหล่งข้อมูล** คือเอกสารสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้คือ การจัดการเรียนรู้แบบอีเลิร์นนิ่ง (E-Learning), เอ็มเลิร์นนิ่ง (M-Learning), ห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom), การเรียนแบบยืดหยุ่น (Flexible Learning), กิจกรรมการเรียนการสอน, การจัดการและสื่อการสอน, การประเมินผลทางการศึกษา บันทึกลงและรายงานผลการสอน มคอ.3 และมคอ.5, ปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอน และแนวโน้มการพัฒนาการเรียนการสอน **ประชากร** คือผู้สอนทางเทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. **สำรวจปัญหาและความต้องการ การพัฒนารูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่าง** คืออาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จำนวน 5-10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 385 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. **พัฒนากรอบแนวคิดรูปแบบฯ แหล่งข้อมูล** คือ 1. แนวคิดที่ได้จากชั้นที่ 1 ศึกษาองค์ความรู้ และ 2. ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นที่ 2 สำรวจปัญหาและความต้องการ

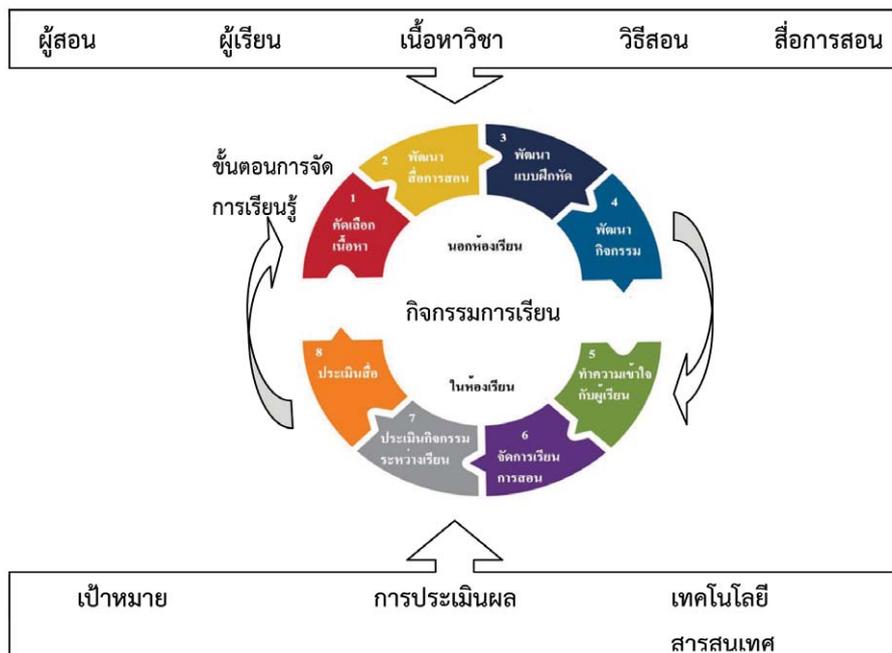
4. **ประเมินรูปแบบฯ ประชากร** คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่าน ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 4 ท่าน และ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 5 ท่าน

5. **พัฒนาร่างต้นแบบรูปแบบฯ ประชากร** คือ

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย

6. **ทดสอบรูปแบบฯ แหล่งข้อมูล** คือ เนื้อหา และ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของบทเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น **กลุ่มตัวอย่าง** คือ 1) นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่เคยลงทะเบียนเรียนในวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น โดยการเลือกแบบเจาะจง และ 2) นักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยการเลือกแบบเจาะจง

7. **ปรับปรุงและเขียนรายงานการพัฒนา รูปแบบฯ แหล่งข้อมูล** คือ 1) ผลการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน, 2) คุณภาพของรูปแบบ, 3) ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักศึกษา และ 4) ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการเรียนรู้ด้วยรูปแบบฯ

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารายละเอียดประกอบของรูปแบบฯ

รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนแบบยืดหยุ่น เพื่อส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง องค์ประกอบและกระบวนการสอน ที่เน้น การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาผ่านสื่อการสอนที่ผู้สอนสร้างขึ้นผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตนอกเวลาเรียน และจัดกิจกรรมเสริมความรู้ และทำ แบบฝึกหัดในชั้นเรียน ภายใต้การดูแลของผู้สอน ซึ่งผู้สอนออกแบบให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จำนวนมากพอ เพื่อให้

ผู้เรียนมีความสามารถในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้สารสนเทศได้อย่างสร้างสรรค์

องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบไปด้วย 10 องค์ประกอบหลัก และ 60 องค์ประกอบย่อย โดย 8 องค์ประกอบหลักด้านบริบท คือ 1) ด้านผู้สอน 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านเนื้อหาวิชา 4) ด้านวิธีการสอน 5) ด้านสื่อการสอน 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ 7) ด้านการประเมินผล 8) ด้านเป้าหมาย และ 2 องค์ประกอบหลักด้านกระบวนการ คือ 1) ด้านขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ และ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผลการหาคุณภาพของรูปแบบฯ มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อความสอดคล้องของรูปแบบฯ

รายละเอียดของรูปแบบ	ค่าร้อยละ	ความหมาย
บริบททั่วไปของการพัฒนารูปแบบฯ	94.45	สอดคล้อง
องค์ประกอบหลัก 8 องค์ประกอบ	100.00	สอดคล้อง
องค์ประกอบหลัก 2 องค์ประกอบ	88.89	สอดคล้อง
องค์ประกอบย่อย 47 องค์ประกอบ	100.00	สอดคล้อง
องค์ประกอบย่อย 9 องค์ประกอบ	88.89	สอดคล้อง
องค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ	77.78	สอดคล้อง

ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นด้านความสอดคล้องของบริบททั่วไปของการพัฒนารูปแบบฯ คิดเป็นร้อยละ 94.45 ในขณะที่มีความคิดเห็นร้อยละ 100.00 ใน

8 องค์ประกอบหลัก โดยที่มีความคิดเห็นร้อยละ 100.00 ใน 47 องค์ประกอบย่อย

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบฯ

รายละเอียดของรูปแบบ	ค่าร้อยละ	ความหมาย
บริบททั่วไปของการพัฒนารูปแบบฯ	87.5	รับรอง
องค์ประกอบหลักของรูปแบบฯ 10 องค์ประกอบ	100.00	รับรอง
องค์ประกอบย่อยของรูปแบบฯ 60 องค์ประกอบ	100.00	รับรอง

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นรับรองรูปแบบฯ ในทุกองค์ประกอบ

ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบฯ

ตารางที่ 3 แสดงผลทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบฯ

จำนวน นักศึกษา	คะแนนเฉลี่ย				คะแนนเฉลี่ย ระหว่างเรียน (60)	คะแนนเฉลี่ย หลังเรียน (60)	ประสิทธิภาพ	
	หน่วยที่ 1 (15)	หน่วยที่ 2 (15)	หน่วยที่ 3 (15)	หน่วยที่ 4 (15)			ร้อยละ (E ₁)	ร้อยละ (E ₂)
38	12.32	12.16	13.18	12.05	49.71	50.71	82.85	84.52

จากการดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบฯ มีประสิทธิภาพ (E₁/E₂) เท่ากับ 82.85/84.52 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ

	n	\bar{X}	SD	t	P
คะแนนก่อนเรียน	38	30.24	4.18	18.01*	0.00
คะแนนหลังเรียน	38	43.76	4.41		

จากการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบฯ ก่อนเรียนและหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 30.24 คะแนน และ 43.76 คะแนน ตามลำดับ โดยคะแนนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้เรียนเมื่อเรียนด้วยรูปแบบ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการประเมิน
1. ทักษะด้านสารสนเทศ (Information Literacy)	4.31	0.67	มาก
2. ทักษะด้านการสื่อสาร	4.26	0.69	มาก

และเมื่อดำเนินการผลการวัดทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลังจากจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบฯ พบว่า นักศึกษามีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบฯ

ตารางที่ 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักศึกษา ที่เรียนด้วยรูปแบบฯ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการประเมิน
ความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน	3.80	0.75	มาก
ความคิดเห็นที่มีต่อผู้สอน	4.09	0.71	มาก
ความคิดเห็นที่มีต่องาน/การบ้านในวิชา	3.67	0.79	มาก
ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม	3.82	0.82	มาก
ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการสอน	4.09	0.67	มาก

ผลการศึกษาพบว่า 1. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา 2 ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรม และ 3. ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการสอนของนักศึกษา ที่เรียนด้วยรูปแบบฯ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

การอภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย นำเสนอเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบฯ ประกอบด้วย 1) ด้านผู้สอน (Educator/ instructor), 2) ด้านผู้เรียน (Student) 3) ด้านเนื้อหาวิชา (Subject), 4) ด้านวิธีการสอน (Instruction), 5) ด้านสื่อการสอน (Media), 6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ (Information technology) 7) ด้านการประเมินผล (Assessment), 8) ด้านเป้าหมาย (Learning Outcome), 9) ด้านขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ (Steps of Learning) และ 10) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Class activity) จากผลการวิจัยจะพบว่าองค์ประกอบของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น มาจากการศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และการวิเคราะห์สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำองค์ประกอบต่าง ๆ มาขอความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญฯ ๆ หลายครั้ง ด้วยเทคนิคเดลฟาย จนทำให้ได้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง และมีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และเกิดทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 กับผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. ผลการหาคุณภาพของรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นรับรองคุณภาพของรูปแบบฯ ในทุกองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันททิพย์ ลีลิตธรรม (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการเรียนรู้นวัตกรรมในห้องเรียนกลับทางร่วมกับเทคโนโลยีการเรียนรู้นวัตกรรมวันตภาพโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้นวัตกรรมร่วมมือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการเรียนรู้นวัตกรรมในห้องเรียนกลับทางร่วมกับเทคโนโลยี

การเรียนรู้นวัตกรรมวันตภาพโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้นวัตกรรมร่วมมือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยได้กรอบแนวคิดที่มีชื่อว่า “DeFlipp With UL Model” ผลการประเมินความเหมาะสมของกรอบแนวคิดการเรียนรู้นวัตกรรมที่สังเคราะห์ขึ้น พบว่านำไปเป็นต้นแบบได้ และสุนทรี สุกุลพราหมณ์ และสุรชัย ประเสริฐสรวย. (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบยืดหยุ่นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า 1) รูปแบบการเรียนแบบยืดหยุ่นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสามารถนำไปใช้ได้โดยผ่านการรับรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ ผู้สอน มิติของความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ และผู้เรียน

3. ผลการศึกษาการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยทดลองใช้รูปแบบฯ กับกลุ่มนักศึกษา จำนวน 38 คน มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 82.85/84.52 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบฯ ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสาร และสื่อที่ผู้สอนมอบหมายมาก่อนเรียน ในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนผู้สอนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และตอบคำถามผู้เรียนได้ตรงกับข้อสงสัย หรือข้อค้นพบ ทั้งเป็นกลุ่ม และรายบุคคล เป็นผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ในระหว่างทำกิจกรรมและเรียนรู้ได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของประยูร วงศ์จันทร์, วรณศักดิ์ พิจิตร บุญเสริม, ควันเทียน วงศ์จันทร์, วรวิทย์ ชาญวิรัตน์, อุไรวรรณ พรายมี, และสุภารัตน์ อ่อนก้อน (2560) ในการศึกษาวิจัยเรื่องการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้วิธีเรียนรู้นวัตกรรมในห้องเรียนกลับด้าน พบว่า พัฒนาการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้วิธีเรียนรู้นวัตกรรมในห้องเรียนกลับด้าน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.67/90.33

ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี สุกุลพราหมณ์ และสุรชัย ประเสริฐสรวย. (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบยืดหยุ่นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คุณภาพผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาอยู่ในระดับดี

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบฯ
ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา, ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมและ ความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการสอนของนักศึกษา ที่เรียนด้วยรูปแบบฯ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรী สกฤษพรหมณ์ และสุรัชย์ ประเสริฐสรวย. (2558) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบยืดหยุ่นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนแบบยืดหยุ่นอยู่ในระดับมาก และอัจฉรา เขยเชิงวิทย์ (2560) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านเครือข่ายสังคม พบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนโดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบฯ ไปประยุกต์ใช้
ควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้สอน (Educator/Instructor) ต้องมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบ ผู้สอนจะต้องตอบคำถามที่ว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องคอยสอนหรือแนะนำ เอากิจกรรมนั้นออกจากห้องเรียนให้ผู้เรียนไปทำที่บ้าน เพื่อให้สามารถใช้เวลาร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ผู้เรียน (Student) ผู้เรียนตามรูปแบบอาจมีปัญหาในการปรับตัว และทำความเข้าใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ ดังนั้นในการนำรูปแบบมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน บริบทการเรียนรู้ และพฤติกรรมกรเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งในรูปแบบการเรียนรู้จากการกระทำ และกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงอำนวยความสะดวก

ให้กับผู้เรียน ในการทำกิจกรรมทางในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3. เนื้อหาวิชา (Subject) ในการจัดเตรียมเนื้อหาการเรียน ควรมีการวางแผนให้เหมาะสมกับกิจกรรม รวมถึงอุปกรณ์ของผู้เรียน มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เครื่องมือในการเรียนรู้ ทั้งอุปกรณ์ที่มีจัดเตรียมไว้ให้ และอุปกรณ์ส่วนตัวของผู้เรียนเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกสบาย และเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการของตนเอง

4. วิธีการสอน (Instruction) ในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบนี้ มีความมุ่งหวังที่จะเลือกให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน สามารถเรียนรู้ได้ตามความสะดวกของตน วิธีการสอนตามรูปแบบจึงเป็นวิธีลักษณะผสมผสานและหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน และสามารถเลือกทบทวนหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองได้นอกเวลาเรียน

5. การจัดเตรียมสื่อการสอน (Media) ผู้สอนควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้ ในการใช้เครื่องมือในการเรียนรู้ บางครั้งอาจจำเป็นต้องจัดเตรียมสื่อการสอนในเนื้อหาเดียวกันมากกว่า 1 รูปแบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะศึกษาผ่านสื่อการสอนได้ตามความถนัดของตนเอง บางครั้งสื่อการสอนไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อการสอนที่พึ่งพาเทคโนโลยีเสมอไป ดังนั้นผู้สอนไม่ควรทิ้งสื่อการสอนแต่ควรนำสื่อการสอนมาปรับปรุงหรือจัดเตรียมให้เกิดความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมกรเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน

6. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ (Information technology) ในรูปแบบการเรียนนี้จะใช้เป็นเพียงเครื่องมือ หรือเป็นช่องทางในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนให้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น หมายความว่าในบางครั้งกิจกรรมการเรียนบางเนื้อหา ผู้สอนอาจไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเลยก็ได้ จึงไม่ควรทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าถูกบังคับให้ต้องหาเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีราคาสูงทัดเทียมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการพัฒนามาจากพื้นฐานการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่เน้นกิจกรรมการปฏิบัติ โดยมุ่งส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการเรียนการสอนที่เน้นในเรื่องของทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เป็นต้น

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนในอนาคตอาจจำเป็นต้องพัฒนาร่วมกัน ระหว่างกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเทคโนโลยี จึงควรมีการศึกษาถึงสัดส่วน หรือความเหมาะสมในการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีร่วมกับการเรียนการสอน

3. ควรมีการศึกษาค้นคว้ารูปแบบการเรียนการสอนแบบกลับทางไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความหลากหลาย

4. พฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียนมีส่วนสำคัญในการกำหนดองค์ประกอบอื่น ๆ ในการจัดการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเน้นการศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ออกมาสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

จิตรรา สุขเจริญ. (2556). *Flipped Classroom: ห้องเรียนกลับด้าน เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน*. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2557, จาก http://www.bnc.ac.th/knowledge/wp-content/uploads/2014/12/Flipped-Classroom_%E0%B8%81.%E0%B8%A2.-56.pdf

ฉันททิพย์ ลีลิตธรรม. (2557). *การสังเคราะห์กรอบแนวคิดการเรียนรู้ในห้องเรียนกลับทางร่วมกับเทคโนโลยีการเรียนรู้ออนไลน์แบบปรับตัวตามสภาพโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ออนไลน์แบบร่วมมือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2557, จาก <http://gsbooks.gs.kku.ac.th/57/grc15/files/sdp7.pdf>

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2557). *การวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางการศึกษา*. สืบค้น 2 มิถุนายน 2557, จาก http://www.educ.su.ac.th/2013/images/stories/210655_01.pdf

ประยูร วงศ์จันทร์, วรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม, ควันเทียน วงศ์จันทร์, วรวัตต์ ชาญวิรัตน์, อุไรวรรณ พรายมี, และสุภรณ์ อ่อนก้อน (2560). *การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยใช้วิธีเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน*. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://www.northern.ac.th/north_research/p/document/file_14919125800.docx

พัชรพรรณ ม. รัตนพล. (2551). *การเรียนรู้แบบหลายทางเลือกในโลกแห่งดิจิทัล (Flexible Learning in a Digital World)*. สืบค้น 5 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.ku.ac.th/icted2008/download/Flexible%20Learning_patchareepan.pdf

ไพฑูริย์ สินลรัตน์. (2550). *หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป: หลักการและวิธีดำเนินการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์. (2557). *หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2557)*. อุดรดิตต์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.

วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พี.ริ้นดิง แมสโปรดักส์. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สุนทรีย์ สุกุลพราหมณ์, และสุรัชย์ ประเสริฐสรวย. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบยืดหยุ่น สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(1), 28-35.

อัจฉรา เขยเชิงวิทย์. (2560). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือผ่านเครือข่ายสังคม. วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 1(1), 163-178.

การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติงาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์

DEVELOPING ENGLISH LISTENING-SPEAKING SKILLS THROUGH “UTTARADIT
LANDMARKS BASED ON TASK-BASED LEARNING INSTRUCTION FOR GRADE 11
STUDENTS OF UTTARADIT SCHOOL

อักษรสิริ ตาคม*
Aksornsiri Takhom*

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.นิทยา สุวรรณศรี
Associate Professor Nitaya Suwanasri, Ph.D.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิรมล สุวรรณภาส
Assistant Professor Niramon Suwangard, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์ ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 280 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

* Student in master of education program (Curriculum and Instruction), Uttaradit Rajabhat University

จากผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ มีแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 แผน ได้แก่ Phraya Phichai Dabhak, Phu Soi Dao, Sirikit Dam, Sak Yai Forest Park, Wat Phra Borom That Thung Yang, Bo Lek Nam Phi, Wat Phra Thaen Sila At, Wat Phra Fang และ Wiang Chao Ngo ผลรวมคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 503 คะแนน ผลรวมคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 1,009 คะแนน มีค่าประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.72
2. ผลการประเมินของแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45
3. นักเรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : Uttaradit Landmarks, กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ, การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop students' listening and speaking competences in English for communication and to study the student satisfaction towards "Uttaradit Landmarks" lesson using task-based learning activities for Mathayomsuksa 5 students of Uttaradit School. The population was 280 students who were studying in Mathayomsuksa 5 at Uttaradit School in 2017 academic year. The sample obtained by simple random sampling was 40 students of Mathayomsuksa 5/6 Class. The research tools included a learning management plan and a satisfaction questionnaire. The statistics and data analysis used were average, standard deviation, and T-test.

The results of the research

1. The development of the students' listening and speaking abilities through "Uttaradit Landmarks" lesson using task-based learning activities for Mathayomsuksa 5 students consisted of 9 learning management plans including: Phraya Phichai Dabhak, Phu Soi Dao, Sirikit Dam, Sak Yai Forest Park, Wat Phra Borom That Thung Yang, Bo Lek Nam Phi, Wat Phra Thaen Sila At, Wat Phra Fang, and Wiang Chao Ngo. The total score before studying equaled 503 points while the total score after studying was 1,009 points, and the effectiveness Index (E.I) was at 0.72.
2. The plan assessment showed that the plans were appropriate at the highest level with an average of 4.45.
3. The students also gained their listening and speaking abilities in English after studying with the statistical significance at 0.05. Additionally, they were satisfied with the lesson at the highest level.

Keywords : Uttaradit Landmarks, Task-based Learning Activities, Development of English Listening and Speaking Competences

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าใจองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้นและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ซึ่งกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ภาษาอังกฤษ โดยมีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเรื่องราววัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิด วัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, น.1)

จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย เป็นเมืองที่มีความสำคัญ ทางประวัติศาสตร์มายาวนาน เดิมทีตัวเมืองอุตรดิตถ์ในปัจจุบันนี้เคยเป็นเพียงตำบลชื่อ “บางโพธิ์ท่าอิฐ” ขึ้นกับเมืองพิชัย แต่เพราะบางโพธิ์ท่าอิฐซึ่งอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำน่านมีความเจริญรวดเร็ว และเป็นท่าเรือขนถ่ายสินค้าสำคัญในหัวเมืองฝ่ายเหนือ ดังนั้นในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกฐานะตำบลบางโพธิ์ท่าอิฐขึ้นเป็นเมือง “อุตรดิตถ์” ซึ่งมีความหมายว่า ทำน้ำแห่งทิศเหนือของสยามประเทศ จากข้อมูลนักท่องเที่ยว

ต่างชาติที่แวะอุตรดิตถ์ มีความสนใจเมืองเล็ก ๆ แต่เต็มไปด้วยกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ให้เลือกทำมากมาย จึงทำให้จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นอีกเมืองหนึ่งที่นำมาเยือน และนำค้นหาอีกด้วยความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดอุตรดิตถ์นั้นก็เริ่มมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่อดีตเช่นกัน โดยปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เพราะพื้นที่เรียกกันว่าบางโพธิ์ท่าอิฐ ซึ่งเป็นที่ตั้งของจังหวัดในปัจจุบัน เคยเป็นศูนย์กลางติดต่อค้าขายทางน้ำที่สำคัญของภาคเหนือ เนื่องจากการเดินเรือจากกรุงเทพฯ สามารถเดินทางมาได้สะดวกเพียงแค่นับบริเวณนี้เท่านั้นตำบลบางโพธิ์ท่าอิฐจึงกลายเป็นย่านการค้าของบรรดาพ่อค้าจากเมืองหลวงพระบาง แพร่ น่าน ตลอดจนแคว้นสิบสองปันนา ซึ่งจะขนสินค้าต่าง ๆ (ท่องเที่ยวอุตรดิตถ์, 2561)

นับจากวันนั้นจนถึงวันนี้ ความขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดอุตรดิตถ์ ก็ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งนี้เพราะจังหวัดอุตรดิตถ์มีความสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคลความสะดวกทางด้านโทรคมนาคม การขนส่ง และบรรยากาศที่ดีสำหรับการลงทุนทางธุรกิจเกือบทุกประเภท ปัจจัยสำคัญต่าง ๆ เหล่านี้เองที่ทำให้จังหวัดอุตรดิตถ์มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นทุกปีทั้งในภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การเงิน การธนาคาร และการบริการของรัฐต่าง ๆ โดยมีแนวโน้มว่าจะขยายตัวต่อไปในอนาคต

การจัดกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และเอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารนั้น ต้องคำนึงถึงปัจจัยร่วมสองประการไปพร้อมกัน คือลักษณะของภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน และวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาว่าเรียนไปเพื่อประโยชน์อะไร โดยในส่วนของลักษณะของภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันนั้น นิตยา สุวรรณศรี (2552, น.2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสนำภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนน้อยมาก และยิ่งไปกว่านั้นภาษา

อังกฤษยังมีกฎเกณฑ์มากมายที่ต้องจดจำจึงดูเหมือนว่าผู้ที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษจะเป็นผู้ที่เรียนรู้กฎไวยากรณ์และท่องจำได้เป็นอย่างดี แต่ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากนัก และไม่สามารถจะประยุกต์หลักการของภาษาอังกฤษที่เรียนไปสู่การปฏิบัติได้ สอดคล้องกับทัศนะของ ฌ็อง-ฌัก กัวท์ (2549, น.2) ที่กล่าวว่า ปัญหาการเรียนรู้อังกฤษที่ไม่สามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้นั้น เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการที่จะพูดคุย สนทนา หรือติดต่อกับชาวต่างประเทศได้น้อยมาก ทั้งที่ผู้เรียนได้เรียนภาษาอังกฤษมาแล้วเป็นเวลาหลายปี และมีความรู้ทางคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์พอสมควร สาเหตุเกิดจากการเรียนการสอนที่ยังไม่ได้เน้นถึงการนำภาษาไปใช้อย่างจริงจังหรือกล่าวอีกในหนึ่งคือการเรียนการสอนที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับภาษามากกว่าการใช้ภาษาได้ ดังนั้นแนวโน้มในการเรียนภาษาอังกฤษในปัจจุบันและอนาคตจึงเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้

หทัยกาญจน์ วงษ์แก้ว (2552, น.2) ได้ศึกษางานวิจัยพบปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนไทยว่า นักเรียนไม่ได้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษเลย เพราะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ และมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนเท่านั้น ถ้าครูผู้สอนมีทักษะและเทคนิคการสอนน้อย จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาษาอังกฤษรู้สึกกลัวและอายที่จะพูดและนาถองงค์ วงศ์ชั้นแก้ว (2555, น.3) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้อังกฤษว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เท่าที่ควร เพราะนักเรียนขาดโอกาสฝึกทักษะใช้ภาษา นักเรียนมีพื้นฐานภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ ครูไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนขาดอุปกรณ์และสื่อการสอนที่ดี

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในปีการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อรวบรวมประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่พบว่า ปีการศึกษา 2558 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยรวม) วิชาภาษาอังกฤษ ฟังพูด

อ่าน เขียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เลือกเรียนสายศิลป์-คำนวณ เท่ากับ 2.39 (โรงเรียนอุดรดิตต์, 2559, น.5) และปีการศึกษา 2559 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ยรวม) เท่ากับ 2.51 (โรงเรียนอุดรดิตต์, 2560, น.5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลคะแนนจากการประเมินต่าง ๆ เช่น จากบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ของภาคเรียนที่ผ่านมา ผลการจัดการเรียนรู้ระหว่างเรียน และผลการสอบกลางภาค การสอบปลายภาค เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษฟัง-พูด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ค่อนข้างต่ำ พบว่าปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านทักษะการฟังและการพูด นักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ เพราะคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก ขาดทักษะด้านการฟัง ไม่เข้าใจเรื่องที่ฟัง ไม่สามารถหารายละเอียด และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ ส่วนทักษะการพูด เป็นทักษะที่นักเรียนมีข้อบกพร่องอยู่มาก นักเรียนไม่สามารถพูดข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ครูกำหนดให้ได้ นักเรียนมักพูดภาษาอังกฤษผิด ๆ แม้ในประโยคง่าย ๆ นักเรียนมักจะแปลไทยเป็นอังกฤษคำต่อคำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทักษะการพูดของนักเรียนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร และจากการประเมินทักษะการฟังและพูดในรายวิชาภาษาอังกฤษ ฟัง พูด ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ได้แก่ ปัญหาการใช้คำศัพท์ สำนวนให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับชั้น ปัญหาการใช้โครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้องเหมาะสม และปัญหาการฟังและพูดให้ถูกต้องตามรูปแบบการสื่อสาร รวมทั้งด้านเนื้อหา นักเรียนไม่สามารถเรียบเรียงความคิดเป็นข้อความที่สื่อความหมายให้ตรงตามหัวข้อเรื่องได้ แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ ฟัง-พูดในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ยังไม่ประสบผลสำเร็จ นักเรียนไม่สามารถบรรลุถึงความสามารถทางการสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับที่เป็นที่น่าพอใจได้ ดังนั้นนักเรียนจึงควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีวิธีสอนหลายวิธีและเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่วิธีหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน ดังที่ ลิทเติลวูด (Littlewood William, 1981, pp.17-18) เทย์เลอร์ (Taylor B.P., 1983, pp.69-83) บรัมฟิต (Brumfit, 1984, p.65) และ วิลลิส (Willis, 1996, p.137) กล่าวว่าจัดการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงได้ ฝึกการใช้ภาษาตามธรรมชาติ ฝึกคิด ฝึกแก้ไขปัญหา เกิดความสนุกสนานและเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน สร้างความมั่นใจในการใช้ภาษา และยังสร้างความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างตัว ครูผู้สอนกับนักเรียนและระหว่างนักเรียนด้วยกัน นอกจากนี้การนำเรื่อง Uttaradit Landmarks มาใช้สอนในกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่ใกล้ตัวของนักเรียน เช่น จังหวัด อาหารท้องถิ่น ภูมิปัญญาและประเพณี ความเชื่อประจำท้องถิ่น ทำให้นักเรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นการปลูกจิตสำนึกรักถิ่นในท้องถิ่นของตนอีกด้วย

การสอนที่เน้นงานปฏิบัติมีขั้นตอนที่ชัดเจนตามข้อเสนอแนะของ เอลลิส (Ellis Rod, 2003, pp.244-262) และวิลลิส (Willis, 1996, pp.38-64) คือ 1. ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน (Pre-task) เป็นขั้นตอนเตรียมตัวนักเรียนในการปฏิบัติงานกิจกรรม ได้แก่ การเตรียมคำศัพท์สำนวนหรือการนำเสนอคำศัพท์ใหม่ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน การศึกษารูปแบบการปฏิบัติงาน และการให้นักเรียนได้ปฏิบัติงานที่มี ลักษณะคล้ายกับงานที่จะต้องปฏิบัติจริง 2. ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-task) เป็นขั้นตอนที่นักเรียนได้ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยเน้นการสื่อความหมาย (Meaning) มากกว่ารูปแบบทางภาษา (Form) ซึ่งการทำงานอาจจะอยู่ในลักษณะการทำเป็นคู่หรือ

ทำเป็นกลุ่ม และ 3. ขั้นหลังการปฏิบัติงาน (Post-task) เป็นขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งนักเรียนจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองหรือของกลุ่ม พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงานเรียนรู้รูปแบบของภาษาและโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนจะได้ฝึกการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว รวมทั้งสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยอาจให้นักเรียนได้ทำงานปฏิบัติซ้ำอีกครั้ง แต่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางประการที่ทำให้มีความแตกต่างกันกับการปฏิบัติงานในครั้งแรก

นอกจากนี้ ดอพตีและพิคา (Doughty, 1986, pp. 305-325) โฟโตสและเอลลิส (Fotos, 1991, pp.605-627) และลองและครูกอส (Long & Crookes, 1992, pp.27-47) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติผลการศึกษา สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษาของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสในการฝึกทักษะการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงด้วยการทำงานในลักษณะต่าง ๆ กัน ทำให้ความสามารถทางภาษาของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น และความมั่นใจในการใช้ภาษาของนักเรียนสูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการฟังและการพูดของนักเรียน และช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุตรดิตถ์

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ กิจกรรมการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 280 คน ที่เรียน ภาษาอังกฤษ ฟัง พูด อ่าน เขียน

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โรงเรียนอุดรดิตต์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตต์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร** หมายถึง การใช้ ความรู้ทักษะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจัดการเรียนการสอน แนวการสื่อสารซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียนและ จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิด ของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูดสื่อสารได้ตาม วัตถุประสงค์

2. **ความสามารถการฟัง** หมายถึง ความสามารถ ในฟังภาษาอังกฤษเพื่อจับประเด็นสำคัญ บอกรายละเอียด ของเรื่อง ลำดับความ ดีความ และสรุปความ จากข้อความ ที่ฟังซึ่งวัดจากคะแนนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถ ด้านการฟังภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

3. **ความสามารถการพูด** หมายถึง ความสามารถ ในพูดภาษาอังกฤษโดยใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้อย่าง เหมาะสม สามารถอธิบายหรือพูดใหม่ได้เมื่อจำเป็น สนทนาได้อย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งวัด จากคะแนนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

4. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่ผู้เรียนมีต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติโดยวัดจาก แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. **กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-based Language Learning)** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาและ ได้เรียนรู้ภาษาในสถานการณ์จริง จากการปฏิบัติงานตาม ภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ ในการปฏิบัติงาน เน้นความหมายในการสื่อสาร (Meaning) มากกว่ารูปแบบภาษา (Form) จนบรรลุผลสำเร็จตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และปรากฏชิ้นงานหรือผลงานให้เห็น โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 3 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน (Pre-task) เป็นขั้นตอน การเตรียมตัวนักเรียนให้มีความพร้อม ก่อนการปฏิบัติ กิจกรรม เช่น การเตรียมคำศัพท์ใหม่ สำนวน หรือ การศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของการปฏิบัติงานที่คล้ายกับ งานที่จะต้องปฏิบัติจริง โดยให้ทำกิจกรรมใน Task 1 ซึ่งจะนำไปสู่ Task 2 ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-task) เป็นขั้นตอน ที่นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยเน้นการสื่อ ความหมาย (Meaning) มากกว่ารูปแบบทางภาษา (Form) ซึ่งการทำงานอาจจะอยู่ในลักษณะงานคู่หรืองานกลุ่ม

ขั้นหลังปฏิบัติงาน (Post-task) เป็นขั้นตอนที่ นักเรียนรายงานผลการปฏิบัติงานและประเมินผลการ ปฏิบัติงานของตนเองหรือของกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นวิเคราะห์ภาษา (Language Analysis)** เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้ร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบภาษาที่ใช้ ในงานปฏิบัติ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ถูกต้อง

2. **ขั้นฝึกหัดใช้ภาษา (Practice)** เป็นขั้นหลังจากที่ นักเรียนได้เรียนรู้รูปแบบและโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้อง แล้ว นักเรียนจะได้ใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

6. Uttaradit Landmarks หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุตรดิตถ์แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งธรรมชาติ (Natural Attraction) สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งประวัติศาสตร์ (Historical Attraction) สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางศาสนา (Religious Temples)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks
2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชั้นเตรียมเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ชั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/6 โรงเรียนอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
 - 1.2 จัดตารางระยะเวลาในการทดลอง โดยทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560
 - 1.3 ปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงจุดประสงค์และข้อตกลงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการและแนวทางในการวัดและประเมินผล

2. ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบแบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 2.2 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ กับกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้
- 2.3 หลังจากทดลองตามที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน
- 2.4 สอบถามความพึงพอใจโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ โดยให้นักเรียนเลือกแสดงความคิดเห็นต่อข้อความในแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้
1. สถิติบรรยาย คือค่าเฉลี่ยเลขคณิต, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจ
 2. สถิติอ้างอิง คือ (t-test for Dependent Samples)
 3. ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.)
 4. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือค่าความแม่นยำ (Validity) ค่าความยาก (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

สรุปผลการวิจัย

- ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้
1. การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตต์ นักเรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างกันระหว่างก่อนใช้กิจกรรมและหลังใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ระดับ 0.05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตต์ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง Uttaradit Landmarks โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตต์ นักเรียนมีความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษแตกต่างกันระหว่างก่อนใช้กิจกรรมและหลังใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ระดับ 0.05 นับว่าผลที่ออกมาดีสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิลลิส (Willis, 1996, pp.109-115) และเอลลิส (Ellis Rod, 2003, pp.244-262) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติไว้ในแนวเดียวกันว่า กระบวนการในการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมปฏิบัติ (Pre-task) เป็นขั้นตอนเตรียมตัวผู้เรียนในการปฏิบัติงาน กิจกรรมในขั้นตอนนี้ได้แก่ การเตรียมคำศัพท์ สำนวน หรือการนำเสนอคำศัพท์ใหม่ที่ต่อจะใช้ในการปฏิบัติงาน การให้ผู้เรียนศึกษารูปแบบการปฏิบัติงาน และการให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติงานที่มีลักษณะคล้ายกับงานที่จะต้องปฏิบัติจริง อีกทั้งขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-Task) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนได้ทำงานปฏิบัติ โดย

ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำงานปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ โดยมุ่งเน้นด้านความหมาย ในการสื่อสาร ผู้เรียนอาจทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยมีรูปแบบกิจกรรมของงานปฏิบัติที่หลากหลาย เช่น การหาลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่าง (Spot the Difference) การเติมข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap Task) หรือการเล่าเรื่อง (Retelling Story) เป็นต้นหลังจากที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้เรียนมีการเตรียมรายงานผลการปฏิบัติงาน โดยมีครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้คำศัพท์สำนวน และมีการช่อมก่อนมีการรายงานจริง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการรายงานมากยิ่งขึ้น สำหรับวิธีการรายงานนั้น ผู้เรียนสามารถรายงานโดยการพูด การเขียน การใช้แถบบันทึกเสียง หรือการใช้วิดีโอต่อจากนั้นผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานในขั้นตอน ระหว่างปฏิบัติงานนี้ วิลลิส และเอลลิส ได้กล่าวไว้แตกต่างกันเล็กน้อย คือ ในส่วนของขั้นตอน ในการรายงานผลการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น เอลลิส ได้นำไปไว้ในขั้นหลังปฏิบัติงาน Post-task โดยในขั้นหลังปฏิบัติงาน Post-task มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามรูปแบบและโครงสร้างทางไวยากรณ์ โดยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ก็คือ ขั้นวิเคราะห์ภาษา Language Analysis ผู้เรียนจะได้ร่วมกันวิเคราะห์ รูปแบบภาษาที่ใช้ในงานปฏิบัติและเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษาเป้าหมาย ที่ใช้ในงานปฏิบัตินั้น โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และเสนอแนะรูปแบบและโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ถูกต้องกิจกรรมในขั้นตอนนี้ เช่น การนำข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาของผู้เรียน มาร่วมกันวิเคราะห์ และแก้ไขให้ถูกต้อง โดยมีครูเป็นผู้เพิ่มเติมในส่วนที่ยังบกพร่องให้มีความสมบูรณ์และถูกต้อง แต่มีเงื่อนไขและวิธีการที่แตกต่างจากงานปฏิบัติในครั้งแรก และขั้นฝึกหัดใช้ภาษา (Practice) เป็นขั้นหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้รูปแบบและโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้องแล้ว นักเรียนจะได้ใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วและใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ความพึงพอใจอยู่ในภาพรวมในระดับพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้พัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ผู้เรียนได้รับความรู้ ได้นำไปใช้ในทักษะต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษยิ่งขึ้น โดยผลที่ออกมาดีสอดคล้องกับแนวคิดของ อีระ สุภาวิมล (2551, น.21) ได้อธิบายไว้ในทำนองเดียวกันว่า ความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติ อันเนื่องมาจากสิ่งเร้า และแรงจูงใจ ซึ่งปรากฏออกมาทางพฤติกรรม และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ดังนั้นแสดงว่าความพึงพอใจพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัด อุดรดิตถ์ สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะได้รับความรู้ ความเข้าใจเพิ่มเติมจากการได้ฝึกทักษะ การฟังและการพูด และการได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนอีกด้วย และได้เรียนด้านภาษา เน้นทักษะด้านการฟังและการพูด เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงมีโอกาสใช้ทักษะอย่างพอเพียง จนทำให้เกิดความชำนาญได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพานิลิตี (2553, น.50) ที่สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิด หรือความคิดเห็นของแต่ละบุคคลที่ชอบหรือพึงพอใจในด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดผล และการประเมินผล ย่อมจะแตกต่างกันไปตามการรับรู้ของแต่ละคน พฤติกรรมต่อการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้านของแต่ละบุคคลอาจเป็นทางบวก หรือทางด้านลบของพฤติกรรมนั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยในครั้งนี้ ควรใช้แผนการเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษในองค์กรต่าง ๆ เพราะปัจจุบันนี้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากเป็นภาษากลางของโลก เป็นภาษาที่มนุษย์ใช้ติดต่อกันเป็นหลัก ไม่ว่าจะแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติ เมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมกัน ทุกคนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร
2. ควรนำแผนการเรียนการพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียนกับนักเรียนในชั้นปีอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสม
2. ควรมีการศึกษาหรือเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของผู้เรียนและระยะเวลาในการศึกษาพัฒนาความสามารถการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งแก้ว รัชอินทร์. (2553). *แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.พ.ส.)
- ณัฐริธา ทศน์แก้ว. (2550). *การเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนด้านการฟังและความสนใจต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระหว่างการสอนโดยใช้เกณฑ์ประกอบการสอนกับการสอนปกติของนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. (วิทยาลัยพณิชยการมหาบัณฑิต)*. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ทิพยา นิลดี. (2553). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ การคูณ การหารเศษส่วน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 5E กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนรายบุคคล TAI. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธีระ สุภาวิมล. (2551). ความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองที่มีต่อการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ปีการศึกษา 2550. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นงนุช จันทราภักย์. (2560). วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาทักษะภาษาแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ในชุมชนชนบท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นาถอนงค์ วงศ์ขันแก้ว. (2555). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, 6(14), 63-74.
- นิตยา สุวรรณศรี. (2552). ปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์, 8(2), 73-82.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญพา คำวิเศษณ์. (2558). การพัฒนาบทเรียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวัฒนธรรมกลุ่มประเทศอาเซียนสำหรับมัธยมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร, 1(1), 31-42.
- ประภา ตูลานนท์. (2540). ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญญะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดนของจังหวัดสระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). วิจัยการเรียนการสอน. วี. พรินท์ (1991).
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสมัย กิ่งสกุล. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นปฏิบัติเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ละเอียด จุฑานันท์. (2545). แนวการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ติरणันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หทัยกาญจน์ วงษ์แก้ว. (2552). การพัฒนาชุดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เรื่อง My Village โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือประเภทแบ่งกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองเขียว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.

- อภัทธลิน พลยั้ง. (2558). *การใช้ภาระงานในการสอนด้าน คำศัพท์ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5. ใน การประชุมวิชาการและเสนอมผลงานวิจัย ระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 (น.318-327). นครราชสีมา: สำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาลัย นครราชสีมา.*
- อัญชลี วัฒนาสกุลเกียรติ. (2551). *การวิจัยและพัฒนา ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน ปฏิบัติ (Task-Based Learning) สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สืบค้น 18 สิงหาคม 2560, จาก http://kroobannok.com/board_view.php?b_id=18015.*
- Bachman, L. (1990). *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Doughty, C., & Pica, T. (1986). “Information Gap” Tasks: Do They Facilitate Second Language Acquisition?. *TESOL Quarterly*, 20(2), 305-325.
- Ellis Rod. (2003). *Task-Based Language Learning and Teaching*. Auckland: OUP Oxford.
- Fotos, S., & Ellis, R. (1991). Communicating about grammar: A task-based approach. *TESOL Quarterly*, 25(4), 605-629.
- Littlewood William. (1981). *Communicative Language Teaching: An introduction*. New York: Cambridge University Press.
- Littlewood William. (1990). *Communicative language Teaching*. London: Cambridge University Press.
- Long H. M. (1985). *A role for instruction in second language acquisition: task-based language teaching*. England: Multilingual Matters Ltd.
- Morrow K. (1981). *Principle of communicative and methodology in Communication in the Classroom, Applications and methods for communicative approach*. London Longman.
- Nunan D. (2004). *Task based language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Skehan P. (1998). *A Cognitive Approach to Language Learning*. Oxford: Oxford University Press.
- Taylor B.P. (1983). Teaching ESL: Incorporating communicative student-centered component. *TESOL Quarterly*, 17, 69-83.
- Wallerstein Harvey. (1971). *Dictionary of Psychology*. Maryland: Penguin Book Inc.
- Wilkins D.A. (1976). *National Syllabuses*. Oxford: Oxford University Press.
- Willis, J. (1996). *A Framework for Task-Based learning*. Harlow: Longman.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียนในการเตรียมต้นฉบับ

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research articles) บทความวิชาการ หรือบทความปริทัศน์ (Review articles) บทความวิจารณ์หนังสือ (Book review) และบทความวิจัยแบบสั้น (Communication letter) ในสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับคือ มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม ผู้เขียนบทความทุกท่านสามารถส่งเรื่องมาลงตีพิมพ์ได้โดย ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิก หรือสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ผลงานที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน พร้อมทั้งได้รับการพิจารณาจากผู้ประเมินอิสระ (Peer review) จากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้นๆ และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ บทความอาจถูกตัดแปลงแก้ไขคำ สำนวน และรูปแบบการนำเสนอตามที่กองบรรณาธิการเห็นสมควร ผู้เขียนบทความสามารถค้นรายละเอียดต่างๆ ของการเตรียมต้นฉบับได้จากเว็บไซต์ <http://graduate.uru.ac.th/Journaluru/>

วิธีการเตรียมต้นฉบับ

1. **ต้นฉบับพิมพ์เป็นภาษาไทย** หรือภาษาอังกฤษก็ได้ องค์ประกอบต่างๆ ของบทความ วิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และการเขียนทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น ศัพท์ทางวิชาการที่ไม่มีคำแปลหรือคำที่ใช้แล้วทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เขียนปนภาษาไทยให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะ สำหรับต้นฉบับภาษาอังกฤษควรได้รับการตรวจสอบความถูกต้องด้านการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเป็นเบื้องต้นก่อน

2. **การพิมพ์** ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ขนาดของต้นฉบับใช้กระดาษขนาด A4 (8.5 X 11 นิ้ว) ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ ห่างจากขอบกระดาษทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว หรือ 2.5 เซนติเมตร (จัดเป็นสองคอลัมน์) ยกเว้นหน้า “บทคัดย่อ” “abstract” และ “เอกสารอ้างอิง” ที่ต้องพิมพ์คอลัมน์เดียวกระจายเต็มบรรทัด การลำดับหัวข้อของ เนื้อเรื่อง หัวข้อหลักหรือหัวข้อใหญ่ พิมพ์ขีดซ้าย เป็นหัวข้อลอย ไม่มีภาษาอังกฤษหรือข้อความใดๆ ต่อท้ายเป็นหัวข้อที่ไม่มีตัวเลขกำกับข้อ หากมีหัวข้อรอง หัวข้อย่อย และหัวข้อย่อยๆ ให้ใช้เลขระบบบทศนิยมกำกับหัวข้อ ดังกล่าวเช่น หัวข้อรอง หมายเลข 1. หัวข้อย่อย หมายเลข 1.1 หัวข้อย่อยๆ หมายเลข 1.1.1 เป็นต้น

3. **รูปแบบตัวอักษร** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้ขนาดเดียวกัน ดังนี้ ชื่อเรื่องใช้ตัวอักษรขนาด 18 pt. ตัวพิมพ์หนา ชื่อผู้เขียนและหัวข้อหลักใช้ตัวอักษรขนาด 16 pt. ตัวพิมพ์หนา หัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 pt. ตัวพิมพ์หนา เนื้อความทุกส่วนใช้ตัวอักษรขนาด 15 pt. ตัวพิมพ์ปกติ เชิงอรรถหน้าแรกที่เป็นชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ และที่อยู่ของผู้เขียนบทความใช้ตัวอักษรขนาด 12 pt. ตัวพิมพ์ปกติ

4. **จำนวนหน้า** ความยาวของบทความ ไม่ควรเกิน 15 หน้า รวมตาราง ภาพ และเอกสารอ้างอิง

5. **ตารางและภาพ** ให้จัดแทรกไว้ในเนื้อเรื่อง โดยเลือกเฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น เรียงลำดับให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

5.1 ตาราง เมื่อวางรูปตารางข้อมูลเรียบร้อยแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ด้านบนของตารางด้วยข้อความที่เป็น “ตารางที่...และชื่อตาราง หรือคำอธิบายสั้น” ส่วน “ที่มา” ของตาราง (ถ้ามี) ให้อยู่ด้านล่างของตาราง “ที่มา” ของตารางใช้รูปแบบเดียวกับการอ้างอิงทุกประการ คือ (ชื่อ-สกุล, ปี, เลขหน้า) หากเป็นตารางที่สร้างขึ้นเองอาจไม่ระบุ “ที่มา” ก็ได้

5.2 ภาพ เป็นภาพที่ใช้ประกอบเนื้อหา ซึ่งได้แก่ ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพกราฟิก ภาพดิจิทัล แผนภูมิ แผนผัง ผังมโนทัศน์ แผนที่ ลายแทง ฯลฯ อาจจัดทำเป็นภาพขาวดำหรือภาพสีก็ได้ เมื่อจัดภาพเสร็จแล้วต้อง “กำกับ” ไว้ที่ได้ภาพด้วยข้อความที่เป็น “ภาพที่...และชื่อภาพหรือคำอธิบายภาพสั้นๆ” และบรรทัดที่ถัดลงมาคือ “ที่มา..” ของภาพ “ที่มา” ของภาพใช้รูปแบบเดียวกับ “ที่มา” ของตารางทุกประการ

ประเภทของบทความ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทบทวนวิชาการ (review articles)
ลักษณะของบทความ	เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยที่เสร็จสมบูรณ์แล้วซึ่งผู้เขียนได้ดำเนินการด้วยตนเอง	เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานแปล และผลงานจากประสบการณ์ของผู้เขียนหรือได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ การเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ทางวิชาการของสาขาต่างๆ
ชื่อเรื่อง (title)	ควรสั้นกะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป ให้เขียนชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษในบรรทัดถัดไป	ให้เป็นภาษาไทยก่อน และบรรทัดถัดลงมาเป็นภาษาอังกฤษโดยใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะตัวแรก ยกเว้น article และ preposition ใช้ตัวพิมพ์เล็ก ส่วนชื่อวิทยาศาสตร์ (scientific name) ให้พิมพ์ด้วยตัวเอนไม่ต้องขีดเส้นใต้ กรณีระบุชื่อภาษาไทยหรือชื่อสามัญของสิ่งมีชีวิต (เป็นภาษาอังกฤษ) ให้ใส่ชื่อวิทยาศาสตร์ด้วย
ชื่อผู้เขียน (authors)	ให้ระบุชื่อเต็มและนามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษให้ใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัย ที่ส่วนกลางของหน้าแรกพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน ให้ครบถ้วน	ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุลเต็มทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับภาษาอังกฤษใช้อักษรตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะอักษรตัวแรกของชื่อตัวและนามสกุล ถ้ามีผู้วิจัยหลายคนให้ใส่เครื่องหมายดอกจัน (*) พร้อมระบุตำแหน่งทางวิชาการ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ และชื่อหน่วยงานของผู้วิจัยที่ส่วนกลางของหน้าแรกพร้อม E-mail address กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุระดับการศึกษา หลักสูตรที่สังกัด สาขาวิชา และสถาบันการศึกษา ให้ครบถ้วน
คำสำคัญ (keyword)	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องของบทความวิจัย เป็นตัวแทนบทกวีวิธีการ วิจัย ประเด็นที่วิจัย ผลการวิจัย การใช้ประโยชน์ หรือสถานที่ที่ทำการวิจัย คำสำคัญนี้ให้เขียนทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ใส่ไว้ท้ายบทความอย่างละไม่เกิน 5 คำ	ให้ใช้คำที่ปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องซึ่งเป็นตัวแทนบทกวีวิธีการ ลีทที่ศึกษาผลการศึกษาศาษา การใช้ประโยชน์และสถานที่ คำสำคัญให้เขียนทั้งคำสำคัญภาษาไทย และภาษาอังกฤษแต่จะชุดไม่เกิน 5 คำ

หัวข้อหลัก	บทความวิจัย	บทความทางวิชาการ (review articles)
บทนำ (introduction)	อธิบายถึงที่มา ความสำคัญของปัญหา และเหตุผลที่นำไปสู่การศึกษาวิจัยให้ข้อมูลทางวิชาการที่มิดชิด (literature review) โดยระบุถึงแหล่งที่มา ข้อมูล (อ้างอิง) และจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย	กล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหา
เนื้อหา (content)	ควรนำผลการศึกษาวิจัยให้ไปตามรูปแบบที่กำหนด และควรเป็นเนื้อหาหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและน่าสนใจ	ควรนำเสนอพัฒนาการของเรื่องได้อย่างน่าสนใจ และเนื้อเรื่องมีเนื้อหาใหม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการวิจัย (materials and methods)	อธิบายกระบวนการดำเนินการวิจัยโดยบอกรายละเอียดวิธีปฏิบัติ วิธีการศึกษา สิ่งที่น่าสนใจ จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายแบบแผนการวิจัย การเลือกตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	-
ผลการวิจัย (results)	รายงานผลการวิจัยที่ได้ใจความชัดเจน ตรงประเด็น โดยยึดแนวทางตามวัตถุประสงค์เป็นหลัก ควรอธิบายผลการวิจัยด้วยคำบรรยายเป็นหลัก แต่ถ้ามีตัวเลขหรือตัวแปรมากกว่านำเสนอเป็นภาพและตาราง แทรกในเนื้อหา พร้อมอธิบายผลการวิจัยที่ได้สาระครบถ้วนอย่างสั้นๆ	-
การอภิปรายผลและสรุป (discussion and conclusion)	ชี้แจงผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์/สมมติฐานของการวิจัย สอดคล้องหรือขัดแย้งกับผลการวิจัยของผู้ที่มีอยู่ก่อนหรือไม่อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และให้จับด้วยข้อเสนอนะที่จะนำมาผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป	เป็นการย่อเฉพาะข้อมูลจากเนื้อความให้สั้น ได้เนื้อหาสาระของเนื้อความครบถ้วน

การอ้างอิง (citation) การอ้างอิงเพื่อระบุแหล่งที่มาของข้อมูล โดยที่ข้อมูลนั้นๆ อาจเป็นเนื้อความเนื้อหาตัวเลข หรือเป็นภาพในลักษณะต่างๆ ซึ่งมีวิธีการอ้างอิงเป็นแบบเดียวกันทั้งหมด ทั้งการอ้างอิงที่มาจากเนื้อความและการอ้างอิงที่มาจากภาพหรือตาราง คือตามกฎ APA (American Psychology Association format) ตัวอย่างดังต่อไปนี้

การเขียนเอกสารอ้างอิงและการอ้างอิง ใช้ระบบ APA มีหลักเกณฑ์ดังนี้

รูปแบบและตัวอย่างการอ้างอิงจากสิ่งพิมพ์ต่างๆ

หนังสือ

1. ผู้แต่ง 1 คน

ผู้แต่ง 1. \\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).\\สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

จุมพล สายสุนทร.\\(2552).\\กฎหมายระหว่างประเทศ.\\(พิมพ์ครั้งที่ 8 แก้ไขเพิ่มเติม).\\
\\\\\\\\\\\\\\\\กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
Harris, M.B.\\(1995).\\Basic statistics for behavioral science research.\\
\\\\\\\\\\\\\\\\Boston:Allyn and Bacon.

2. ผู้แต่งมากกว่า 1 คนแต่ไม่เกิน 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทุกคนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และใช้คำว่า “และ” หรือ “&” เชื่อมระหว่างผู้แต่งคนสุดท้าย

ยกเว้นผู้แต่งที่เป็นคนไทย ก่อนถึงคนสุดท้ายเชื่อมด้วยคำว่า “และ” โดยไม่ต้องมีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่น

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5 และผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\(พิมพ์ครั้งที่).
\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, & ผู้แต่ง 6.\\(ปีพิมพ์).\\ชื่อเรื่อง.\\

มนชยา เจียงประดิษฐ์, ปัทมาวดี นันทนาเนตร, สิโรจน์ จันทงาม, ทัดดาว แนบเนียน, \\
\\\\\\\\\\\\\\\\กิตติยากร อิศรางกูร ณ อยุธยาและวีรวรรณ ศักดาจิระเจริญ.\\(2550).\\
\\\\\\\\\\\\\\\\เอกสารคำสอนวิชา หลักสถิติ ST 201.\\กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจ
\\\\\\\\\\\\\\\\บัณฑิตย.

Hansmann, U., Merk, L., Nicklous, M. S., & Stober, T.\\(2003).\\Pervasive
\\\\\\\\\\\\\\\\computing.\\(2nd ed.).\\Berlin:Springer-Verlag.

3. ผู้แต่งมากกว่า 6 คน

ให้ลงชื่อผู้แต่งทั้ง 6 คนตามลำดับที่ปรากฏในเอกสาร โดยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างรายชื่อ และตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “และคนอื่นๆ” หรือ “et al.”

เฉพาะบรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ ให้คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ระหว่างชื่อผู้แต่งคนที่ 6 และคำว่า et al.

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, ผู้แต่ง 6 และคนอื่นๆ. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง. \ (พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 1, ผู้แต่ง 2, ผู้แต่ง 3, ผู้แต่ง 4, ผู้แต่ง 5, ผู้แต่ง 6, et al. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง. \ (พิมพ์ครั้งที่).

\\\\\\\\\\\\\\\\สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ปิยวรรณ แสงสว่าง, \ วิสุทธิ ตรีเงิน, \ สุวนิตย์ จีระวงษ์, \ เสรีพร หลอดเงิน, \ ธีัญญา พรหมศร, \
\\\\\\\\\\\\\\\\ศึกษา อุ่นเจริญ และคนอื่นๆ. \ (2547). \ เอกสารคำสอนวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพ
\\\\\\\\\\\\\\\\ชีวิต SC 101. \ (พิมพ์ครั้งที่ 3). \ กรุงเทพฯ: \ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
Luffman, J. M., \ Bull, C. V., \ Liano, A. D., \ McLeod, P.K., \ Nash, E. O., \ Schell, G. E., \
\\\\\\\\\\\\\\\\et al. \ (2004). \ Information technology resources management. \\
\\\\\\\\\\\\\\\\(2nd ed.). \ Upper Saddle River, NJ: \ John & Sons Press.

วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์

1. พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง. \ (ปีพิมพ์). \ ชื่อเรื่อง \ (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation หรือวิทยานิพนธ์

\\\\\\\\\\\\\\\\ปริญญาโทบัณฑิต หรือ master's thesis). \ สถานที่พิมพ์: \ สำนักพิมพ์.

ก้องเกียรติ บุรณศรี. \ (2553). \ ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้ประกอบการขององค์กร
\\\\\\\\\\\\\\\\สภาพแวดล้อมทางธุรกิจและผลการดำเนินงานของสถานประกอบการอุตสาหกรรม
\\\\\\\\\\\\\\\\การผลิตขนาดกลางและขนาดใหญ่ในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
\\\\\\\\\\\\\\\\(ปริญญาานิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิปบัณฑิต). \ กรุงเทพฯ: \ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
Nick, D. W. \ (2005). \ The relationship between IT-business alignment and
\\\\\\\\\\\\\\\\organizational culture: An exploratory study (Doctoral dissertation). \\
\\\\\\\\\\\\\\\\Memphis, TN: \ University of Memphis.

2. ไม่ได้ตีพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง (ปริญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์หรือ Unpublished doctoral
\\dissertation หรือวิทยานิพนธ์ปริญาามหาบัณฑิต ไม่ได้รับการตีพิมพ์ หรือ Unpublished master's
\\thesis).\ ชื่อสถาบัน,สถานที่พิมพ์.

ศรีคุณ วิวัฒน์เสรี.(2546).\การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในทศวรรษหน้า
\\ใน ทัศนะของนักวิชาและนักวิชาชีพนิเทศศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญาามหาบัณฑิต
\\ไม่ได้รับการตีพิมพ์).\มหาวิทยาลัยสยาม,กรุงเทพฯ.

Peema, W. D.(2005).\A study of relationship between strategic alignment
\\plan on information technology investment returns and corporate
\\performance (Unpublished doctoral dissertation).\University of New
\\Eastern, New Jersey.

3. ปริญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตจากเว็บ

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(ปริญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต หรือ Doctoral dissertation,
สถาบัน, สถานที่).\สืบค้นจาก หรือ Retrieved from <http://www.xxxxxxx>.

มานพ จันทร์เทศ.(2544).\การนำเสนอรูปแบบการพัฒนานโยบายของสถาบันราชภัฏ.
\\(ปริญาานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ).\
\\สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th>

Oshi, D.(2009).\Rural women and the financing of health care in Nigeria.
\\(Doctoral dissertation, Institute of Social Studies). \\Retrieved from
\\<http://libopac.ait.ac.th/>

หนังสือพิมพ์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์, วัน เดือน).\ชื่อบทความ.\ชื่อหนังสือพิมพ์,\n. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า.
(ถ้าเลขหน้าไม่ต่อเนื่องให้ลงทุกหน้าโดยมีเครื่องหมายจุลภาคคั่น เช่น น. 8, น. 10, น. A2. หรือ pp. 21, A3, A5, A8.)

พนิดา สงวนเสรีวานิช.\(2554,\24 เมษายน).\พระปลัดสุชาติ สุวัฒน์โก
\\\\\\\\\ปกากะาะณูนักพัฒนา.\มติชน,\n.17-18.
รังสรรค์ ศรีวรศาสตร์.\(2554, 28-29 เมษายน).\มารู้จัก DRG.\สยามรัฐ,\n.16.
Boonnoon, J.\(2011, April 28).\Manufurers flood Thai market.\The Nation,\
\\\\\\\\\p.11.
Wanchroen, S.\(2011, April 30).\Earthquake-proof buildings still a leap of
\\\\\\\\\faith.\Bangkok Post,\p.11.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทความ.\สืบค้น วัน เดือน ปี,\จาก\http://www.xxxxxxxxx

สุรัชย์ เลียงบุญเลิศชัย.\(2554).\จัดระเบียบสำนักงานทนายความ.\สืบค้น 21 มิถุนายน
\\\\\\\\\2554,\จาก http://www.lawyerscouncil.or.th/2011/index.
CNN Wire Staff.\(2011).\How U.S. forces killed Osama bin Laden.\
\\\\\\\\\ Retrieved May 3, 2011,\from http://www.cnn/2011/WORLD/index.html

รายงานการประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการ

1. จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\(ชื่อบทความหรือชื่อเรื่องของบท.\(ใน หรือ In ชื่อบรรณาธิการ (บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),\

\(ชื่อการประชุม (น. หรือ p. หรือ pp. เลขหน้า).\(สถานที่พิมพ์:สำนักพิมพ์.

ซัชพล มงคลิก.\(2552).\(การประชุมที่ใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ในการจัด

\(ตารางการผลิตแบบพหุเกณฑ์: กรณีศึกษาโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยา.\(ใน การประชุม

\(วิชาการการบริหารและการจัดการ ครั้งที่ 5 (น.46).\(กรุงเทพฯ:\

\(มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).

Krongtaew, C., Messner, K., Hinterstoisser, B., & Fackler, K.\(2010).\

\(Lignocellulosic structural changes after physic-chemical pretreatment

\(monitored by near infrared spectroscopy.\(In S. Saranwong, S.

\(Kasemsumran, W. Thanapase, & P. Williams (Eds.), Near infrared

\(spectroscopy: Proceedings of the 14 th International conference (pp.

\(193-198).\(West Sussex, UK: IAMP.

2. ยังไม่ได้พิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผู้นำเสนอหรือผู้แต่ง.\(ปี, เดือน).\(ชื่อเรื่องที่น่าเสนอ.\(ใน หรือ In ชื่อของประธานจัดงาน (ประธาน หรือ

\(Chair), ชื่อการประชุม.\(จัดโดย ชื่อหน่วยงาน, สถานที่จัด.

Majid, S (2005, July 11-13).\(Library and information education in Singapore. In

\(D. P. Rachmananta (Chair), Workshop on issues and challenges

\(in developing professional LIS Education and Training in Indonesia

\(within the ASEAN region. Organized by National Library of Indonesia.

พจนานุกรม

1. อ้างอิงสิ่งเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง.\(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.).\ปีพิมพ์).\ชื่อเรื่อง.\(พิมพ์ครั้งที่).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

ชื่อเรื่อง.\(ปีพิมพ์).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.\(2546).\กรุงเทพฯ:\นานมีบุ๊คส์.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.\(2548).\กรุงเทพฯ:\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับ

\\\\\\\\\\\\\\\\เยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

Encyclopedia of software engineering.\(1994).\New York, NY:\John Wiley

\\\\\\\\\\\\\\\\& Sons. Weik, M. H.\(1983).\Communications standard dictionary.

\\\\\\\\\\\\\\\\New York, NY:\Van Nostrand Reinhold.

2. อ้างอิงเฉพาะบทหรือเรื่องในเล่ม

ผู้แต่ง.\(ปีพิมพ์).\ชื่อบทหรือเรื่อง.\ในชื่อบรรณาธิการ(บ.ก. หรือ Ed. หรือ Eds.),\ชื่อหนังสือ (น. หรือ p.

\\\\\\\\\\\\\\\\หรือ pp. เลขหน้า).\สถานที่พิมพ์:\สำนักพิมพ์.

กิตติ ทองลงยา.\(2524).\นก.\ในสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์

\\\\\\\\\\\\\\\\ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 3) (น. 68-113).\กรุงเทพฯ:\

\\\\\\\\\\\\\\\\โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.

Movable-head disk unit.\(1988).\In L. Darcy, & L. Boston (Eds.), Webster's

\\\\\\\\\\\\\\\\New World Dictionary of computer terms (p. 245) (3rd ed.).\New York,

\\\\\\\\\\\\\\\\NY: \Simon & Schuster.

Journal of Graduate Studies and Social Sciences

URU
UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารนี้ จะได้รับการพิจารณา และการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review Process) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 2 ท่าน ต่อ 1 บทความ ในลักษณะ Double-blind peer review วารสารมีขั้นตอนดำเนินการจัดพิมพ์ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของต้นฉบับ
2. จัดส่งต้นฉบับให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อ่านประเมินต้นฉบับ

บทความละ 2 ท่าน

3. ส่งให้ผู้เขียนแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) สามารถอธิบายหรือชี้แจงข้อสงสัยผ่านบรรณาธิการ

4. กองบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้อง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ
5. จัดส่งต้นฉบับให้กับโรงพิมพ์ ดำเนินการจัดทำรูปเล่ม
6. กองบรรณาธิการเผยแพร่วารสาร

UTTARADIT RAJABHAT
UNIVERSITY

URU

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

อาคารภูมิราชภัฏ ชั้น 6

27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

โทร 0-5541-1096 ต่อ 1648, 1649